

Mänttä-Vilppulan

kaupungin

Talousarvio 2027

ja taloussuunnitelma 2027–2028

KH: 23.11.2026

KV: 30.11.2026

Sisällysluettelo

TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT 2

TALOUSARVION PERUSTEET 2
Kaupunginjohtajan katsaus tulevaan 2
Talousarvion laatimisen yleiset perusteet 5
Talousarviota koskevat säännökset 5
Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta 5
Käyttötalousosa 7
Taloudellisen ja toiminnallisen tilanteen seuranta ja raportointi 8
Erityismääräykset 8
Hankinnat ja hankintarajat 9
Investoinnit 9
TALOUSARVION YLEISET LÄHTÖKOHDAT 9
Yleinen taloudellinen kehitys 9
Kuntatalouden näkymät 10
Mänttä-Vilppulan näkymät 11
Taloudelliset lähtökohdat 11
Talouden ja toiminnan sopeuttamissuunnitelma 12
Toiminnan lähtökohdat 15
TALOUSARVION 2027 JA VUOSIEN 2027–2028 TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTA 17
Taloussuunnitteluprosessi 17
Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategia 18
Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2027 18
HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 19

KÄYTTÖTALOUSOSA 27

YHTEENVETO TALOUSARVION 2027 KÄYTTÖTALOUDESTA 27
KAUPUNGINVALTUUSTO 27
KESKUSVAALILAUTAKUNTA 28
TARKASTUSLAUTAKUNTA 28
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA 28
KAUPUNGINHALLITUS 31
Konsernipalvelut 31
SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA 38
Sivistyspalvelut 45
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut 53
KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA 66
Infra- ja ympäristöpalvelut 72
Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut 76

TULOSLASKELMAOSA 80

Tuloslaskelma 2027 82
Taloussuunnitelma 2027–2029 83

INVESTOINTIOSA 84

INVESTOINTIKORTIT 85

RAHOITUSOSA 92

Rahoituslaskelma 94

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNKIKONSERNI 95

TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT

Talousarvion perusteet

Kaupunginjohtajan katsaus tulevaan

Talousarvion perusteet – Tasapainoinen talous, uudistuva strategia ja vahvempi elinvoima

Mänttä-Vilppulan kaupungin talousarvio vuodelle 2027 rakentuu neljän toisiaan tukevan kokonaisuuden varaan: talouden tasapainon hakemisen, uudistetun kaupunkistrategian toimeenpanon, elinvoiman kehittämisen sekä kaupungin pitovoiman vahvistamisen.
Jälleen kerran talous haastaa meitä ja keskeisenä tavoitteena onkin varmistaa, että kaupungin talous kestää myös tulevien vuosien toimintaympäristön muutokset. Talouden tasapaino luo perustan palvelujen järjestämiselle, investoinneille ja kaupungin pitkäjänteiselle kehittämiselle. Samalla kaupungin on pystyttävä katsomaan nykyhetkeä pidemmälle ja tekemään ratkaisuja, jotka vahvistavat Mänttä-Vilppulan elinvoimaa ja tulevaisuuden toimintaedellytyksiä.

Neljä kärkeä – yhteinen suunta vuodelle 2027

1. Talouden tasapaino

Viime vuosien talouden tasapainotustyö on vahvistanut kaupungin taloudellista asemaa. Vuosien 2022–2026 aikana on toteutettu useita toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia, joiden vaikutukset näkyvät kaupungin taloudessa ja toimintakyvyssä. Vuonna 2027 keskeistä on varmistaa saavutettujen hyötyjen pysyvyys ja jatkaa talouden sopeuttamista veroennusteen heikentymisen myötä. Talouden tasapainottaminen ei ole irrallinen ohjelma, vaan osa kaupungin jatkuvaa johtamista. Talouden näkökulma on huomioitava kaikessa päätöksenteossa, mutta samalla on huolehdittava siitä, että säästöjen ja tehostamisen rinnalla kaupungilla on kyky investoida tulevaisuuteen. Talouden johtamisessa korostuvat ennakoitavuus, kustannustietoisuus ja pitkäjänteisyys. Päätöksenteossa arvioidaan entistä vahvemmin päätösten taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia useamman vuoden aikajänteellä.
Talouden tasapainottamisen tavoitteena ei ole ainoastaan menojen vähentäminen. Keskeistä on tarkastella palvelujen järjestämistä, toimintaprosesseja, henkilöstöresursseja, kiinteistöjä ja investointeja kokonaisuutena. Kaupungin rajalliset resurssit on kohdennettava niihin palveluihin ja toimenpiteisiin, joilla saavutetaan suurin hyöty asukkaille ja kaupungin tulevaisuudelle.

2. Uudistuva kaupunkistrategia

Vuonna 2026 käynnistetty strategian uudistaminen antaa suunnan kaupungin tuleville vuosille. Vuonna 2027 strategia viedään käytäntöön ja osaksi kaupungin jokapäiväistä johtamista.
Strategia ei ole erillinen asiakirja, vaan päätöksenteon ja talouden suunnittelun yhteinen perusta. Sen tavoitteiden tulee näkyä talousarviossa, toiminnallisissa tavoitteissa, investoinneissa ja kaupungin eri toimialojen työssä. Strategiatyön keskeisenä tavoitteena on tunnistaa Mänttä-Vilppulan vahvuudet ja

mahdollisuudet sekä tehdä selkeitä valintoja siitä, mihin kaupungin voimavarat tulevina vuosina kohdennetaan.
Uudistuva strategia yhdistää taloudellisen kestävyyden ja kaupungin kehittämisen. Taloudellisesti tasapainoinen kaupunki pystyy tekemään tulevaisuuteen suuntaavia ratkaisuja, ja selkeä strategia auttaa puolestaan kohdentamaan rajalliset resurssit oikein.

3. Elinvoima

Mänttä-Vilppulan tulevaisuus rakentuu vahvan elinvoiman varaan. Kaupungin tulee aktiivisesti vahvistaa yritysten toimintaedellytyksiä, työllisyyttä, yrittäjyyttä, matkailua, kulttuuria ja kaupungin tunnettuutta.
Kaupungin vahvuuksia ovat muun muassa monipuolinen kulttuuritarjonta, teollinen historia, luonto, sijainti, yhteisöllisyys ja inhimillinen mittakaava. Näitä vahvuuksia tulee hyödyntää nykyistä tavoitteellisemmin kaupungin elinvoiman ja tunnettuuden vahvistamisessa.
Elinvoimatyö edellyttää tiivistä yhteistyötä yritysten, yhdistysten, oppilaitosten, alueellisten toimijoiden ja muiden kumppaneiden kanssa. Kaupunki toimii mahdollistajana ja kokoajana sekä huolehtii siitä, että yrityksillä ja muilla toimijoilla on mahdollisimman hyvät edellytykset toimia ja kehittyä kaupungissa.
Työllisyyden edistäminen on keskeinen osa elinvoimatyötä. TE-palvelujen uudistumisen myötä yhteistyön merkitys työllisyysalueen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa korostuu. Tavoitteena on vahvistaa työnhakijoiden työllistymistä, yritysten työvoiman saatavuutta sekä koulutus- ja yrittäjyyspolkuja.

4. Pitovoima

Elinvoiman rinnalla Mänttä-Vilppulan keskeinen tavoite on vahvistaa pitovoimaa – sitä, että ihmiset haluavat asua, työskennellä, yrittää ja rakentaa elämäänsä kaupungissa. Pitovoima syntyy ennen kaikkea hyvästä arjesta. Siihen kuuluvat toimivat palvelut, turvallinen ja viihtyisä ympäristö, laadukas koulutus, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, yhteisöllisyys sekä mahdollisuudet osallistua oman kaupungin kehittämiseen.
Erityisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluilla on suuri merkitys kaupungin tulevaisuudelle. Samalla ikääntyvän väestön tarpeisiin on pystyttävä vastaamaan tavalla, joka tukee aktiivista ja hyvää elämää kaupungissa.
Pitovoiman vahvistaminen on myös talouspolitiikkaa. Jokainen kaupungissa pysyvä asukas, tänne muuttava perhe, työllistyvä henkilö ja toimintaansa kasvattava yritys vahvistaa osaltaan kaupungin tulevaisuuden edellytyksiä.

Talousarvio 2027

Vuoden 2027 talousarvion lähtökohtana on taloudellisesti vastuullinen ja strategisesti tavoitteellinen päätöksenteko. Talousarviossa varmistetaan kaupungin palveluiden jatkuvuus ja laatu sekä kohdennetaan resursseja uudistetun strategian mukaisiin tavoitteisiin. Samalla huolehditaan siitä, että investoinnit ovat kaupungin taloudelliseen kantokykyyn nähden hallittuja ja että niillä vahvistetaan mahdollisuuksien mukaan kaupungin elinvoimaa, turvallisuutta ja tulevaisuuden toimintaedellytyksiä.

Talousarvion tavoitteena on, että kaupungin käyttötalous, vuosikate, investoinnit ja velanhoito muodostavat kestävän kokonaisuuden. Talouden tasapainoa tarkastellaan useamman vuoden aikajänteellä. Yksittäisen vuoden tuloksen lisäksi olennaista on kaupungin rakenteellinen taloudellinen tasapaino ja kyky selviytyä tulevista investointi- ja palvelutarpeista.

Tulevaisuuden näkymät

Vuosi 2027 on Mänttä-Vilppulassa talouden tasapainon, uuden strategisen suunnan ja tulevaisuuteen suuntaavan kehittämisen vuosi. Viime vuosien talouden tasapainotustyö on vahvistanut kaupungin taloudellista perustaa. Nyt tavoitteena on varmistaa saavutetun aseman säilyminen ja rakentaa sen päälle kestävää tulevaisuutta. Uudistettu kaupunkistrategia antaa kaupungille yhteisen suunnan.
Tulevaisuus tehdään yhdessä – vastuullisesti, rohkeasti ja pitkäjänteisesti.

Anne Heusala
kaupunginjohtaja

Talousarvion laatimisen yleiset perusteet

Talousarviota koskevat säännökset

Kuntalain 410/2015 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta ja käyttää kunnan päätösvaltaa. Kuntalain §:n 110 mukaan ”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Kuntalaki pyrkii parantamaan suunnittelun asemaa kunnan päätöksenteossa toiminnan ja talouden ohjausvälineenä. Kuntalain mukaisessa taloussuunnittelussa korostetaan toiminnan ja talouden tiivistä yhteyttä, taloudellisten resurssien merkitystä sekä suunnittelun realistisuutta. Kunnan kokonaistaloutta kuvataan talousarvion ja – suunnitelman tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmassa.

Taloussuunnitelma ja talousarvio ovat valtuuston toiminnan ja talouden ohjausvälineitä. Muut toimielimet ohjaavat palvelu- ja viranomaistoimintaa käyttösuunnitelmilla. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston talousarviossa ja -suunnitelmassa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Mänttä-Vilppulan kaupungin talousarvio on laadittu nettomääräisenä ja sitovuustasona käytetään ulkoisia toimintalukuja. Myös sisäiset erät on budjetoitu. Sisäiset erät ovat aina laskennallisia eriä ja ne kirjataan toteutumaan todellisten kustannusten esittämiseksi.
Taloussuunnitelma on laadittu kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. Talousarvio on laadittu sitovana ulkoisin erin ja esitetty lautakunnittain vastuualuetasoille vietynä. Vastuualueet on esitetty talousarviossa lautakuntien yhteydessä sekä organisaatiokaaviossa. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Talousarvio esitetään sekä tuloksen laskennan että rahoituksen näkökulmasta.

Toimintatuotot ja toimintakulut (määrärahat ja tuloarviot)

Valtuusto vahvistaa käyttötalousosassa sitovana vastuualueiden toiminnalliset tavoitteet, määrärahan ja tuloarvion. Valtuusto vahvistaa investointiosassa sitovana määrärahan hankeryhmäkohtaisena. Määrärahat ovat talousarviossa sitovina ulkoisin erin. Talousarviossa esitetään kuitenkin myös sisäiset erät ja näiden toteutumaa tulee seurata osavuosikatsauksien ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Määräraha on valtuuston toimielimelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Tuloarvio on valtuuston toimielimelle asettama tulotavoite.

Lautakunnan, palvelualueen ja investoinnin hankeryhmä kohtainen määräraha on sitova valtuustoon nähden. Lautakunnan käyttösuunnitelmalla asettamat tavoitteet, osamäärärahat ja osatuloarviot sitovat toimielimen alaista viranhaltijaa ja työntekijää.

Vastuualueet ovat toimintatuloissaan ja –menoissaan sitovia kaupunginhallitukseen nähden.

Toiminnalliset tavoitteet, perustelut ja tunnusluvut

Talousarvion yleisperustelut ovat informatiivisia. Sitovia ovat määritellyt toiminnalliset tavoitteet, määrätavoitteet tai tavoitteelliset toimenpiteet. Muilta osin talousarvion tiedot ovat perustelutietoja, ja palvelualueiden tulee noudattaa perusteluissa kuvattua toimintalinjaa.

Palvelualuetasoinen sitovuus

Palvelualueiden sitovuustaso on vastuuyksikkötaso. Toimielimen käyttötaloussuunnitelmalla hyväksymät tavoitteet, osamäärärahat ja osatuloarviot sitovat toimielimen alaista viranhaltijaa ja työntekijää.

Taloussuunnitelma

Talousarvion ensimmäinen vuosi on aina sitova. Muiden vuosien osalta taloussuunnitelma on ohjeellinen.

Talousarvion noudattaminen ja muuttaminen

Valtuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Kaupungin toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää sitovuustasojen mukaisesti lautakunta, kaupunginhallitus tai valtuusto. Talousarviomuutokset on tehtävä talousarviovuoden aikana.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosan avulla ohjataan kaupungin toimintaa. Käyttötalousosassa valtuusto asettaa vastuualueille toiminnalliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot tehtävien hoitamiseen.

Käyttösuunnitelmat

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion saattaa kaupunginhallitus sen täytäntöönpano-ohjein lautakuntien ja muiden viranomaisten noudatettavaksi. Kaupunginhallitus tai lautakunta päättää sen jälkeen käyttösuunnitelmasta, jolla tarkistetaan asianomaisen toimielimen talousarvioehdotukseen sisältynyt alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi sekä päättää omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä. Myös viranhaltijoiden tulee tarkistaa käyttötaloussuunnitelmaehdotuksensa vastaamaan toimielimen hyväksymää tulosyksikön käyttösuunnitelmaa. Hankinnoissa noudatetaan kaupungin hankintaohjetta.

Mikäli tilikauden aikana havaitaan, että on syntymässä määrärahan ylitys, tulee vastuualueen ensisijaisesti etsiä kate omasta budjetista ja vasta toissijaisesti anoa lisämäärärahaa.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten kaupungin tulorahoitus muodostuu ja miten se riittää palvelutoiminnan menoihin, rahoitusmenoihin sekä poistoihin.

Investointiosassa osoitetaan hankekohtaiset määrärahat ja tuloarviot.
Valtuusto hyväksyy investointiosan määrärahat ja tuloarviot hankeryhmittäin.

Rahoitusosassa osoitetaan, miten talousarvio vaikuttaa kaupungin maksuvalmiuteen, kuinka paljon tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin sekä miten rahoitustarve katetaan ja kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen.

Kaupunginhallituksen tulee hoitaa kunnan rahatointa taloudellisesti. Pitkäaikaisia lainoja voidaan lisätä tai vähentää taloussuunnitelmaa enemmän perustellusta syystä. Talousarviossa osoitetusta suuremmasta lainanotosta päättää valtuusto.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy omistajaohjauksen mukaiset tavoitteet talousarviossa ja -suunnitelmassa myös koko kaupunkikonsernille. Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat osaltaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina. Määräämisvalta merkitsee kaupungin mahdollisuutta ohjata tytäryhtiöiden toimintaa niin, että koko konsernin tavoitteet ja edut tulevat huomioon otetuksi. Kaupungin edustajien tulee pyrkiä toimimaan tytäryhtiöiden hallintoelimissä siten, että valtuuston asettamat tavoitteet saavutetaan.

Taloudellisen ja toiminnallisen tilanteen seuranta ja raportointi

Palvelualuejohtajien ja vastuualueiden päälliköiden tulee valvoa, että yksikön toiminnot hoidetaan hyväksyttyä talousarviota sekä siihen liittyviä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita ja käyttösuunnitelmaa noudattaen. Mikäli seuranta osoittaa, että talousarviossa ei pysytä tai asetettuja tavoitteita ei saavuteta, palvelujohtajien ja vastuualuejohtajien tulee ryhtyä sopeuttamaan toimintaa siten, että talousarvion tavoitteet saavutetaan.

Lautakuntien tulee antaa kaupunginvaltuustolle selvitys; osavuosikatsaus toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä määrärahojen toteutumisesta neljännesvuosittain: 31.3., 30.6., 30.9. toteutumahetkien sekä tilinpäätöksen (31.12.) tilanteesta. Talouspalvelut koostavat raporteista yhteenvedon, joka sisältää selvityksen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta ja merkittävistä tapahtumista, talouden toteumaraportit sekä ennusteet koko talousarviovuodelle. Lisäksi on esitettävä, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty mahdollisten poikkeamien ehkäisemiseksi.

Muilta osin kaupunginhallitus ja lautakunnat päättävät itse raportointitiheydestä, sen laajuudesta ja kattavuudesta käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Konsernitytäryhtiöiden tulee antaa talouden ja toiminnan tavoitteiden raportti neljännesvuosittain. Raportti liitetään kaupungin osavuosikatsauksen yhteyteen.

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Talousarviota toteutettaessa tulee noudattaa talouden tasapainottamisen periaatteita ja käyttää hyödyksi ne mahdolliset eteen tulevat asiat ja tilanteet, jotka edesauttavat talouden tasapainossa.

Erityismääräykset

Talousarvion toteuttamisessa noudatetaan tarvittaessa kaupunginhallituksen antamia tarkempia ohjeita. Kaupungin taloudellisen tilanteen niin edellyttäessä voi kaupunginhallitus määrätä määrärahojen käytöstä tarkemmin kuin mitä talousarviossa on päätetty.

Hankinnat ja hankintarajat

Tavara- ja palveluhankinnoissa on noudatettava voimassa olevaa lakia julkisista hankinnoista, kaupungin hankintaohjetta sekä talousarvion täytäntöönpano-ohjetta. Hankinnaksi luetaan myös leasingsopimus. Kaikista irtaimistoon kohdentuvista leasing- ja vuokrasopimuksista, joiden kokonaiskustannus sopimusajalle ylittää 20.000 euroa, on pyydettävä lausunto talousjohtajalta.

Kaupungin toimielimillä ja viranhaltijoilla on oikeus tehdä hankintoja käyttötalouden määrärahojen puitteissa. Vähäisissä hankinnoissa hankinta tapahtuu laskun hyväksymisellä, joka riittää hankinnan kirjalliseksi päätökseksi. Nykyisen hankintaohjeen mukaan vähäiseksi hankinnaksi katsotaan alle 10.000 euron hankinta. Hankintaohje on päivityksessä osana hankintojen kokonaispäivitystä.

Kaikista hankintaohjeen vähäisen hankinta-arvon ylittävistä hankinnoista on pyydettävä tarjous hankintaohjeen mukaisesti.

Jos kaupungille saapuva lasku perustuu jo aikaisemmin valtuutetussa toimielimessä hyväksyttyyn sopimuspohjaiseen laskutukseen, hankintapäätöstä ei tarvitse tehdä uudelleen.

Hankintarajat on määritelty hankintaohjeessa.

Investoinnit

Investointien määrärahat ja tuloarviot ovat valtuuston nähden sitovia hankeryhmittäin siihen käyttötarkoitukseen, johon ne on investointiosassa kohdennettu. Käyttötarkoitusten muutoksiin on saatava kaupunginvaltuuston lupa. Ehdollisten rahoitusosuuksia tai muuta tuloa sisältävien investointikohteiden osalta hanke voidaan toteuttaa vain, mikäli tuloerät toteutuvat.

Investointien pienhankintaraja on 10.000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan käyttötalousmenoksi/-kuluksi hankintavuonna ja tätä suuremmat hankinnat kirjataan investointimenoksi ja ne poistetaan kirjanpidossa voimassa olevan poistosuunnitelman mukaisesti. Investoinnit on talousarviossa esitetty kokoomatauluna sekä hankkeittain eriteltynä. Investointikorteilla on nimetty investoinnista vastaava viranhaltija ja perusteltu investoinnin käyttötarkoitus.

Talousarvion yleiset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen kehitys

Vuonna 2026 maailmantaloutta jarruttaneen Lähi-idän konfliktin ja Hormuzinsalmen häiriöiden odotetaan ja myös ennen kaikkea toivotaan helpottavan

vuoden 2027 aikana. Öljyn hinnan laskun ennustetaan kääntyvän rasitteesta talouskasvua tukevaksi tekijäksi, ja energiasokin kiihdyttämän hintojen nousun odotetaan taittuvan. IMF arvioi globaalin inflaation laskevan 4,7 prosentista 4,1 prosenttiin vuonna 2027, ja suurimmissa länsitalouksissa inflaation odotetaan palaavan keskuspankkien tavoitetasoille vuoden puoliväliin mennessä. Talouskasvu on kuitenkin epätasaista eri talousalueiden välillä.

Valtiovarainministeriön syksyn talouskatsauksen mukaan Suomen talouden kasvu on ollut jopa odotettua nopeampaa. BKT:n odotetaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kotitaloudet ovat edelleen varovaisia kulutuksessa, mikä hidastaa talouskasvua, mutta ostovoiman vahvistuminen ja luottamuksen paranemisen odotetaan nopeuttavan kulutuksen kasvua. Puolustushankinnat, datakeskukset ja energiasiirtymä lisäävät investointeja, mutta asuntorakentaminen on edelleen heikkoa ja toipumista odotetaan edelleen. Työllisyys laskee vielä tänä vuonna ja kasvua odotetaan vasta vuodesta 2027 lähtien. Koko maan työttömyysaste on tänä vuonna yli 10 prosenttia.

Julkisyhteisöjen alijäämä oli 3,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025. Suhdannetilanteen parantuminen lisää julkisen talouden tuloja, mutta menojen voimakas kasvu heikentää julkisyhteisöjen alijäämän 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen tänä vuonna. Taloussuhdanteen piristyminen kasvattaa välillisiä verotuloja, mutta toistaiseksi vaisu työllisyyskehitys hidastaa ansiotuloverotulojen kasvua ja työttömyysmenojen laskua. Vuoden alussa voimaan tulleet ansiotuloverotuksen kevennykset hidastavat verotulojen kasvua tänä vuonna ja yhteisöveron keventäminen ensi vuonna. Vuosina 2027–2030 alijäämän odotetaan olevan noin 4,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Velkasuhteen arvioidaan nousevan tänä vuonna 90 prosenttiin, ja vuonna 2030 velan odotetaan olevan lähes 98 prosenttia suhteessa BKT:hen. (Lähde: Valtiovarainministeriö)

Kuntatalouden näkymät

Kuntien taloudellinen liikkumavara kapenee – peruspalveluiden järjestäminen vaikeutuu

Kuntien taloudellinen liikkumavara on kaventumassa, mikä vaikeuttaa peruspalveluiden järjestämistä tulevaisuudessa. Vaikean suhdannetilanteen ja valtionosuuksien leikkausten vuoksi kunnat ovat joutuneet vakauttamaan talouttaan omilla sopeutustoimillaan. Kuntaliiton syksyn Talousbarometrin mukaan lähes koko kuntakenttä onkin uusien sopeutuspaineiden edessä.

Nykytilanne on ollut vakaa, mutta tulevaisuuden näkymät heikkenevät

Talousodotukset laskevat hieman: Vaikka kuntatalouden nykytilanne koetaan eri kokoisissa kunnissa melko tasaiseksi, arviot seuraavan 12 kuukauden kehityksestä ovat synkentyneet. Pidemmällä aikavälillä, seuraavien kymmenen vuoden aikana, peräti

80 prosenttia talousjohtajista arvioi liikkumavaran pienenevän entisestään kaikissa kuntakokoluokissa.

Alueelliset erot korostuvat. Talousodotuksiin vaikuttavat erityisesti työikäisten ja nuorten ikäluokkien pieneneminen, kohonnut työttömyys sekä suuret, yksittäisiin kohteisiin osuvat investoinnit.

Suuret kaupungit ja pienemmät kunnat eriytyvät

Talousjohtajien arviot jakautuvat yhä selvemmin kahteen ääripäähän kunnan koon mukaan:

Suuret kaupungit: Näkymät ovat vahvimmat ja niiden ennakoidaan pysyvän melko hyvinä myös vuoden kuluttua. Tunnelmien vahvistumista selittävät muun muassa viime kuukausina käynnistetyt voimakkaat talouden tasapainotusohjelmat.

5 000–20 000 asukkaan kunnat: Näissä kunnissa talousnäkymien odotetaan heikkenevän kaikkein eniten.

Sopeutustarpeet ja veronkorotuspaineet kasvavat

Sopeutustoimet: Yli 80 prosenttia Talousbarometrin vastaajista arvioi kuntansa sopeutustarpeen olevan vähintään kohtalainen. Huomattavia sopeutuspaineita on tänä syksynä 70 kunnassa.
Kunnallisvero: Yli 40 prosenttia talousjohtajista tunnistaa kunnallisveroprosentissa vähintään 0,2 prosenttiyksikön korotuspaineen, ja vajaa 10 prosenttia arvioi paineen olevan jopa 0,5 prosenttiyksikköä. Suurinta korotuspaine on 20 000–100 000 asukkaan kunnissa.
(Lähde: Kuntaliitto, Talousbarometri)

Mänttä-Vilppulan näkymät

Taloudelliset lähtökohdat

Kaupungin taseessa oli vuoden 2025 tilinpäätöksestä kertynyttä ylijäämää 6 196 798,47 euroa. Tilinpäätöksessä 2022 kertynyt alijäämä oli -1 976 381,08 euroa, ja kaupunginvaltuusto vahvisti talouden tasapainotusohjelman elokuussa 2022. Ohjelman tavoite oli 5,6 miljoonan euron säästöt vuosien 2023-2027 aikana. Tasapainotusaikana alijäämät on saatu katettua ja talouteen luotua puskuria sekä tehtyä investointisuunnitelmia vuosien 2023-2025 hyvien tuloksien myötä.

Lainsäädännön kautta tulevista muutoksista ja valtionosuus-/verotulorakenteen muutoksesta johtuen kaupungin talousrakenne muuttui kuitenkin alkuvuoden 2026 verotuloennusteiden valmistuttua ja tämän vuoksi ensi vuonna varautumaan jälleen sopeutumistoimiin.

Tulevina vuosina on edelleen keskeistä kaupungin tulorahoituksen turvaaminen

sekä menojen hallinta, jotta pystytään turvaamaan lakisääteisten palvelujen riittävyys ja saatavuus. Jotta tulevaisuudessa pystytään myös kehittämään toimintaa, kaupungin palveluverkko ja investointiohjelma vaativat tarkkaa strategista suunnittelua.

Talousarviovuoden 2027 tulosennuste on alijäämäinen ja vuosikatteen riittävyys lainanlyhennyksien osalta pyritään turvaamaan ensisijaisena toimenpiteenä

Talousarviossa on huomioitu sote-yhtiöittämisen myötä tulevat rakennemuutokset, joiden toteutus on viivästynyt vuoden 2026 aikana. Tämä yksittäisenä toimenpiteenä, jo heikentää kaupungin tuloennustetta.

Henkilöstömäärärahat laskevat huolimatta sopimusratkaisusta, mikä korottaa palkkoja. Taloushaasteet ovat tosiasia, jota ei voi sivuuttaa. Viime tilinpäätöksien hyvä tuloskehitys ei näytä toistuvan yhtiöillä ja suurimman osan konserniyhtiöistä odotetaan tekevän ensi vuonna alijäämäisen tuloksen.

Valtionosuudet ovat Mänttä-Vilppulassa ensi vuonnakin negatiiviset. Valtionosuudet kääntyvät negatiivisiksi erityisesti verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasausmekanismin vuoksi. Mänttä-Vilppulan yhteisöverotulot olivat kahdelta vahvistetulta tilikaudelta poikkeuksellisen hyvät ja vaikuttivat valtionosuuksien kertymään. Lisäksi sote-siirtymän aiheuttamat vaikutukset Mänttä-Vilppulan valtionosuuksiin näkyvät edelleen vuonna 2027 ja tämän hetkisentiedon mukaan tilanne ei ole muuttumassakaan.

Mänttä-Vilppulan laskennalliset kustannukset lakisääteisten palvelujen tuottamisesta ovat vuonna 2027 14 382 631 euroa. Kuntien omavastuuosuus vuonna 2027 on -1584,69€/asukas joten Mänttä-Vilppulan omarahoitusosuuden jälkeen valtionosuudeksi jää -52 310 euroa.

Valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset ovat yhteensä -1 862 054 euroa, josta verotulojen tasaus on -195 935 euroa, kunnan rahoitusosuus perustoimeentulosta -901 978 euroa, sote-uudistuksen muutosrajoitin -836 985 euroa, vuoden 2023 valtionosuuden lisäsiirtotarve sote-erien jälkikäteistarkistuksista -127 646 euroa, v.2024 määräaikaisen lisäyksen takaisinperintä -270 719 euroa ja kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentumisen korvaus 591 175 euroa. Yhteensä ns. sote-erät pienentävät Mänttä-Vilppulan valtionosuutta -1 235 350 eurolla.

Verotuloennuste on 2,5 miljoonaa pienempi kuin vuoden 2025 veroennustekehikossa. Muutos johtuu yhteisöveroennusteen rajusta laskusta. Yhteisövero laskee hallituksen päätöksellä vuonna 2027 18 prosenttiin, mikä laskee yhteisöveron kokonaismäärää, mutta eniten yhteisöverokertymässä näkyy alueellinen kehitys ja muutokset yhtiöiden tuloksissa.

Talouden ja toiminnan sopeuttamissuunnitelma

Kuntalaki määrää alijäämän kattamisvelvollisuudesta. Kuntalain (410/2015) mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien

Alijäämien kattamisvelvollisuus ulotettiin kuntalain uudistuksessa koskemaan myös kuntayhtymiä. Arviointimenettelyä sovellettiin ensimmäisen kerran vuonna 2017 vuosien 2015 ja

2016 konsernitilinpäätöksiin kertyneisiin alijämiin ja konsernitilinpäätöksistä laskettaviin tunnuslukuihin. Kuntalain mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa, neljässä vuodessa alijäämän vahvistamisesta.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;

2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;

3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;

4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Mänttä-Vilppulan kaupungin osalta tunnusluvut täyttyivät edellisessä tilinpäätöksessä tuloveroprosentin ja suhteellisen velkaantumisen osalta.

Talouden tasapainotussuunnitelma vahvistettiin valtuustossa 29.8.2022 vuosille 2023-2026.

Vuosille 2027-2030 on valmisteltu uutta ohjelmaa, minkä tavoitteena on turvata lakisääteiset palvelut heikentyneessä tulotilanteessa verotulojen laskun myötä. Tasapainotusohjelmassa säästöjä haetaan henkilöstökustannuksista mm. hyödyntämällä eläköitymiset ja määräaikaisten työtehtävien päättymiset henkilöstösuunnittelussa sekä muilla henkilöstövaikutteisilla erillä kuten vapaaehtoisilla lomarahojen vaihtamiselle vapaisiin, lomapalkkavelan pienentämisellä, vapaehtoisella palkkiovapaajärjestelmällä.

Vuositasolla tasapainottamisohjelman laskennallisen sopeutustarve nousee jopa 2 miljoonaan euroon, mikäli verotuloennuste ei toivu. Merkittävä osa tasapainotusohjelmaa on kouluverkon tarkastelu vastaamaan tulevaisuuden lapsiennustetta. Nyt jo tiedetään, että vuonna 2030 Mänttä-Vilppulassa aloittaa nykyisellä lapsimäärällä vain kaksi ensimmäistä luokkaa ja myös tulevien vuosien ennuste on samankaltainen.

Alla on kuvattu vuoden 2026 loppuun saakka voimassa oleva talouden tasapainotusohjelma. Uusi ohjelma tulee valtuuston käsittelyyn alkuvuonna 2027.

Tasapainotusraami, mikä sisältää kertyneen kum. alijäämän sekä sopeutetun muutostarpeen

Lautakunta	Vastuualue	Toimenpide	2022	2023	2024	2025	2026	Säästöt yht.
Kaupunginvaltuusto	Lautakunnat	Lautakuntarakentaan uudistaminen	0,00	8 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	44 000,00
Kaupunginvaltuusto	Valtuusto, hallitus, lautakunnat	Kokouspalkkioiden pienentäminen		17 500,00	17 500,00	17 500,00		52 500,00
Kaupunginhallitus	Yleishallinto	Esihenkilörakenteen tarkastaminen		5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	20 000,00
		Asiointipisteen toiminnan uudelleen organisointi		39 000,00	98 000,00	98 000,00	98 000,00	333 000,00
		Henkilöstömitoituksen tarkastaminen (sidonnainen edellisen toimenpiteen kanssa)			35 000,00	35 000,00	35 000,00	105 000,00
		Konserniavustuksen tarkastaminen		200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	800 000,00
	Tukipalvelut	Henkilöstömitoituksen tarkistaminen sotesiirtymän vuoksi		12 000,00	16 000,00	16 000,00	16 000,00	60 000,00
	Kaupunginhallitus	Omaisuuden realisointi	400 000,00					400 000,00
	Kaupunginhallitus	Omaisuuden realisointi		100 000,00				100 000,00
Hallinto yht.			400 000,00	281 500,00	383 500,00	383 500,00	366 000,00	1 914 500,00
Sivistyslautakunta	Sivistystoimi	Kouluverkkoselvitys	0,00	100 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	700 000,00
	Kaupunginhallitus	Varhaiaskasvatusverkon selvitys		25 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	175 000,00
	Kaupunginhallitus	Lukiolaisten määrän kasvu		95 800,00	95 800,00	95 800,00	95 800,00	383 200,00
Sivistyslautakunta yht.			0,00	220 800,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	1 258 200,00
Kulttuuri- ja hyvinvointilautal	Hallinto	Henkilöstön mitoitus	0,00	21 000,00	21 000,00	21 000,00	21 000,00	84 000,00
	Kulttuuri- ja matkailupalvelut	Hankintojen, avustusten ja erillisen hankerahoituksen mitoitus	0,00	5 000,00	5 000,00	32 000,00	32 000,00	74 000,00
	Kirjastopalvelut	Kirjastoverkonselvitys ja palvelujen mitoitus	0,00	14 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	164 000,00
	Nuorisopalvelut	Palveluiden mitoitus	0,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	20 000,00
	Työllisyys- ja kasvupalvelut	Palkkatukityöntekijöiden ja henkilöstön mitoitus	0,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	140 000,00
	Liikunta- ja järjestöpalvelut	Henkilöstön mitoitus	0,00	0,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	90 000,00
	Liikunta- ja järjestöpalvelut	Hankintojen, avustusten ja palveluiden mitoitus	0,00	30 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	210 000,00
Kulttuuri ja hyvinvointilautakunta yhteensä			0,00	110 000,00	206 000,00	233 000,00	233 000,00	782 000,00
Tekninen lautakunta	Kaupunkisuunnittelu ja joukkoliik.	Henkilöstömitoituksen tarkistaminen	81 000,00	81 000,00	56 000,00	56 000,00	56 000,00	330 000,00
	Kaupunkisuunnittelu ja joukkoliik.	Linja-auto ja palveluliikenteen tiivistäminen	16 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	144 000,00
	Tekninen hallinto	Taksojen ja maksujen tarkistaminen		5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	20 000,00
	Tilapalvelut	Henkilöstömitoituksen tarkistaminen		70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00	280 000,00
	Tilapalvelut	Kiinteistökannan pienentäminen	41 500,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	35 000,00	181 500,00
	Tilapalvelut	Energiatehokkuuden lisääminen		14 000,00	14 000,00	14 000,00	14 000,00	56 000,00
	Tilapalvelut	Savosenkatu 1, myyyminen	3 500,00				0,00	3 500,00
	Tilapalvelut	Vilpunkatu 8, myyminen	13 000,00				0,00	13 000,00
	Tilapalvelut	Länsi-koskelan koulun purkaminen	15 000,00	64 000,00			0,00	79 000,00
	Tilapalvelut	Kiinteistöjen myyminen	18 000,00	80 000,00			0,00	98 000,00
	Tilapalvelut	Siivoustoimen työvuorosuunnittelujen tehostaminen		10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	40 000,00
	Tilapalvelut	Henkilöstömitoitus ja tehtävien uudelleen järjestäminen			100 000,00	100 000,00	100 000,00	300 000,00
	Tilapalvelut	Vilppulankosken koulun IV uusinta ja energiansäästö	5 000,00	24 000,00			0,00	29 000,00
	Infra- ja liikuntapaikkapalvelut	Yksitysteiden siirto osakkaille	0,00	0,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	75 000,00
	Infra- ja liikuntapaikkapalvelut	Talvilulkoalueiden henkilöstöresurssin pienentäminen viikonlopun yl	4 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	52 000,00
	Infra- ja liikuntapaikkapalvelut	Henkilöstöresurssin ja hankintojen pienentäminen kukkaistutusten c	0,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	8 000,00	32 000,00
Tekninen lautakunta yht.	Kaupunginhallitus		197 000,00	435 000,00	367 000,00	367 000,00	367 000,00	1 733 000,00
Tasapainotustoimenpiteiden	Kaupunginhallitus		597 000,00	1 047 300,00	1 156 500,00	1 183 500,00	1 166 000,00	**5 687 700,00**

Toiminnan lähtökohdat

Yleistä / väkiluku ja työttömyys

Väestörakenne

Mänttä-Vilppulan kaupungin asukasluku laski noin 2 prosenttia vuosittain koko 2010-luvun ajan. Tilastokeskuksen vuonna 2024 tekemän väestöennuste-tilaston arvion mukaan Mänttä-Vilppulan asukasluku olisi vuonna 2045 vain 7 498. Ennuste on parantunut vuoden 2021 ennusteesta, jonka mukaan Mänttä-Vilppulassa ennakoitiin olevan vuoden 2040 lopussa 7 361 asukasta.

Syntyvyyden lasku on kolmen viimeisimmän vuoden (2023-2025) perusteella ollut tavanomaista voimakkaampaa. Vuonna 2025 syntyneitä oli tilastokeskuksen mukaan 45.

Alle 15-vuotiaiden osuus on pudonnut tasaisesti jo vuosikymmenien ajan, mutta erityisen voimasta muutos on 0-6 vuotiaiden osalta, vaikkakin koronavuodet toivat hetkellisen poikkeaman tilastoon.

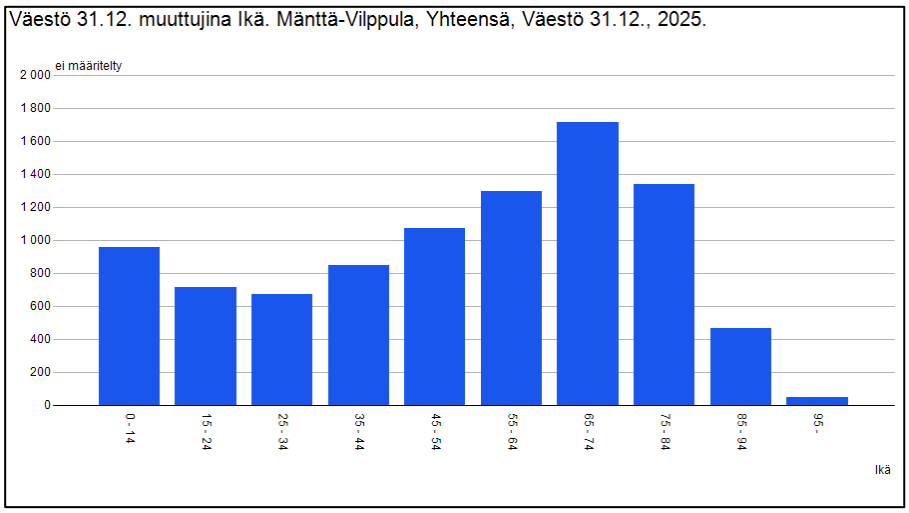

Suurin väestöryhmä vuonna 2025 olivat 65-74 vuotiaat.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
- 6						
Väestö 31.12.						
508 Mänttä-Vilppula	432	435	400	370	362	350
508101 Vilppula	131	140	130	125	124	129
508102 Kolho	27	27	20	19	19	23
508103 Pohjaslahti	10	10	11	10	9	7
508104 Mänttä	259	254	236	212	204	187

0-6 vuotiaiden määrässä on tapahtunut iso muutos vuosien 2020-2025 välillä.

Asukkaat jakaantuivat vuonna 2025 tilastoalueille seuraavasti: Mäntässä 9109 asukkaan väestöstä asui noin 56%, Vilppulassa 31% Kolhossa hieman alle 10% ja Pohjaslahdella hieman alle 3% väestöstä.

Väestöllinen huoltosuhde Mänttä-Vilppulassa saavuttaa huippunsa ennusteen mukaan vuosien 2033-2034 kohdalla. Väestöllinen huoltosuhde kuvaa ei-työikäisten ja työikäisten määrien suhdetta eli sitä, kuinka monta ei-työikäistä kansalaista on kutakin työikäistä kohti. Ei-työikäisiksi luokitellaan kaikki alle 15-vuotiaat ja yli 64-vuotiaat.

Väkiluvun ennakoidaan vuoden 2027 lopussa olevan 8950 henkilöä.

Työllisyys

Pirkanmaalla työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2026 syyskuussa 34 980 henkilöä. Työttömien työnhakijoiden määrä oli 4 453 henkilöä suurempi kuin vuotta aiemmin. Kasvua vuositasolla oli 14,6 % ja toiseksi suurin suhteellinen kasvu maakuntavertailussa vuositasolla. Lomautettujen määrä oli vuoden 2026 syyskuussa 1 051 henkilöä, alenemaa oli vuositasolla 141 henkilöä,

Koko maan osalta luvut olivat seuraavat; työttömien työnhakijoiden määrä 324 871 henkilöä, joista lomautettujen osuus 12 124 henkilöä. Työttömien ja lomautettujen määrä nousi koko maassa vuositasolla 15 966 henkilöllä, eli 5,2 prosenttia. Pirkanmaan työttömyysaste oli viidenneksi korkein maakunta vertailussa Päijät-Hämeen 14,6 %, Keski-Suomen 14,3 %, Pohjois-Karjalan 13,9 %, Kymenlaakson 13,3 %, jälkeen 13,0 % työttömyysasteella. Koko maan keskimääräinen työttömyysaste oli 11,8 %. Pirkanmaan laaja työttömyys oli 15,0 %.

Mänttä-Vilppulan työttömyysaste syykuussa 2026 oli 494 henkilöä, joista lomautettuja oli 12. Syyskuussa 2025 työttömien määrä oli 421, joten määrä on lisääntynyt 73 henkilöllä.
Työvoiman osuus Mänttä-Vilppulan väestöstä on 3630 henkilöä joten työttömien määrä työvoimasta on 13,6%. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli 205 ja alle 25-vuotiaiden työttömien määrä 43 henkilöä. Työttömyysaste on vuoden aikana ollut suurempikin, joten mahdollista positiivista kehitystä on tapahtumassa.

Talousarvion 2027 ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelman laadinta

Taloussuunnitteluprosessi

Vuoden 2027 talousarvio on laadittu talousarvion 2026, tilinpäätöksen 2025, talouden tasapainotusohjelman ja taloussuunnittelukautta koskevien ennusteiden pohjalta. Talousarvion 2027 valmistelu aloitettiin kaupunginhallituksessa 1.6.2026 päättämällä talousarvion suunnittelukehyksellä. Kaupunginhallitus asetti talousarvion vaatimukseksi ylijäämäisen tai vähintään nollatasoisen talousarvion. Verotulot ja valtionosuudet määritellään valtiovarainministeriön ennakkolaskelman ja kuntaliiton veroennustekehikkoon pohjautuen. Lautakunnat ja kaupunginhallitus käsittelivät talousarvionsa syksyn aikana ja lisäksi talousarviota on käsitelty palvelualojen omissa johtoryhmissä, kaupunginjohtajan johtoryhmässä, hallituksessa sekä valtuuston talousseminaarissa. Talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakunnat ja kaupunginhallitus vahvistavat käyttösuunnitelmansa tammikuun loppuun mennessä.

Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategia

Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 08.06.2026 Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategian vuosille 2026-2040.

Strategia on valtuuston tärkein johtamisen väline. Valtuuston hyväksymä strategia ohjaa päätöksentekoa, johtamista ja kaikkea käytännön toimintaa koko kaupungissa. Kaupunkistrategian toteutumista valvotaan muun muassa talousarviossa määriteltyjen toiminnallisten tavoitteiden kautta. Kaupunginhallitus puolestaan toteuttaa strategiaa ja ohjaa palvelualoja strategian osalta.

Kaupungin viranhaltijajohto vastaa strategian käytännön toteutuksesta yhdessä esihenkilöiden ja muun henkilöstön kanssa. Palvelu- ja muiden vastuualueiden vuosittaiset toiminta- ja taloussuunnitelmat laaditaan valtuuston hyväksymien strategisten linjausten mukaisesti. Myös erillisten kehittämishankkeiden on osaltaan edistettävä valtuuston asettamien strategisten päämäärien saavuttamista. Strategiaa päivitetään valtuustokausittain. Nyt päivitetty kaupunkistrategia toteutettiin osana USO-verkoston kehittämistyötä.

Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2027

Strategian jalkauttaminen on tulevan talousarviovuoden tärkeimpiä painopisteitä kestävän kuntatalouden kehitysohjelman, hankintaohjeen ja konserniohjeen ja omistajapoliittisten linjausten ohjeistusten ohella. Samalla Sote-kiinteistöjen yhtiöittämistyö jatkuu ja myös työllisyysalueen toimintaa ja työllisyyteen vaikuttavien keinojen käyttämisen kehitystä seurataan aktiivisesti.

Palveluverkon tarkastelu ja strateginen suunnittelu on tärkeä painopistealue. Kouluverkkoselvitys valmistui vuonna 2023 ja vuonna 2024 tehtiin ensimmäiset päätökset verkonosalta. Talousarviossa 2027 on varauduttu yläkoulujen yhdistämiseen tähtäävään rakennussuunnitteluun. Alle 15-vuotiaiden määrä on laskenut viiden vuoden aikana yli 160 henkilöllä, kun 2020 alle 15-vuotiaita oli 1105 ja vuoden 2025 lopussa 941.

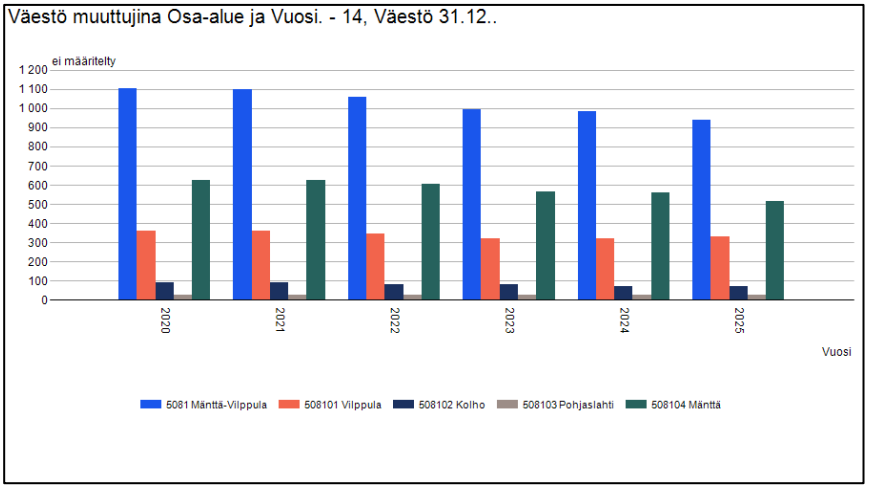

Kuvaaja kertoo 0-14 vuotiaiden määrän Mänttä-Vilppulan osa-alueilla 2020-2025 vuosien aikana.

Palveluverkon kartoituksen osalta odotetaan ensi vuonna valmistuvan mm. liikuntapaikkaselvitys, mikä osaltaan tukee strategista suunnittelua esimerkiksi investointien osalta.

Henkilöstösuunnitelma

Strategian linjausten toteuttaminen

Kaupunkistrategia linjaa, että Mänttä-Vilppula kehittää toimintaansa vastuullisesti, vahvistaa alueellista yhteistyötä ja huolehtii talouden, henkilöstön ja ympäristön kestävyydestä. Hyvinvoivat ja kehitysmyönteiset työyhteisöt ovat strateginen menestystekijämme.

Sillä, miten henkilöstöä johdetaan, sitoutetaan ja otetaan mukaan kaupungin palvelujen ja toiminnan kehittämiseen on suuri merkitys strategian tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamisessa.
Muutoksen johtaminen, tiedolla johtaminen ja työkykyjohtaminen ovat keskeisiä työkaluja kaupungin henkilöstötyössä. Etätyö ja sähköisten työvälineiden ja yhteydenpitokanavien hyödyntäminen ovat arkipäivää monissa työtehtävissä. Työn tekemisen tavat ja työelämä ovat jatkuvasti muuttuvat ja kehittyvät. Tiedolla johtamisella tai tietojohtamisella tarkoitetaan ajantasaiseen ja laadukkaaseen tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Kerätyn tiedon perusteella voidaan ennakoida toimenpiteiden ja tapahtumien syy-seuraussuhteita ja vaikutuksia tulevaisuudessa. Tietojohtaminen auttaa kehittämään toimintaa ja kohdentamaan voimavaroja sinne, missä niistä saadaan suurin hyöty.

Henkilöstön hyvinvointi ja osaamisen kehittäminen

Kunnat joutuvat tulevaisuudessa yhä enenevässä määrin kilpailemaan osaavista työntekijöistä muiden työnantajien kanssa. Työntekijöiden pitovoimaa ja työnantajakuvan houkuttelevuutta parannetaan myös henkilöstöeduilla. Henkilöstöetuina kaupunki tarjoaa lounasedun sekä kulttuuriin, hyvinvointiin ja/tai liikuntaan vapaavalintaisesti käytettävissä olevan edun Epassi-sovelluksella sekä liikuntaetuja kaupungin omissa toimipisteissä.

Työkykyjohtaminen tarkoittaa ennakoivaa ja suunnitelmallista esihenkilötyötä, joka

perustuu ymmärrykseen, että työntekijän fyysisen ja psyykkisen terveyden lisäksi työkykyyn vaikuttavat mm. työyhteisötaidot, työilmapiiri, työn hallinnan tunne ja jokaisen oma asenne. Työkykyjohtaminen on esihenkilön työtä, eikä sitä voi irrottaa erilliseksi osa-alueekseen tai ulkoistaa muiden tehtäväksi. Työkykyjohtamisella edistetään ja ylläpidetään henkilöstön työkykyä, terveyttä ja työturvallisuutta sekä tuetaan työssä jatkamista. Työkykyjohtamisen suunnittelua ja kehittämistä jatketaan kaupungin johtoryhmän sekä työterveyshuollon ja työeläkevakuuttajan edustajien kesken.

Henkilöstön hyvinvointi on keskeinen henkilöstöhallinnon ja esihenkilöiden työn painopistealue. Työhyvinvointiin tarvitaan hyvää henkilöstöjohtamista, välittäviä työyhteisöjä ja sekä omasta että omalta osaltaan työyhteisön hyvinvoinnista vastuuta kantavia esihenkilöitä ja työntekijöitä. Jokaisella työntekijällä on tärkeä tehtävä työkyvyn ja hyvinvoinnin johtamisessa. Tavoitteena on, että työhyvinvoinnin vahvistumisen myötä työn tekeminen mahdollistuu vanhuuseläkeikään saakka ja työkyvyttömyyden kokonaiskustannukset vähentyvät.

Kaupungin yhteisten toimintamallien ja ohjeistusten kautta ohjataan henkilöstöä käytännön toimenpiteisiin työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Niitä ovat ennakoivan aktiivisen tuen malli, korvaavan työn käytänteet, sairauspoissaolokäytänteet ja työhön paluun tukeminen, päihdeohjelma sekä henkilöstöhallinnossa laadittu psykososiaalisen kuormituksen vastainen toimintaohjelma. Henkilöstön hyvinvointia tuetaan myös elintapakoulutuksella ja -ohjauksella. Työterveysyhteistyöllä toteutetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa työnantajan, työntekijöiden ja heidän edustajiensa kanssa työterveyshuoltolain mukaisesti. Yhdessä työterveyshuollon kanssa kehitetään toimenpiteitä ja malleja tukemaan henkilöstön hyvinvointia. Vuosittain päivitettävä työterveysyhteistyön toimintasuunnitelma tukee henkilöstön hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita. Mm. sairaspoissaolojen seuranta kertoo esihenkilöiden työn onnistumisesta.

Henkilöstöä kannustetaan omaehtoiseen opiskeluun ja talousarvion tavoitteeksikin on poikkihallinnollisesti nostettu ”Kehitysmyönteisten työyhteisöjen tukeminen kouluttautumismahdollisuuksia tarjoamalla”. Kaupungilla on käytössään Eduhousen-lisenssi tukemaan helppoa ja matalan kynnyksen koulutusmahdollisuuksia, mitkä eivät ole paikka tai aikasidonnaisia.

Johtaminen ja esimiestyö

Johtaminen ja esihenkilötyö ovat keskeisessä roolissa sekä työn tuottavuuden että työhyvinvoinnin edistämisessä. Siksi tavoitteena on, että kaikki esihenkilöt saavat suorittaa lähiesimiestutkinnon tukemaan jokapäiväistä esimiestyötä.

Kaupungin työsuojelutoimikunta ohjaa kaupungin työsuojelutoimintaa ja huolehtii esihenkilöiden ohella työturvallisuuslain velvoitteiden toteuttamisesta. Yhteistyöryhmä toimii edustuksellisena yhteistoimintaelimenä ja käsittelee työntekijöiden ja työnantajan yhteistoiminta-asiat. Työsuojeluvaltuutettujen roolia työyhteisöjen kehittämisessä pyritään kasvattamaan.

Henkilöstökustannukset

Henkilöstökulut ovat talousarviossa -15.954.900,00 euroa. Henkilöstökulut nousevat edellisestä talousarviosta 104 510 euroa. Kuluihin on laskettu sopimuskorotus vuodelle 2027. Henkilöstön osalta määräaikaisuuksista on pitkälti jouduttu luopumaan ja osaan avoimista tehtävistä ei osoite määrärahoja vuodelle 2027.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimusten sopimuskausi alkoi 1.5.2025 ja on voimassa 29.2.2028 saakka. Sopimuskaudella korotusten kumulatiivinen vaikutus on 9,49 prosenttia, kun palkkaohjelma huomioidaan. Vuodelle 2028 voi tulla sopimuskauden katkeamisen takia myös korotuksia, jotka eivät ole vielä tiedossa.

Korotukset jakautuvat seuraavasti:

Henkilöstökustannusten nousun hillitsemiseksi jatketaan harkinnanvaraisten palkattomien vapaiden kannustevapaakäytäntöä. Ellei työhön tarvita sijaista, annetaan viittä palkatonta päivää kohden yksi palkallinen vapaa. Palkallista vapaata voi saada enintään kaksi päivää kalenterivuoden aikana. Kannustevapaiden käyttö ei saa aiheuttaa sijaiskustannuksia. Myös lomarahojen vaihtaminen vapaaksi ilman sijaistarvetta on työnantajan mahdollisuus kohtuullistaa henkilöstökustannuksien vaikutuksia.

Henkilöstökustannusten osalta säästöpotentiaalia on myös lomapalkkavelan tarkastelussa. Huolehtimalla hyvästä lomarytmityksestä tuetaan henkilöstön työssä jaksamista, mutta vaikutetaan myös työnantajan kustannuksiin.

Sairauspoissaolojen aiheuttamissa kustannuksista on myös mahdollista saada säästöä. Sairauspoissaoloja seurataan säännöllisesti ja yhteistyössä työterveyshuollon asiantuntijoiden kanssa. Työkykyongelmia pyritään tunnistamaan ja niihin tartutaan mahdollisimman varhain sekä panostus kohdistetaan ennalta ehkäisevään työhön. Kaupunki kilpailutti työterveyspalvelut vuoden 2026 aikana. Mehiläinen Oy aloitti työterveyshuollon palvelutuottajana 1.11.2026. Työterveyshuollon kanssa yhteiskäytössä oleva poissaolojen seurantajärjestelmä mahdollistaa hyvän työkykyjohtamisen, esim. puuttumisen työkyvyn alenemisen uhkaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vuosittain päivitettävä työterveysyhteistyön toimintasuunnitelma tukee myös henkilöstön hyvinvoinnille asetettuja tavoitteita.

Kaupungin henkilöstön määrän sopeuttaminen vastaamaan palveluverkkoa ja väestön ikä- ja palvelutarvejakaumaa on tärkeää toiminnan resurssoinnin ja oikein kohdistamisen kannalta. Henkilöstön eläköitymiset hyödynnetään henkilöstörakenteen uudistamisessa ja työn tuottavuuden parantamisessa, kuitenkin niin, että henkilöstöä on riittävästi tehtävään työmäärään nähden.

		KVTES	OVTES pl. osio G	OVTES osio G	TS	TTES
1.6.2025	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,45 % (Liite 15: 0,80 %)	0,40 %	0,25 %	0,50 % + 0,15 %	0,40 %
1.6.2025	Kehittämisohjelmaerä (keskitetty erä)**	-	-	-	0,15 %	0,40 %
1.10.2025	Yleiskorotus	2,50 % / 53 €	2,50 %		2,50 % / 53 €	2,50 %
1.8.2026	Yleiskorotus	2,27 %	2,27 %		2,27 %	2,27 %
1.10.2026	Paikallinen järjestelyerä	0,20 %	0,20 %		0,20 %*	0,20 %*
1.10.2026	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	**0,18 %*** **	**0,20 %*** **	0,40 %*	0,40 %*
1.4.2027	Yleiskorotus	2,00 %	2,00 %		2,00 %	2,00 %
1.4.2027	Paikallinen järjestelyerä	0,40 %	0,40 %		0,40 %*	0,40 %*
1.4.2027	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 %*****	0,40 %*****	0,40 %*	0,40 %*
1.2.2028	Kehittämisohjelmaerä (paikallinen erä)	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %*	1,00%*

Henkilöstösivukulut 2027 on talousarviota ja –suunnitelmaa laadittaessa

arvioitu seuraaviksi (prosenttia maksun perusteena olevasta palkasta):

Palkkaperusteinen Kuel-maksu 17,98 %

VaEL-maksu, 17,51 %

Työnantajan sosiaaliturvamaksu, 1,96 %

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu, 1,26 %

Lakisääteinen tapaturmavakuutusmaksu, 0,43%

Taloudellinen tuki, 0,04 %

Kaupunki ilmoittaa maksamansa ansiot tulorekisteriin viiden päivän kuluessa palkan maksupäivästä. Keva laskuttaa kuukausittain palkkaperusteisen maksun tulorekisterin kautta ansaintajärjestelmään siirtyneiden ansioiden perusteella. Palkkaperusteinen eläkemaksu muodostuu kaikille Kevan jäsenyhteisöille samansuuruisesta työansiopohjaisesta maksusta ja työnantajakohtaisesti vaihtelevasta työkyvyttömyysmaksusta (korvasi ns. varhe-maksun). Työkyvyttömyyseläkemaksu määräytyy työnantajakohtaisesti eli työnantaja voi omilla toimenpiteillään vaikuttaa maksun suuruuteen. Myös tämän vuoksi työnantajan kannattaa panostaa henkilöstönsä työkyvyn ylläpitoon ja etsiä ratkaisuja työn tarjoamiseen osatyökykyisille työntekijöilleen. Työkyvyttömyyseläkemaksu lasketaan eläkejärjestelmäkohtaisesti erikseen Kevan jäsenyhteisöille.

Työnantajan omavastuuaste vaikuttaa työkyvyttömyyseläkemaksuosuuden laskentaan. Omavastuuaste määräytyy työnantajan palkkasumman perusteella. Palkkasumma katsotaan kahden vuoden takaa: vuoden 2027 omavastuuaste määräytyy työnantajan vuoden 2025 palkkasumman perusteella.

Tasausmaksu korvasi eläkemenoperusteisen maksun 2023 lukien. Eläkemenoperusteinen maksu on muodostunut ennen vuotta 2005 palveluksessa olleille työntekijöille, joille on kalenterivuoden aikana maksettu eläkettä. Kevan valtuuskunta vahvistaa vuosittain eläkemenoperusteisen maksun kokonaismäärän. Kokonaismäärä jaetaan Kevan jäsenyhteisöjen maksettavaksi sen perusteella, miten paljon nyt maksuissa olevista eläkkeistä on karttunut kunkin jäsenyhteisön palveluksessa ennen vuotta 2005 tehdystä työstä. Vuodesta 2005 alkaen tehdystä työstä ei aiheudu eläkemenoperusteista maksua. Eläkemenoperusteisella maksulla ei ole yhteyttä maksussa oleviin palkkoihin, eikä siihen voi vaikuttaa henkilöstöratkaisuilla.

Kunnat ja hyvinvointialueet ovat maksaneet tasausmaksua vuoden 2023 alusta alkaen. Tasausmaksua eivät maksa muut Kevan jäsenyhteisöt (osakeyhtiöt, kuntayhtymät, säätiöt ja yhdistykset). Valtiovarainministeriö vahvistaa tasausmaksun kokonaismäärän vuosittain Kevan valtuutettujen esityksestä. Tasausmaksu perustuu Kevalakiin (Laki Kevasta 19 §), jossa määritetään niin tasausmaksun kokonaismäärän kuin työnantajakohtaisen jaon perusteet. Tasausmaksulla katetaan niitä pitkän aikavälin eläkemenoja, joihin palkkaperusteinen eläkemaksu ei riitä. Tasausmaksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin vuoden 2024 toteutuneiden palkkasummien suhteessa. Tasausmaksusta arviolta 55% kohdistuu hyvinvointialueille ja 45% kunnille. Tasausmaksu on Mänttä-Vilppulassa budjetoitu palkkojen suhteessa valtionkonttorin ohjeistusta mukaillen. Talousarvion toimintakuluissa on henkilöstömenojen osalta ilmoitettu palkkakustannukset sosiaalivakuutusmaksuineen vähennettyinä Kansaneläkelaitoksen ja vakuutuslaitosten maksamilla henkilöstökorvauksilla.

Palvelualueiden henkilöstösuunnitelmat on esitetty käyttötalousosassa. Palvelualueiden henkilöstötarpeeseen vaikuttavat valtakunnalliset ja paikalliset päätökset palveluiden sisällöistä ja laadusta sekä palveluverkosta. Kaupungilla on käytössä täyttölupamenettely tarkoituksenmukaisen ja taloudellisesti järkevän sekä suunnitelmallisen henkilöstö resurssoinnin toteuttamiseksi. Tehtävän täyttäminen perustuu henkilöstösuunnitelmaan ja talousarviossa varattuihin henkilöstömäärärahoihin.

Henkilöstön määrä, rakenne ja arvio kehityksestä
Henkilöstömäärän kehitys 2025–2027

Kokonaishenkilöstömäärä vuonna 2027 on esitysten mukaan 277,91 htv:tä

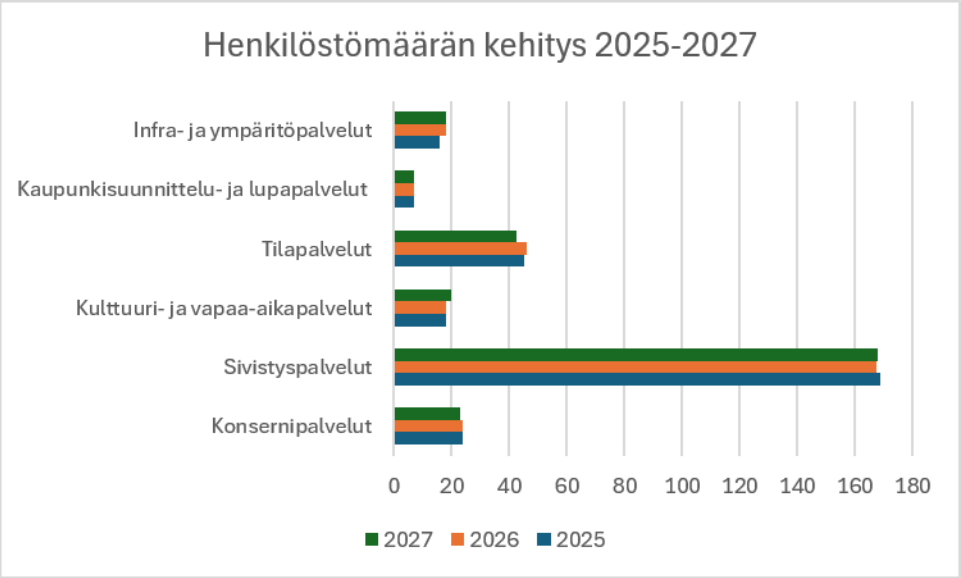

Henkilöstösuunnitelmat lautakunnittain

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosittain)				
Kaupunginhallitus	TP 2025	TA+M 2026	TA 2027	MUUTOS
Konsernipalvelut (sitova 3) Tilivelvollinen viranhaltija: Kaupunginjohtaja	1	1	1	0
Hallinto- ja henkilöstöpalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja		1	1	0
Vakituiset	7	6	6	0
Määräaikaiset	1	0	0	0
Työllisyyspalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja				
Vakituiset	5	5	4	-1
Määräaikaiset	0	1	1	0
Sisäiset tukipalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Talousjohtaja				
Vakituiset 0	10	10	10	0
Määräaikaiset				
Lautakunta yhteensä	24	**24**	**23**	**-1**

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosittain)				
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	TP 2025	TA+M 2026	TA 2027	MUUTOS
Sivistyspalvelut	2,5	2,2	1,7	-0,5
Viestintä	0,7	1	1	
Varhaiskasvatus (4) Sivistysjohtaja	32,3	32,3	33,9	1,6
Määräaikaiset	18,82	18,82	17,7	-1,12

Esi- ja perusopetus (4) Sivistysjohtaja	92,52	92,52	86,04	-6,48
Määräaikaiset	8,83	8,83	5,92	-2,91
Lukiokoulutus (4) Lukion rehtori	11	11	12,33	1,33
Vapaan sivistystyön koulutus (4) Sivistysjohtaja	0,7	0,7	0,7	
Autere-opisto			3,7	3,7
Hanketyöntekijät			1	1
Määräaikaiset	1,15		1	1
Sivistyspalvelut, vastuualue yhteensä	**168,52**	**167,37**	**167,64**	**-2,38**
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	0,5	0,5	0,5	
Kulttuuri- ja matkailupalvelut	1,5	1,5	1,5	0
määräaikaiset	0,3	1	3,05	2,05
Kirjastopalvelut	6,62	6,72	5,72	-1
määräaikaiset	0	0	0,6	0,6
Nuorisopalvelut	3	3	3	0
määräaikaiset	1	0	0,4	0,4
Liikuntapalvelut	5,2	5,2	5,2	0
määräaikaiset	0	0	0	0
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, vastuualue yhteensä	**18,12**	**17,92**	**19,97**	**2,85**
Lautakunta yhteensä	**186,64**	**185,29**	**187,61**	**2,05**

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosia)				
Kaupunkikehityslautakunta (htv)	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**MUUTOS**
Hallinto, kaupunkikehitysjohtaja	2,4	2,4	2,4	
Tilapalvelut kaupunkikehitysjohtaja	45	46	42,25	-3,75
Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut kaupunki-suunnittelupäällikkö	5,6	5,6	5,6	
Infra- ja ympäristöpalvelut Infrapalvelupäällikkö	15	15	14,7	-0,3
Vakituiset yhteensä	**68**	**69**	**64,95**	
Määräaikaiset				
Tilapalvelut	0	0	0,25*	0,25
Infra- ja ympäristöpalvelut	1	3,17	3,17*	
Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut	1,25	1,3	1,33*	0,03
Lautakunta yhteensä	**70,25**	**73,47**	**69,70**	**-3,77**

Henkilöstöorganisaatio 1.1.2023 alkaen

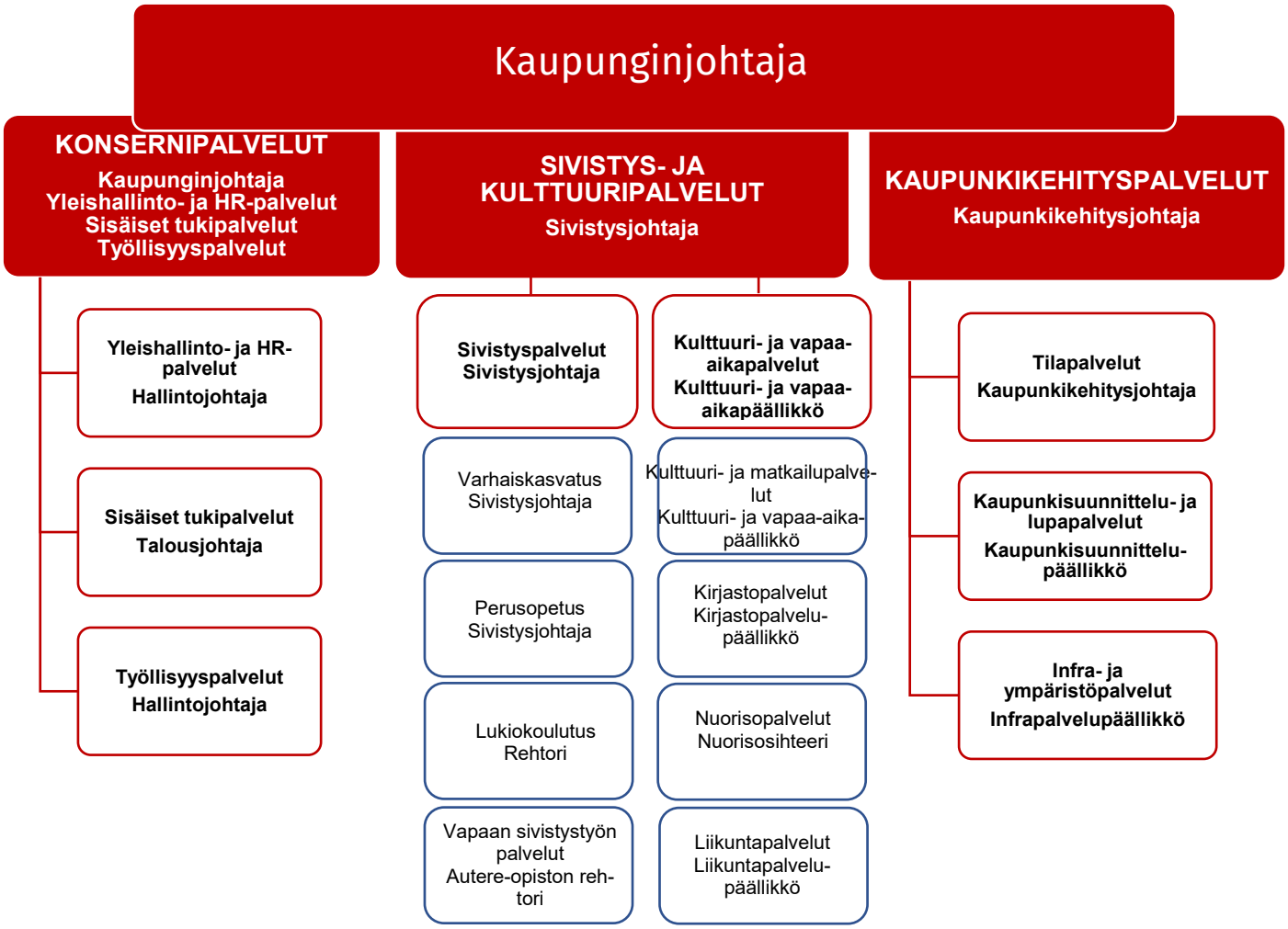

KÄYTTÖTALOUSOSA

Yhteenveto talousarvion 2027 käyttötaloudesta

Talousarvion käyttötalousosa sisältää sitovien vastuutasojen konsernipalvelut, sivistyspalvelut, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, tilapalvelut, kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut ja infra- ja ympäristöpalveluiden taloussuunnitelmat määrärahoineen ja tuloarvioineen.

Kaupunginvaltuusto

Valtuusto käyttää ylintä päätösvaltaa ja vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta, luoden puitteet ja perusteet kaupunkistrategian toteuttamiselle. Valtuusto valvoo kunnan taloutta ja sitä, että palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti, mutta kuitenkin mahdollisimman laadukkaasti, sopeuttaen palvelujentaso ja kaupungin tulot ja menot. Valtuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko konsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Valtuuston määrärahat ovat osa konsernipalvelujen kokonaisuutta ja koostuvat pääosin luottamustoimipalkkioista ja muista kokonaiskuluista.

Vuonna 2027 valtuuston arvioidaan alustavasti kokoontuvan kahdeksan kertaa varsinaiseen kokoukseen. Varsinaisten kokousten lisäksi valtuusto työskentelee myös seminaareissa ja iltakouluissa paneutuen syvällisemmin eri valmistelukokonaisuuksiin. Talousarviovuoden keskeisiä toimenpiteitä valtuustolla on uuden valtuustokauden käynnistyminen myötä tullut strategian päivittäminen, sekä edelleen talouden tasapainottamistoimien ja kuntalaisten edunvalvonta. Kaupunginvaltuuston talousarvio sisältyy konsernipalveluiden määrärahoihin. Kaupunginvaltuuston budjetti vuodelle 2027 on 34 040 euroa.

Keskusvaalilautakunta

Vaalien toimittamisesta vastaa Mänttä-Vilppulan kaupungin 5 jäseninen keskusvaalilautakunta, jonka sihteerinä toimii konsernipalveluiden hallintosihteeri. Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit.

Keskusvaalilautakunta	TP	Ed.TA	TA
	2025	2026	2027
TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-20 440,54	0	-4 250
TILIKAUDEN TULOS	-20 440,54	0	-4 250

Tarkastuslautakunta

Tarkastustoiminnasta vastaa 5-jäseninen tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain mukaan arvioida, ovatko talousarviossa asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on riippumattomasti huomioida kunnan toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tuloksellisuutta, sekä resurssien käytön tehokkuutta.

Tarkastuslautakunta perehtyy valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kaupunginhallituksen toimintakertomukseen. Tarkastuslautakunta tuo hallitukselle ja valtuustolle tiedoksi havaitsemiaan ja käsittelemiään puutteita sekä epäkohtia ja tekee korjaavia toimenpide-esityksiä.

	TP	Ed.TA	TA
	2025	2026	2027
Tarkastuslautakunta			
TOIMINTA-KATE/JÄÄMÄ	-15.476,74	-30.000,00	-30.000,00
TILIKAUDEN TULOS	-15.476,74	-30.000,00	-30.000,00

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lainsäädäntöä, viranomais- ja omistajaohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan, ja kaupungin omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on toiminnan jatkuvaa ja jokapäiväistä ohjausta ja johtamista. Sisäisen valvonnan tulee kattaa kunnan ja kuntakonsernin oman toiminnan lisäksi myös toiminta, josta kunta vastaa lainsäädännön, omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla. Hyvin järjestetyssä hallinnossa sisäinen valvonta ja

riskienhallinta toteutuvat osana päivittäistehtäviä ja toimintaprosesseja. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kaupunginhallitus huolehtii kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupunginjohtaja. Operatiivinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa hallitukselle ja kaupunginjohtajalle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon tehtävää.

Koko kaupunkikonsernia tarkasteltaessa konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä (Kuntalaki 25 a §) Kaupungin konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat näiden yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle yhteisöjä koskevien säännösten mukaisesti. Talousarvion valmistelun yhteydessä palvelualueet ovat analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä. Tämän pohjalta talousarviossa esitetään kuvaus kunkin palvelualueen toiminnan ja talouden kannalta merkittävimmistä riskeistä sekä keinoista, joilla riskejä hallitaan. Tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomuksessa kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja, sekä annetaan tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisistä johtopäätöksistä.

Ennakoidut riskit vuodelle 2027

Ensi vuoden talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu alijäämäisenä. Mänttä-Vilppulan kaupungin taseessa puskurirahasto on vielä varsin pieni ja koska taloussuunnitelma vuodet eivät ole ennusteessa ylijäämäiset on riittävän talouden tasapainotusohjelman laatiminen välttämätöntä.

Henkilöstöriski nähdään jatkuvana erityisesti eräiden avaintehtävien osalta. Henkilöstö on poikkeuksetta organisaation suurin voimavara ja Mänttä-Vilppulassa on viimeisten kahden vuoden aikana panostettu erityisesti ennakoivaan, yhdenmukaiseen ja luotettavaan henkilöstöpolitiikkaan. Työterveys toimii vahvana kumppanina henkilöstöhallinnon asioissa ja esihenkilötyötä tuetaan yhteisillä ohjeilla ja toimintamalleilla. Kuitenkin johtuen taloudellisten resurssien niukkuudesta eivät esimerkiksi avaintehtävien sijaistukset ole välttämättä riskittömät.

Konsernin taloudellinen tilanne on konkreettinen riski myös ensi vuonna. Konsernin yhtiöistä suurin osa ei rahoita konsernia, vaan tarvitsee omistajan taloudellista tukea. Vuonna 2026 päätettiin Mäntän Jääareena Oy:n purkamisen käynnistämisestä yhtiön merkittävien taloushaasteiden vuoksi.

Erimielisyydet Mäntänvuoren Terveys Oy/Pihlajalinna Oyj:n kanssa jatkuivat koko viimeisen sopimusyhteistyön ajan koskien aiempien ja nykyisten vuosien laskuja,

mitkä palveluntuottaja on esittänyt Pirkanmaan sairaanhoitopiirin investointien rahoittamisesta, asiakaspaikkakompensaatiosta (mahdollisesti menetetyt tulot, koskien niitä paikkoja, joissa asiakkaita on jouduttu sijoittamaan muualle paikkakunnalle), sekä Pihlajakodin vuokrien hyvitystä. Pihlajalinnan vaatimuksen erimielisyyseristä kaupungilta olivat tilinpäätöksessä yli 6 miljoonaa euroa. Laskuista on reklamoitu ja odottamaan jäätiin selvitystä epäselvien laskujen osalta. Mäntänvuoren Terveyden laskutus ei näytä toteutuneen palvelusopimuksen mukaisesti. Asia on jatkoselvittelyssä.

KAUPUNGINHALLITUS

Konsernipalvelut

Konsernipalvelut käsittävät hallinnon- ja henkilöstöhallinnon osavastuualueen, työllisyyspalveluiden osavastuualueen ja sisäisten tukipalveluiden osavastuualueen. Konsernipalveluita johtaa kaupunginjohtaja. Yleishallinto- ja henkilöstöpalveluiden sekä työllisyyspalveluiden osavastuualueen tilivelvollisena johtajana toimii hallintojohtaja ja sisäisten tukipalveluiden tilivelvollisena johtajana toimii talousjohtaja.

Talousarvio 2027	TP	TP	Ed.TA	TA
KAUPUNGINHALLITUS	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	21.471,91	840.211,61	271.300,00	277.100,00
Tuet ja avustukset	157.949,08	209.129,84	152.000,00	92.000,00
Muut toimintatuotot	3.267,64	1.049.341,45	423.300,00	369.100,00
TOIMINTATUOTOT	182.688,63			
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-648.340,53	-1.633.298,47	-1.558.920,00	-1.544.960,00
Palvelujen ostot	-807.078,08	-1.850.025,38	-2.003.640,00	-2.124.300,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9.151,30	-16.389,35	-54.100,00	-38.870,00
Avustukset	-295.469,59	-1.558.649,19	-1.680.600,00	-1.398.200,00
Muut toimintakulut	-174.214,35	103.469,47	-72.600,00	-52.060,00
TOIMINTAKULUT	-1.934.253,85	-4.954.892,92	-5.369.860,00	-5.158.390,00
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1.751.565,22	-3.905.551,47	-4.946.560,00	-4.789.290,00
Rahoitustuotot ja -kulut	6.006,21	4.862,97		
VUOSIKATE	-1.745.559,01	-3.900.688,50	-4.946.560,00	-4.789.290,00
Suunnitelman mukaiset poistot		-17.774,86	-17.120,00	
Arvonalentumiset	-711,72			
Poistot ja arvonalentumiset	-238.309,23	-17.774,86	-17.120,00	
****TILIKAUDEN TULOS***	-239.020,95	-3.918.463,36	-4.963.680,00	-4.789.290,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1.984.579,96	-3.918.463,36	-4.963.680,00	-4.789.290,00
Sisäiset		- 85 001,00	-76 660,00	-111 800,00

*Vastuualueen tilikauden tulos on valtuustoon nähden sitova.

Konsernipalveluiden talousarvio käsittää yleishallinnon- ja hr-palveluiden, sisäisten tukipalveluiden ja työllisyyspalveluiden talousarvion lisäksi kaupunginhallituksen, valtuuston ja vaikuttamistoimielinten (pl. nuorisovaltuusto) talousarvion. Henkilöstöä vastuualueella on talousarviosuunnitelmassa yhteensä 23 henkilöä, henkilöstökulut sisältävät nämä palkkakulut sekä valtuuston, kaupunginhallituksen ja vaikuttamistoimielinten palkkiot.

Palvelujen ostojen suurimmat erät muodostuvat työllisyysalueen yhteistoimintaeristä sekä palvelujen ostosta, työterveyspalveluista (koko kaupunkiorganisaation työterveyspalvelukustannukset), ict-palveluista (koko kaupunkiorganisaation taloudenohjaus, henkilöstöohjelman ja palvelinhallinnan ict-kustannukset), verokustannuksista sekä asiantuntijapalveluista. MW-Kehitys Oy:n ostopalvelusopimukseen on budjetoitu 238 000 euroa. Summa oli aiemmin konserniavustuksissa, mutta omistusjärjestelyjen myötä kaupunki voi tehdä yhtiön kanssa ostopalvelusopimuksen, jolloin yhtiön liikevaihto paranee.

Avustuksista suurin osa ohjautuu työllisyyspalveluiden alaisiin menoihin. Osuus työttömyys tuista on -1.120.000,00 euroa, muut työllisyyspalveluiden avustukset noin 300 000 euroa. Yleisavustuksiin on varattu 26 000 euroa.

Henkilöstösuunnitelma konsernipalvelut

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosittain)				
Kaupunginhallitus	TP 2025	TA+M 2026	TA 2027	MUUTOS
Konsernipalvelut (sitova 3) Tilivelvollinen viranhaltija: Kaupunginjohtaja	1	1	1	0
Hallinto- ja henkilöstöpalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja		1	1	0
Vakituiset	7	6	6	0
Määräaikaiset	1	0	0	0
Työllisyyspalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Hallintojohtaja				
Vakituiset	5	5	4	-1
Määräaikaiset	0	1	1	0
Sisäiset tukipalvelut (4) Tilivelvollinen viranhaltija: Talousjohtaja				
Vakituiset 0	10	10	10	0
Määräaikaiset				
Lautakunta yhteensä	24	**24**	**23**	**-1**

Työllisyyspalveluissa on varauduttu määräaikaisen kotoutumiskoulutuksen opettajan kustannuksiin. Kotoutujien määrän johdosta on edelleen taloudellisinta ja tehokkainta järjestää opetus itse. Lyhytaikaisia sijaisia/määräaikaisuuksia (alle 1kk) ei ole henkilöstösuunnitelmaan suunniteltu. Lyhytaikaisiin sijaisuuksiin voi syntyä tarvetta esimerkiksi asiakaspalvelussa sairaspoissaolojen osalta. Vaaleihin osallistuvat työntekijät on budjetoitu Keskusvaalilautakunnan alle.

Konsernipalveluiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Konsernipalvelut	Tunnistettu riski/kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1-3	Todennäköisyys 1-3	Vastuuhenkilö ja toimintayksikkö
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Ulkoisten tekijöiden vaikutus	Ennakointi ja vaikuttava ohjaus	3	2	Vastuualueiden esihenkilöt
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Työllisyyskustannusten nousu	Yhteistyön tiivistäminen työllisyysalueen ja muiden toimijoiden kanssa	3	2	Työllisyyspalvelu-päällikkö/hallintojohtaja
Ulkopuoliset riskit	Tietoturvaan kohdistuvat hyökkäykset	Tietoturvan ja tietosuojaohjeiden ajantasainen ylläpito ja päivitys	3	3	Tietohallintopäällikkö
Henkilöstöriskit	Henkilöstöresurssien riittävyys	Työkykyjohtaminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen	2	2	Vastuualueiden esihenkilöt
Muut riskit	Konserniyhtiöiden taloudellisen tilanteen heikkenemisen vaikutus kaupungin ja koko kaupunkikonsernin talouteen	Omistajaohjauksen ja omistajapolitiikan ajantasaisuus	3	3	Konsernijohto

Palvelujen järjestäminen

Hallinnon- ja henkilöstöhallinnon palvelut vastaavat kaupungin yleishallinnon, omistajaohjauksen ja henkilöstöhallinnon, hyvinvointityön ja asiakaspalvelun palveluista sekä työllisyyspalveluista, etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajahankkeen palveluista. Lisäksi vastataan maaseutupalveluiden ohjauksesta ja työllisyysalueyhteistyöstä. Yleishallinnon ja hr-palveluiden alla hoidetaan myös kaupungin hyvinvointityön ohjausta ja kehittämistä sekä asiakas- ja toimistopalveluita. Sisäisissä tukipalveluissa tuotetaan talouden, palkkahallinnon ja tietohallinnon palvelut. Sisäiset tukipalvelut ohjaavat myös hankinnoissa ja vakuutuksiin liittyvissä asioissa. Konsernihallinto huolehtii kaupungin edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Myös kasvun ja elinvoiman kehittämisen kannalta olennaisia palveluita on koottu yhteen konsernihallinnon alaisuuteen. Yleishallinto ja hr-palveluiden, työllisyyspalveluiden ja sisäisten tukipalveluiden vastuualueet muodostavat yhdessä konsernipalvelujen palvelualueen, mikä talousarviossa on valtuustoon nähden sitova palvelualue. Valtuuston ja kaupunginhallituksen kustannukset kokonaisuudessaan kuuluvat konsernipalveluille.

Konsernipalveluiden talousarvio käsittää yleishallinnon- ja hr-palveluiden, sisäisten tukipalveluiden ja työllisyyspalveluiden talousarvion lisäksi kaupunginhallituksen, valtuuston ja vaikuttamistoimielinten (pl. nuorisovaltuusto) talousarvion. Yleishallinto- ja hr-palvelujen ja sisäisten tukipalvelujen tehtävänä on varmistaa edellytykset päätöksenteolle ja tuottaa koko kaupungin hallinnon tukipalvelut (hr, ict, ta-

lous, palkka). Yleishallinto ja hr-palveluissa hoidetaan myös kaupungin hyvinvointityön ohjausta ja kehittämistä sekä asiakas- ja toimistopalveluita. Työllisyyspalvelut vastaavat työllisyyspalveluiden järjestämisestä toimien Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen toimintaa täydentäen paikallisesti. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta, edunvalvonnasta, henkilöstöpolitiikasta, sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus vastaa myös kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta ja kaupungin omistajaohjauksesta sekä sisäisenvalvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Yleishallinto ja HR-palvelut

Osavastuualueen henkilöstö: Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, hallintosihteeri, tietohallintosihteeri, hyvinvointikoordinaattori, palveluesihenkilö, palveluneuvoja, toimistopalvelusihteeri.

Yleishallintopalvelut tuottavat kaupungille päätöksenteon, asianhallinnan, tietoaineistojen, arkistoinnin, asiointipisteen viranomaisasiointipalvelut sekä toimistopalveluiden yleiset palvelut.

HR-palvelut huolehtivat mm. palvelussuhdeasioista, työterveysyhteistyöstä, henkilöstöohjeista ja –linjauksista, virka- ja työehtosopimusten tulkinnasta, palkkauksen kehittämisestä, henkilöstöraportoinnista ja osaamisen kehittämisestä sekä työnantajan ja työntekijöiden yhteistoiminnasta.

Sisäiset tukipalvelut

Osavastuualueen henkilöstö: Talousjohtaja, tietohallintopäällikkö, pääkirjanpitäjä, talousasiantuntija, 2 toimistosihteeriä, 2 palkkakirjanpitäjää, it-suunnittelija, it-tuki

Sisäiset tukipalvelut tuottavat koko kaupunkiorganisaatiolle ja osalle tytäryhtiöistä talous-, palkka- ja tietohallinnon palvelut. Tukipalvelut ovat poikkihallinnollisesti toimiva vastuualue.

Työllisyyspalvelut

Osavastuualueen henkilöstö: Työllisyyspalvelupäällikkö, 2 palveluohjaajaa, etsivä nuorisotyöntekijä, kotoutumiskoulutuksen opettaja.

Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue tuottaa suurimman osan lakisääteisistä palveluista. Kaupungin omat työllisyyspalvelut tuottavat valmennuspalvelut, kotoutumispalvelut ja - koulutuksen sekä tekee laajaa palveluiden koordinointia ja työnantajayhteistyötä. Lisäksi työllisyyspalvelut tuottavat etsivän nuorisotyön palvelut.

Työllisyyspalvelut	**TP**	**Ed.TA**	**TA**
Lakisääteiset palvelut (työllisyysalue)	**2025**	**2026**	**2027**

Muut yhteistoimintaosuudet	-505.817,51	-609.350,00	-624.440
Palvelujen ostot	0	-25.315	-25.315
Tuet ja avustukset	-133.827,80	-159.598	-183.928
Omat työllisyyspalvelut			
Tuet ja avustukset	842.079,95	262.000	227.000
Henkilöstökulut	-350.418.51	-314.620	-257.410
Palvelujen ostot	-25.619,54	-34.800	-43.600
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4.543,03	-12.500	-7.950
Tuet ja avustukset	1.127.102.34	1.154.402	1.147.672

Vuonna 2027 työllisyyspalvelut kehittävät yhteistyössä Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen, yritysten palveluiden sekä oppilaitosten kanssa työnhakijoiden ja työnantajien työvoimapalveluita edelleen vaikuttaviksi ja kustannustehokkaiksi. Lähipalveluina tarjottavat valmennus- ja kotouttamispalvelut jatkuvat. Lainsäädännön muutosten ja haastavan työllisyystilanteen vuoksi työttömyysetuuden kuntaosuuteen on arvioitu kasvua. Työllistämisen kuntalisää tullaan maksamaan työnantajille ja kehittämään palvelua edelleen. Kaupunki panostaa edelleen myös nuoriin aikuisiin jatkamalla etsivän nuorisotyöntekijän ja tehtävää valtionavustuksen osarahoituksella. Työttömien osuus työvoimasta on Mänttä-Vilppulassa pysytellyt korkeana. Vuonna 2027 siihen pyritään vaikuttamaan yhteistyötä lisäämällä ja vaikuttavia palveluita tarjoamalla.

Konsernipalveluiden toiminnalliset tavoitteet 2027

Toiminnalliset tavoitteet tukevat strategian toteutumista. Tavoitteen tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan palvelualueen toimintaa kohti haluttua strategista päämäärää.

Strategiaa toteuttavat toiminnalliset tavoitteet				
Strateginen tavoite	**Toiminnallinen tavoite talousarviossa**	**Mittari**	**Lähtötaso**	**Toteutuminen**
Elinvoimainen koulutuskaupunki				
Houkutteleva elinkeinoelämän toiminta-ympäristö	Elinkeinostrategian laatiminen	Uusi strategia valmis 31.12.2027 mennessä		
Aktiivinen ja vastuullinen seutukaupunki				
Strategisesti johdettu ja taloudellisesti kestävä kaupunkikonserni	Asiakkaiden ohjaus terveysperusteisiin työkykyarviointeihin vähintään 10 asiakkaan osalta/vuosi	Aloitetut työkykyprosessit	0 kpl	
Mänttä-Vilppula rakentaa yhdessä Ylä-Pirkanmaan alueen elinvoimaa	Mänttä-Vilppula on aktiivinen kumppani ja rakentaa yhdessä muiden toimijoiden	Uudet sopimukset/yhteistyömallit Ylä-Pirkanmaalla		

	kanssa alueen elinvoimaa			
Hyvinvoivat ja kehitysmyönteiset työyhteisöt menestystekijänä	Työterveyshuollon palveluiden vaikuttavuuden varmistaminen palveluntuottajan vaihtuessa, ja sairauspoissaoloprosentin pysyminen alle 5%:ssa	Sairauspoissaoloprosentti	2025: 4,23 %	
Hyvinvoivat ja kehitysmyönteiset työyhteisöt menestystekijänä	Kehitysmyönteisten työyhteisöjen tukeminen kouluttautumismah-dollisuuksia tarjoamalla: koulutus päivien määrä on 400kpl/2027	Koulutuspäivien määrä	2025: 330 päivää	

1. Elinkeinostrategian laatiminen USO-yhteistyönä MW-Kehitys Oy:n ja yrittäjien kanssa.
2. Työterveyshuollon palveluiden vaikuttavuuden varmistaminen palveluntarjoajan vaihtuessa yhteistyömahdollisuuksia kehittämällä ja työkykyjohtamista kehittämällä.

3. Mänttä-Vilppula on aktiivinen kumppani ja rakentaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa alueen elinvoimaa. Seutukaupunkina Mänttä-Vilppula toimii aktiivisesti Ylä-Pirkanmaan kuntien, työllisyysalueen, yritysten palveluiden sekä oppilaitosten kanssa sekä selkeyttää ja vahvistaa verkostoyhteistyötä. Mänttä-Vilppulan kaupunki tekee uusia yhteistyöavauksia ja mm. kutsuu Ylä-Pirkanmaan kuntia yhteiseen keskusteluun vähintään kaksi kertaa vuodessa.

4. Sairauspoissaolojen määrä on alle valtakunnallisen keskitason ja tämän kehityksen halutaan jatkuvan.

5. Tavoite on poikkihallinnollinen. Koulutuspäivien määrän lisääntyminen. Talousarviossa koulutusmäärärahoja on lisätty 6900 eurolla. Korotus kohdistuu sivistys- ja kulttuuritoimen määrärahoihin, muiden osalta koulutusmäärärahoja on vähennetty.

Kehittämisen painopisteet

Kehittämisen painopisteet vuonna 2027 kohdistuvat kaupunginhallituksessa elinkeinoelämän tukemiseen mm. elinkeinostrategian kautta, mikä toteutetaan yhteistyössä MW-Kehitys Oy:n kanssa. Kaupunginhallituksen painopisteissä on myös kaupunkikonsernin talouden tasapainon vakauttaminen.

Sisäisissä tukipalveluissa painopiste on vuonna 2027 toimivan raportoinnin ja viestinnän kehittämisessä. Päivityksessä olevia ohjeistuksia ovat hankintaohje, konserniohje, omaisuusuuden hallintaohje.

Henkilöstöhallinnon kehittämisen painopiste on työterveysyhteistyön kehittäminen uuden palvelutuottajan kanssa niin, että erinomainen sairauspoissaolotilanne saadaan pysymään ennallaan. Vuoden 2027 paikalliserät kohdennetaan palkkausjärjestelmän edelleen kehittämiseen. Lisäksi vuoden 2027 aikana luodaan TS-sopimuksen ja TTS-sopimuksen korvaava uusi palkkausjärjestelmä, joka otetaan käyttöön vuoden 2028 alussa. Esihenkilötyön tukemista jatketaan ja mahdollistetaan heille vertaistukea.

Hyvinvointia ja terveyttä edistävä työ (Hytetyö) 2027

- Mänttä-Vilppulan kaupungin laajaa hyvinvointisuunnitelmaa toteutetaan kaudella 2026–2029 yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen sekä ympäryskuntien kanssa.
- Vuoden 2027 hyte-työn viestinnällisenä ja toiminnallisena teemana on Liikettä, luontohyvinvointia ja yhteisöllisyyttä taidekaupungissa. Teemalla liitytään Pirhan ja kuntien yhteiseen luontohyvinvoinnin painopisteeseen, jossa hyödynnetään luonnon tutkittuja terveys- ja mielenterveysvaikutuksia osana kuntalaisten arkea.

Talousarviovuonna 2027 hyte-työ kohdennetaan seuraaviin ennaltaehkäiseviin matalan kynnyksen painopisteisiin:

- Liikuntaneuvonnan ja luontohyvinvointipalvelujen kehittäminen. Tavoitteena on edelleen kehittää elintapaohjauksen ja liikuntaneuvonnan prosessien rakentamista hankerahoituksella. Toiminnassa hyödynnetään kaupungin luontoympäristöä ja viheralueita edistäen kuntalaisten luontoliikuntaa ja hyvinvointia yhteistyössä Pirhan verkostojen kanssa.
- Lasten ja nuorten syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ehkäisy
  Koulupudokkuus ja sosiaalinen syrjäytyminen muodostavat taloudellisen ja inhimillisen uhan kaupungille sekä yksilöille. Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseksi sekä arkiturvallisuuden lisäämiseksi jatketaan vaikuttavaa koulunuorisotyötä sekä perinteistä nuorisotyötä. Toiminnalla tuetaan nuorten kouluun kiinnittymistä ja vahvistetaan moniammatillista ennaltaehkäisevää yhteistyötä perusopetuksen ja toisen asteen tasoilla.
- Järjestöyhteistyö ja ehkäisevä päihdetyö osallisuuden vahvistajana
  Kolmannen sektorin toimijoilla ja järjestöyhteistyöllä on keskeinen rooli kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden ja kotoutumisen edistämisessä. Ehkäisevässä päihdetyössä jatketaan ja kehitetään paikallista Pakka-toimintaa (paikallinen alkoholi-, tupakka- ja rahapelihaittojen ehkäisy) Pirkanmaan hyvinvointialue-johtoisesti. Yhteistyöllä vahvistetaan asukkaiden yhteisöllisyyttä ja turvallista arkea.

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Sivistys- ja kulttuurilautakunta on kaupungin isoin palvelualue, joka koostuu sivistys- ja
kulttuuritoimen hallinnosta, sivistyspalveluista ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista. Hallinnon vastuualue koostuu lautakunnan hallinnosta, sivistystoimen hallinnosta ja viestinnästä.

Sivistyspalvelujen vastuualueeseen kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus ja vapaa sivistystyö (Autere-opisto).

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen vastuualueeseen kuuluvat kulttuurin, matkailun, nuorisopalveluiden, kirjaston ja liikunnan palvelut.

Talousarvio 2027	TP	TP	Ed.TA	TA
SIVISTYS- JA KULTTUURI-LAUTAKUNTA	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	737.361,50	713.564,68	498.060,00	623.300,00
Maksutuotot	254.636,16	250.633,24	227.000,00	221.000,00
Tuet ja avustukset	690.773,80	398.139,50	230.730,00	358.400,00
Muut toimintatuotot	18.088,08	31.706,25	8.600,00	11.900,00
TOIMINTATUOTOT	**1.700.859,54**	**1.394.043,67**	**964.390,00**	**1.214.600,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-11.225.314,53	-11.347.522,48	-11.016.700,00	-11.108.180,00
Palvelujen ostot	-1.606.800,40	-1.644.607,37	-1.574.240,00	-1.665.680,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-514.446,57	-453,050,24	-569.030,00	-566.480,00
Avustukset	-683.738,82	-661.903,90	-656.500,00	-368.500,00
Muut toimintakulut	-201.537,36	-188.356,59	-146.600,00	-153.090,00
TOIMINTAKULUT	**-14.231.837,68**	**-14.295.440,58**	**-13.963.070,00**	**-13.861.930,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-12.530.978,14**	**-12.901.396,91**	**-12.998.680,00**	**-12.647.330,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	1.464,42	4.136,63		
VUOSIKATE	-12.529.513,72	-12.897.260,28	-12.998.680,00	-12.647.330,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-300,07	-3.935,02	-9.850,00	-18.300,00
Poistot ja arvonalentumiset	-300,07	-3.935,02	-9.850,00	-18.300,00
****TILIKAUDEN TULOS***	**-12.529.813,79**	**-12.901.195,30**	**-13.008.530,00**	**-12.665.630,00**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-12.529.813,79**	**-12.901.195,30**	**-13.008.530,00**	**-12.665.630,00**

Sisäiset toimintatulot/menot	-3.939.916,15	-4.013.577,23	-4.073.040,00	-4 025 250,00

*Vastuualueen tilikauden tulos on valtuuston nähden sitova.

Henkilöstösuunnitelma sivistys- ja kulttuurilautakunta

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosittain)				
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	**TP 2025**	**TA+M 2026**	**TA 2027**	**MUUTOS**
Sivistyspalvelut	2,5	2,2	1,7	-0,5
Viestintä	0,7	1	1	
Varhaiskasvatus (4) Sivistysjohtaja	32,3	32,3	33,9	1,6
Määräaikaiset	18,82	18,82	17,7	-1,12
Esi- ja perusopetus (4) Sivistysjohtaja	92,52	92,52	86,04	-6,48
Määräaikaiset	8,83	8,83	5,92	-2,91
Lukiokoulutus (4) Lukion rehtori	11	11	12,33	1,33
Vapaan sivistystyön koulutus (4) Sivistysjohtaja	0,7	0,7	0,7	
Autere-opisto			3,7	3,7
Hanketyöntekijät			1	1
Määräaikaiset	1,15		1	1
Sivistyspalvelut, vastuualue yhteensä	**168,52**	**167,37**	**164,99**	**-2,38**
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	0,5	0,5	0,5	
Kulttuuri- ja matkailupalvelut	1,5	1,5	1,5	0
määräaikaiset	0,3	1	3,05	2,05
Kirjastopalvelut	6,62	6,72	5,72	-1
määräaikaiset	0	0	0,6	0,6
Nuorisopalvelut	3	3	3	0
määräaikaiset	1	0	0,4	0,4
Liikuntapalvelut	5,2	5,2	5,2	0
määräaikaiset	0	0	0	0
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut, vastuualue yhteensä	**18,12**	**17,92**	**19,97**	**2,85**
Lautakunta yhteensä	**186,64**	**185,29**	**184,96**	**-0,33**

Lyhytaikaisia sijaisia/määräaikaisuuksia ei ole henkilöstösuunnitelmaan suunniteltu. Lyhytaikaisiin sijaisuuksiin voi syntyä tarvetta esimerkiksi asiakaspalvelussa sairaspoissaolojen osalta.

Sivistyspalveluiden hanketyöntekijöissä 1htv vakituisia, 1htv määräaikaisissa.

Autere-opiston tuntiohjaajille laskettu keskimääräisesti 4,8h/vko 7kk.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden määräaikaiset ovat 2x yhteisötaiteilija 60% 7kk, koulunuorisotyöntekijä 7kk 100% + 5kk 70%, kulttuurituottaja 100% 9kk ja kirjastopalvelupäällikkö 40%.

Nuorisopalveluiden määräaikaisissa on nuorisotilavalvoja (tuntityöntekijät)

Sivistys- ja kulttuuripalveluiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sivistys- ja kulttuuripalvelut	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1-3	Todennäköisyys 1-3	Vastuuhenkilö ja toimintayksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Esi- ja perusopetuksen tuntikehyksen sopeuttaminen laskeviin oppilasmääriin.	Tuntikehyksen taloudellinen ja tehokas laatiminen.	2	1	Sivistysjohtaja ja rehtorit	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa.
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Lukion opiskelijamäärän väheneminen, jos opiskelijoita ja KV-opiskelijoita ei saada riittävästi.	Lukion markkinointia kehitetään. Yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa opiskelijoiden kotouttamiseksi.	3	2	Lukion rehtori ja apulaisrehtori	KV-opiskelijoiden määrätavoite 10 hlöä 2027 syksyllä. Markkinointisuunnitelman toteutuminen.
Toimintaympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Mikäli yläkoulujen ja lukion yhdistäminen samaan yksikköön ei toteudu suunnitellussa aikataulussa, tuntikehystä ei voida sopeuttaa väheneviin opiskelijamääriin. Toiminnan organisointi vaikeutuu entisestään.	Koulukeskushankkeen edistäminen suunnitellussa aikataulussa.	3	2	Sivistysjohtaja ja rehtori	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa.
Ulkopuoliset riskit	Mahdolliset kyberhyökkäykset koulujen,	Tietoturvariskeihin varautuminen varautumissuunnitelmissa	3	2	Sivistysjohtaja / rehtorit ja	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa

	varhaiskas-vatuk-sen ja hallinnon ohjelmiin				päiväko-tien johta-jat	
Palveluiden järjestämisen riskit	Oppimisen tuki ja inkluusio ei-vät toteudu	Riittävän pätevä henkilökunta	2	1	Sivistys-johtaja / rehtorit ja päiväko-tien johta-jat	Sivistys- ja kult-tuurilautakunta seuraa
Henkilös-töriskit	Lukion ja yläkoulujen toiminta-kulttuurin yhtenäistä-minen ei onnistu.	Koulukeskus-hankkeen edistä-minen suunnitel-lussa aikatau-lussa.	2	2	Yläkoulu-jen ja lu-kion reh-tori, apu-laisrehtori ja vararehtorit	Sivistys- ja kult-tuurilautakunta seuraa.

Sivistys ja kulttuuritoimen hallinto

Tilivelvollinen viranhaltija: Sivistysjohtaja

Sivistys- ja kulttuuritoimen hallinto käsittää sivistystoimen hallinnon, viestinnän ja kaupunkimarkkinoinnin ja sivistystoimen hankkeet. Tähän kohtaan on lisätty viestinnän ja hankkeiden kustannukset. Näin ollen sivistys- ja kulttuuritoimen hallinnon kustannukset eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen.

Vastuualueenhenkilöstö: Sivistysjohtaja, hallintosuunnittelija, viestintä- ja markkinointiasiantuntija

Talousarvio 2027	TP	TP	Ed.TA	TA
Sivistys- ja kulttuuri-toimen hallinto	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot		887,63		20.940,00
Tuet ja avustukset	618.614,71	275.425,55	69.700,00	165.660,00
Muut toimintatuotot				
TOIMINTATUOTOT	**618.614,71**	**276.313,18**	**69.700,00**	**186.600,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-624.263,29	-421.305,49	-274.680,00	-346.200,000
Palvelujen ostot	-88.386,53	-77.638,36	-41.080,00	-83.600,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-26.494,39	-17.932,82	-15.370,00	-37.350,00
Avustukset				
Muut toimintakulut	-3.454,19	-1.363,13	-6.600,00	-2.450,00
TOIMINTAKULUT	**-742.598,40**	**-518.239,80**	**-337.730,00**	**-469.600,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-123.983,69**	**-241.926,62**	**-268.030,00**	**-283.000,00**

Rahoitustuotot ja -kulut				
VUOSIKATE	-123.983,69	-241.926,62	-268.030,00	-283.000,00
***TILIKAUDEN TULOS**	**-123.983,69**	**-241.926,62**	**-187.742,38**	**-283.000,00**
***TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ**	**-123.983,69**	**-241.926,62**	**-187.742,62**	**-283.000,00**
***Sisäiset toimintatulot/menot**	-12.773,84	-12.080,12	-7.770,00	-11 330,00

*Vastuualueen tilikauden tulos on valtuustoon nähden sitova.

Palvelujen järjestäminen

Hallinto
Sivistys- ja kulttuuritoimen hallinto vastaa toimialan johtamisesta, valmistelu- ja tukipalveluista sekä talouden ja toiminnan ohjauksesta. Hallinnon tehtävänä on varmistaa laadukkaiden, saavutettavien ja kustannusvaikuttavien sivistys- ja kulttuuripalveluiden järjestäminen ja kehittäminen kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Viestintä ja markkinointi
Viestintä- ja markkinointi on sijoitettu organisaatiossa sivistyspalveluiden hallintoon. Toiminta on kuitenkin luonteeltaan poikkihallinnollista, ja viestintää sekä markkinointia toteutetaan yhteistyössä kaikkien toimialojen kanssa.

Vuonna 2027 kaupungin viestintää ja markkinointia toteutetaan suunnitelmallisesti kaupunkistrategian, viestintäohjeen ja markkinointistrategian mukaisesti. Tavoitteena on vahvistaa Mänttä-Vilppulan tunnettuutta, veto- ja pitovoimaa sekä Taidekaupunki-identiteettiä. Viestinnällä varmistetaan oikea-aikainen, avoin ja saavutettava tieto kaupungin toiminnasta, palveluista ja päätöksenteosta sekä tuetaan kuntalaisten osallisuutta ja vuorovaikutusta.

Markkinoinnin painopisteitä ovat asuminen ja hyvä arki, koulutuskaupungin tunnettuus, Taidekaupunki-brändi, paikallisylpeys sekä digitaalinen löydettävyys. Markkinointia toteutetaan verkkosivujen, sosiaalisen median, digitaalisen mainonnan, media- ja kumppaniyhteistyön sekä kuva- ja videotuotannon avulla.

Asumismarkkinoinnin kärkihankkeena järjestetään 12.6.2027 Vilppulassa ja kylissä Taidekaupungin Asumisen Messut. Kantavina teemoina ovat yhteisöllisyys, kulttuuri ja luonto. Tapahtuma nostaa esiin alueen asumismahdollisuuksia, kyliä ja paikallista elämäntapaa sekä tuottaa sisältöä pitkäjänteiseen muuttajamarkkinointiin.

Vuonna 2027 tulee kuluneeksi 18 vuotta Mänttä-Vilppulan yhdistymisestä. Juhlavuotta hyödynnetään paikallisidentiteetin, yhteisöllisyyden ja pitovoiman vahvistamisessa. Samalla lisätään koulutus- ja opiskelijamarkkinointia sekä tehdään uuden kaupunkistrategian tavoitteita näkyviksi.

Digitaalista viestintää ja markkinointia kehitetään parantamalla verkkosisältöjen hakukone- ja tekoälylöydettävyyttä sekä rakentamalla pitkäikäistä sisältö-, kuva- ja videopankkia. Tuloksia seurataan verkkosivu-, hakukone-, sosiaalisen median ja kampanjadatan avulla, ja toimintaa kehitetään tiedolla johtamisen periaattein.

Viestinnän ja markkinoinnin toteutuksessa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin omaa sisällöntuotantoa ja osaamista. Ulkopuolisia palveluita ja maksettua näkyvyyttä käytetään harkiten strategisten tavoitteiden tukemiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet 2027

Toiminnalliset tavoitteet tukevat strategian toteutumista. Tavoitteen tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan palvelualueen toimintaa kohti haluttua strategista päämäärää.

Strategiaa toteuttavat toiminnalliset tavoitteet				
Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite talousarviossa	Mittari	Lähtötaso	Toteutuminen
Elinvoimainen koulutuskaupunki				
Saavutettava kaupunki ja mahdollistava asuminen	Lisätään kaupungin tunnettuutta ja digitaalista löydettävyyttä asumisen, koulutuksen ja Taidekaupunki-brändin näkökulmasta	Verkkosivujen kävijämäärä ja sosiaalisen median tavoittavuus	Vuoden 2026 kävijämäärä ja tavoittavuus	

Tavoitetta edistetään vahvistamalla asumisen, koulutuksen ja Taidekaupunki-brändin näkyvyyttä kaupungin viestintä- ja markkinointitoimenpiteissä. Keskeisiä toimenpiteitä ovat Taidekaupungin Asumisen Messujen toteuttaminen, koulutuskaupunkia korostava markkinointi, digitaalisen löydettävyyden kehittäminen sekä vaikuttavuuden seuranta verkkosivu- ja sosiaalisen median analytiikan avulla.

Kehittämisen painopisteet

Viestinnän ja markkinoinnin osalta kehittämisen painopisteet vuonna 2027 kohdistuvat asumis-, koulutus- ja Taidekaupunkimarkkinointiin, digitaalisen löydettävyyden kehittämiseen, uuden kaupunkistrategian tavoitteiden näkyväksi tekemiseen sekä paikallisidentiteetin ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen.

Sivistyspalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Sivistysjohtaja

Sivistyspalveluiden palveluryhmä koostuu sivistys- ja kulttuurilautakunnan hallinnosta, varhaiskasvatuksesta, esi- ja perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta ja vapaan sivistystyön koulutuksesta (Autere-opisto). Sivistyspalvelut muodostavat yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden kanssa sivistys- ja kulttuurilautakunnan alaisen toiminnan. Varhaiskasvatus tuottaa varhaiskasvatusikäisten lasten pedagogisesti suunniteltua kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Esi- ja perusopetuspalvelut vastaavat kaupungin esi- ja perusopetuspalveluiden järjestämisestä. Lukiokoulutus vastaa kaupungin lukiokoulutuksen järjestämisestä ja vapaan sivistystyön koulutus tuottaa vapaan sivistystyön koulutusta Autere-opistossa.

Tulosyksiköt muodostavat yhdessä kulttuuri- ja vapaa aikapalveluiden kanssa sivistys- ja kulttuuripalveluiden palvelualueen, jonka johtajana toimii sivistysjohtaja. Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön palveluiden vastuualueen tilivelvollinen on sivistysjohtaja ja lukiopalveluiden vastuualueen tilivelvollinen on lukion rehtori.

Talousarvio 2027	TP	TP	Ed.TA	TA
SIVISTYSPALVELUT	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	410.542,25	414.906,03	270.860,00	271.860,00
Maksutuotot	254.326,16	250.633,24	227.000,00	221.000,00
Tuet ja avustukset	4.269,09	4.200,00		
Muut toimintatuotot	8.486,85	4.607,80	600,00	1.200,00
TOIMINTATUOTOT	**677.624,35**	**674.347,07**	**498.460,00**	**494.060,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-9.666.922,99	-10.029.653,66	-9.844.520,00	-9.751.000,00
Palvelujen ostot	-1.253.355,24	-1.297.903,64	-1.280.860,00	-1.292.130,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-356.071,57	-314.807,77	-441.090,00	-402.160,00
Avustukset	-268.890,44	-241.526,58	-240.000,00	-235.000,00
Muut toimintakulut	-158.639,99	-137.534,18	-96.350,00	-97.890,00
TOIMINTAKULUT	**-11.703.880,23**	**-12.021.425,83**	**-11.902.820,00**	**-11.778.180,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-11.026.255,88**	**-11.347.078,76**	**-11.404.360,00**	**-11.284.120,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	1.462,71	4.036,86		

VUOSIKATE	-11.024.793,17	-11.343.041,90	-11.404.360,00	-11.284.120,00
TILIKAUDEN TULOS	**-11.024.793,17**	**-11.343.041,90**	**-11.404.360,00**	**-11.284.120,00**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-11.343.041,90**	**-11.343.041,90**	**-11.404.360,00**	**-11.284.120,00**
Sisäiset toimintatulot/menot	-3.144.673,69	-3.144.673,69	-3.166.940,00	-3 034 330,00

*Vastuualueen tilikauden tulos on valtuuston nähden sitova.

Palvelujen järjestäminen

Varhaiskasvatus

Osavastuualueen henkilöstö: 2 päiväkodin johtajaa, 0,6 toimistosihteeri, 1 varhaiskasvatuksen erityisopettaja, 14 varhaiskasvatuksen opettajaa, joista määräaikaisia on 6. Lisäksi on 2 ryhmäperhepäivähoitajaa, 31 lastenhoitajaa, joista määräaikaisia on 7 sekä 2 varhaiskasvatuksen ryhmäavustajaa, joista toinen on määräaikainen 31.5.2027 saakka ja toinen vakinainen ja 1 määräaikainen henkilökohtainen avustaja.

Varhaiskasvatus tuottaa varhaiskasvatusikäisille lapsille pedagogisesti suunniteltua kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Toiminta perustuu varhaiskasvatuslakiin sekä valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan paikallisine tarkennuksineen.

Varhaiskasvatusta järjestetään Miinanhelmen, Vilppulankosken ja Kolhon päiväkodeissa sekä Pohjaslahden ryhmäperhepäivähoidossa. Vuorohoitoa järjestetään Miinanhelmen päiväkodissa. Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutetaan koulujen tiloissa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee lasten oppimista, kehitystä ja hyvinvointia sekä henkilöstöä ja huoltajia. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat myös kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki. Mänttä-Vilppulan kaupunki ei maksa lakisääteisen kotihoidon tuen lisäksi muuta kuntakohtaista lisäosaa.

Esiopetus

Osavastuualueen henkilöstö: 5 esiluokanopettajaa, 4 lastenhoitajaa, 1 määräaikainen henkilökohtainen ohjaaja, 1 koulunkäynninohjaaja, 1 varhaiskasvatuksen opettaja.

Esiopetus on osa Mänttä-Vilppulan kaupungin sivistyspalveluita. Toiminta perustuu valtakunnallisiin esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sekä kaupungin paikalliseen opetussuunnitelmaan. Esiopetuksen tehtävänä on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimisedellytyksiä sekä tukea sujuvaa siirtymistä perusopetukseen.

Mänttä-Vilppulassa esiopetusta järjestetään peruskoulujen yhteydessä erillisissä esiopetusryhmissä. Esioppilaiden täydentävä varhaiskasvatus järjestetään kouluilla, mikä

tukee lapsen yhtenäistä ja turvallista päivää. Hallinnollisesti esiopetusryhmät kuuluvat Savosenmäen ja Vilppulankosken kouluihin.

Esiopetusta kehitetään osana yhtenäistä oppimisen polkua varhaiskasvatuksesta perusopetukseen. Tavoitteena on turvata lapsille yhdenvertaiset oppimisen edellytykset, hyvinvointi sekä sujuva siirtymä esiopetuksesta koulupolulle.

Kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville lapsille esiopetusta oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna. Esiopetusta annetaan vähintään 700 tuntia lukuvuodessa, ja lapsen päivään saa kuulua enintään viisi tuntia esiopetusta. Mikäli lapsi ei osallistu kunnan järjestämään esiopetukseen, huoltaja vastaa siitä, että lapsi saa esiopetuksen tavoitteiden mukaista toimintaa.

Perusopetus

Osavastuualueen henkilöstö: 2,7 rehtoria, 2,5 koulusihteeriä, 60 opettajaa, 15 koulunkäynninohjaajaa, 2 henkilökohtaista ohjaajaa, 1 ip-toiminnan ohjaaja, 2 koulunkäynnin-/ip-ohjaaja, 1 määräaikainen koulunkäynnin/ip-ohjaaja, 2 määräaikaista henkilökohtaista ohjaajaa, 3 henkilökohtaista avustajaa.

Perusopetus käsittää vuosiluokat 1-9, ja se on tarkoitettu koko ikäluokalle (7-16-vuotiaat). Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden, ja se on maksutonta. Opetuksen lisäksi ruokailu, oppikirjat, muut oppimateriaalit sekä työvälineet ja -aineet ovat oppilaalle maksuttomia. Tietyin edellytyksin oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, opiskeluhuoltoon sekä opetukseen osallistumisen edellyttämiin apuvälineisiin ja tukipalveluihin.

Perusopetuksen toimintakulttuuria ja palveluprosesseja kehitetään jatkuvasti vastaamaan muuttuvia tarpeita. Erityisesti oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeet ovat monimuotoistuneet, ja tukea tarvitsevien oppilaiden määrä opetusryhmissä on kasvanut. Tavoitteena on varmistaa oppilaiden yhdenvertainen mahdollisuus oppimiseen ja koulunkäyntiin oikea-aikaisen ja riittävän tuen avulla.

Savosenmäen koulussa toimii kaksi erityisluokkaa, joiden oppilaita integroidaan mahdollisuuksien mukaan yleisopetukseen. Näin tuetaan oppilaiden osallisuutta ja joustavia oppimispolkuja heidän yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti.

Koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään Mänttä-Vilppulan molemmilla alakouluilla. Toiminta tukee lasten hyvinvointia, turvallista vapaa-ajan viettoa sekä perheiden arkea. Kunta saa valtionosuutta vähintään 570 tunnin laajuisesta toiminnasta koulun työvuoden aikana, mutta perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan järjestäminen on kunnalle vapaaehtoinen tehtävä.

Lukiokoulutus

Osavastuualueen henkilöstö: 0,3 rehtori, 1 apulaisrehtori/opinto-ohjaaja, 0,5 koulusihteeri, 2 tuntiopettajaa, 7 lehtoria, 1 erityisopettaja ja 0,5 vapaa-ajan ohjaaja.

Mäntän lukio on kasvava, kansainvälinen ja monipuolinen yleislukio. Sen keskeisenä tehtävänä on tarjota opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys sekä hyvät valmiudet jatko-opintoihin yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa.

Lukion opiskelijamäärän kasvu on vahvistanut toimintaedellytyksiä, mutta samalla se lisää opetuksen, opiskeluhuollon ja muiden tukipalvelujen kustannuksia. Riittävä opiskelijamäärä on tärkeä sekä lukion toiminnan että kaupungin elinvoiman näkökulmasta.
Lukion monipuoliseen koulutustarjontaan kuuluvat lääketieteellis-luonnontieteellinen linja, huippu-urheiluakatemia sekä kuvataiteen ja musiikin painotusopinnot. Yhteistyötä tehdään muun muassa Autere-opiston, Merikanto-opiston ja SASKY koulutuskuntayhtymän Mäntän seudun koulutuskeskuksen kanssa. Yhteistyö mahdollistaa myös kaksoistutkinto-opinnot.

Lukion kansainvälisyys on vahvistunut merkittävästi, ja opiskelijoita on tullut eri maista jo useana peräkkäisenä vuonna. Kansainvälinen opiskelijayhteisö tukee opiskelijoiden kieli- ja kulttuuriosaamista sekä kaupungin kansainvälistymistä.

Vuonna 2027 kolmansien maiden opiskelijoita koskeva lainsäädännön muutos vaikuttaa kansainväliseen opiskelijarekrytointiin. Lukuvuosimaksuvelvollisia opiskelijoita ei oteta huomioon lukiokoulutuksen valtionosuusrahoituksen perusteena olevassa opiskelijamäärässä, mikä lisää kansainvälisen opiskelijarekrytoinnin taloudellista epävarmuutta ja edellyttää toiminnan pitkäjänteistä suunnittelua.

Lukion henkilöstö muodostuu rehtorista, apulaisrehtorista ja kymmenestä opettajasta. Henkilöstöresurssin tulee vastata opiskelijamäärää, koulutustarjontaa ja kansainvälisen toimintaympäristön edellyttämiä tehtäviä.

Mäntän lukio on kaupungille merkittävä koulutus- ja elinvoimatekijä. Monipuolinen koulutustarjonta, oppilaitosyhteistyö, kansainvälisyys ja riittävä opiskelijamäärä tukevat kaupungin strategisia tavoitteita ja mahdollistavat laadukkaan sekä taloudellisesti kestävän lukiokoulutuksen.

Vapaan sivistystyön koulutus

Osavastuualueen henkilöstö: 0,3 hallintosuunnittelija, 0,4 toimistosihteeri, sivistysjohtaja toimii rehtorina ja tuntiopettajat

Autere-opisto on kansalaisopisto, jossa harjoitetaan vapaata sivistystyötä kaikkien asukkaiden parhaaksi. Sivistyspalveluiden tehtävänä on rakentaa yhdessä vapaan sivistystyön ja muiden kouluasteiden kanssa elinikäisen oppimisen Mänttä-Vilppulaa. Autere-opisto tukee kurssitoiminnallaan asukkaiden aktiivisuutta, hyvinvointia ja monipuolista kehittymistä sekä harrastus- ja koulutustoimintaa. Opetukseen voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys, ja osallisuus.

Merikanto-opisto on seutukunnallinen taideoppilaitos, joka antaa musiikin ja tanssin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta kuuden kunnan alueella: Virroilla, Ruovedellä, Ähtärissä, Mänttä-Vilppulassa, Juupajoella ja Orivedellä. Sen tehtävänä on antaa korkeatasoista ja monipuolista taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan musiikin ja tanssin taiteenaloilla sekä järjestää konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön erityistarpeet ja mahdollisuudet huomioiden.

Sivistyspalveluiden hankkeet:

Talousarvio 2027	TP	TP	Ed.TA	TA
Sivistyspalveluiden hankkeet	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot				
Maksutuotot				17 940,00
Tuet ja avustukset	618 614,71	275 425,55	69 700,00	165 660,00
Muut toimintatuotot				
TOIMINTATUOTOT	618 614,71	275 425,55	69 700,00	183 600,00
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-430 873,47	-166 850,00	-63 160,00	-145 070,00
Palvelujen ostot	-41 495,11	-11 659,00	-14 010,00	-39 530,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-22 289,87	- 7 587,14	-8 370,00	-29 350,00
Avustukset				
Muut toimintakulut		-465,58	-50,00	-50,00
TOIMINTAKULUT	-1 245,73	-231 413,99	-85 590,00	-214 000,00
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	122 710,53	44 011,56	-15 890,00	-30 400,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
VUOSIKATE	122 710,53	44 011,56	-15 890,00	-30 400,00
Suunnitelman mukaiset poistot				
Poistot ja arvonalentumiset				
****TILIKAUDEN TULOS***	122 710,53	44 011,56	-15 890	-30 400,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	122 710,53	44 011,56	-15 890	-30 400,00

Sivistyspalveluiden hankkeet, jotka ovat voimassa vuosille 2027-2028 tai hankehaussaovat:

- "Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027"
- Nice10 Taidekaupunki-maahanmuutajanaisten työllist.edist.
- Taidekaupungissa opitaan uimaan - uimataidon vahvistaminen 2.luokalla
- Vapaan sivistystyön opintoseteliavustukset 2026
- Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustukset 2026
- Hankeavustukset koulun kerhotoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 2026

- Harrastamisen Suomen malli 2026-2027
- Hankeavustus kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä
- Hankeavustukset suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen (S2) kehittämiseen
- Hankeavustukset kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanon edistämiseen 2026
- Liikkuva koulu ja Move! - kehittämisavustukset 2026

Toiminnalliset tavoitteet 2027

Toiminnalliset tavoitteet tukevat strategian toteutumista. Tavoitteen tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan palvelualueen toimintaa kohti haluttua strategista päämäärää. "Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027"
Nice10 Taidekaupunki-maahanmuutajanaisten työllist.edist.
Taidekaupungissa opitaan uimaan - uimataidon vahvistaminen 2.luokalla
Vapaan sivistystyön opintoseteliavustukset 2026
Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämisavustukset 2026
Hankeavustukset koulun kerhotoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 2026
Harrastamisen Suomen malli 2026-2027
Hankeavustus kuntien välisen yhteistyön vahvistamiseen perusopetuksen järjestämisessä
Hankeavustukset suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen (S2) kehittämiseen
Hankeavustukset kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanon edistämiseen 2026
Liikkuva koulu ja Move! - kehittämisavustukset 2026

Strategiaa toteuttavat toiminnalliset tavoitteet				
Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite talousarviossa	Mittari	Lähtötaso	Toteutuminen
Elinvoimainen koulutuskaupunki				
Laaja-alainen ja kansainvälinen koulutuskaupunki	Lukio: Syksyllä 2027 aloittavia kansainvälisiä opiskelijoita on 10	Opiskelijamäärä	Syksy 2026: 0	
Saavutettava kaupunki ja mahdollistava asuminen	Vapaa sivistystyö: Etäopetuskurssin aloittaminen vuoden 2027 aikana.	Etäopetuskurssien määrä	Etäopetuskurssien määrä 2026: 0	
Yhteinen ja yhteisöllinen Taidekaupunki				
Hyvän elämän palvelut ja turvallinen elinympäristö	Varhaiskasvatus: Turvallisen vuorovaikutuksen tukeminen	Varhaiskasvatuskysely	Lapseni ystävyyssuhteita tuetaan ja hän kokee kuuluvansa ryhmään. Lähtötaso: 3,5	

			Lapseni turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehditaan hyvin. Lähtötaso: 3,3	
Hyvän elämän palvelut ja turvallinen elinympäristö	Koulujen yhteisenä tavoitteena on säännöllisesti liikkuvat lapset ja nuoret. Alakoulut: 42 % Yläkoulut 46 %	Kouluterveyskysely: Vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä	Lähtötasot: alakoulut (4. Ja 5. lk): 39 % Yläkoulut (8. ja 9. lk): 43 %	

1. Varhaiskasvatuksen tavoitteeksi asetettiin turvallisen vuorovaikutuksen tukeminen. Tavoitetta mitataan varhaiskasvatuskyselyllä.
2. Koulujen yhteisenä tavoitteena on lisätä säännöllisen liikunnan määrää lasten ja nuorten arjessa. Tavoitetta mitataan kouluterveyskyselyllä.
3. Lukion osalta tavoitteeksi asetettiin, että syksyllä 2027 aloittavia kansainvälisiä opiskelijoita on 10.
4. Vapaa sivistystyön osalta tavoitteeksi on asetettu etäopetuskurssin aloittaminen vuoden 2027 aikana.

Kehittämisen painopisteet

Varhaiskasvatuksen arviointi- ja kehittämiskohde:

Varhaiskasvatuksen arviointi- ja kehittämiskohteena toimikaudelle 1.8.2026-31.7.2027 on *turvallisen vuorovaikutuksen tukeminen.* Toiminnan laatua arvioidaan ja kehitetään kansallisen Valssi-laadunarviointijärjestelmän sekä huoltajille suunnatun vuosittaisen varhaiskasvatuskyselyn avulla. Lisäksi varmistetaan uudistettujen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutuminen osana toiminnan jatkuvaa kehittämistä. Tavoitteena on vahvistaa lasten hyvinvointia, osallisuutta, oppimisen edellytyksiä sekä turvallista toimintakulttuuria.

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen painopisteet

Sivistys- ja kulttuurilautakunta on päättänyt, että esi- ja perusopetuksen painopistealueina lukuvuodelle 2026–2027 ovat:

1) Turvallinen oppimisyhteisö
Vahvistetaan henkilöstön turvallisuusosaamista, oppilaiden hyvinvointi- ja turvallisuustaitoja sekä yhteisöllistä toimintakulttuuria. Kehitetään kiusaamisen ja konfliktien ennaltaehkäisyä, turvallisuusviestintää ja poikkeustilanteisiin varautumista hyödyntämällä vertaissovittelun toimintamalleja, Secapp-järjestelmää sekä yhtenäisiä turvallisuuskäytäntöjä.

2) Liikunnallinen elämäntapa
Vahvistetaan liikunnallista toimintakulttuuria lisäämällä toiminnallista oppimista, hyödyntämällä monipuolisia oppimisympäristöjä sekä tukemalla oppilaiden päivittäistä liikkumista koulupäivän aikana. Oppilaiden fyysistä toimintakykyä, liikkuvuutta ja aktiivista elämäntapaa edistetään harjoittelemalla monipuolisesti liikkumisen perustaitoja osana liikunnanopetusta ja koulun arkea. Liikkuva koulu -toimintaa sekä henkilöstön osaamista kehitetään suunnitelmallisesti ja oppilaita osallistetaan aktiivisen toimintakulttuurin rakentamiseen. Kodin ja koulun yhteistyöllä edistetään arkiaktiivisuutta ja kannustetaan oppilaita kulkemaan koulumatkoja kävellen tai pyöräillen silloin, kun se on mahdollista ja turvallista.

3) Oppimisen tuki

Vahvistetaan oppimisen tuen oikea-aikaisuutta, yhdenvertaisuutta ja vaikuttavuutta esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Tuen tarpeita tunnistetaan ja seurataan suunnitelmallisesti sekä kehitetään yhtenäisiä arviointi- ja toimintakäytäntöjä. Opetuksen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa hyödynnetään ePeruste-palvelua opetussuunnitelmien yhteisenä työvälineenä sekä varmistetaan yhtenäiset toimintatavat koko koulutuspolun eri vaiheissa. Yhteistyötä huoltajien, opiskeluhuollon ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa vahvistetaan oppimisen, hyvinvoinnin ja opintojen sujuvan etenemisen tukemiseksi. Lisäksi kehitetään toimintamalleja koulupudokkuuden ehkäisemiseksi sekä opintoihin ja kouluyhteisöön kiinnittymisen vahvistamiseksi.

Lisäksi lukiokoulutus on asettanut omaksi kehittämistehtäväkseen Mäntän lukion markkinoinnin ja näkyvyyden lisäämisen.

Sivistyspalveluiden hanketoiminta tukee kuntien välistä yhteistyötä ja osaamisen kehittämistä perusopetuksessa sekä suomi toisena kielenä (S2) -opetuksessa. Lisäksi hankkeilla kehitetään Autere-opiston kurssitarjontaa, palveluita ja toiminnan vaikuttavuutta vastaamaan alueen asukkaiden tarpeita.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut muodostavat yhdessä sivistyspalveluiden kanssa sivistys- ja kulttuurilautakunnan alaisen toiminnan. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueen hallinnosta ja tilivelvollisuudesta vastaa kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö. Vastuualueen hallinnossa johdetaan toiminnan kokonaisuutta ja kehittämistä, taloutta sekä lautakunnan päätöksentekoon tulevien asioiden valmistelua.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueeseen kuuluvat hallinto, kulttuuri- ja matkailupalvelut, kirjastopalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Lisäksi vastuualue vastaa kaupungin järjestökoordinaatiosta foorumitoiminnan ja osallisuusohjelman tavoitteiden mukaisesti.
Osavastuualueiden esihenkilötehtävistä ja palvelujen johtamisesta vastaavat kirjastopalveluiden osalta kirjastopalvelupäällikkö, liikuntapalveluiden osalta liikuntapalvelupäällikkö ja nuorisopalveluiden osalta nuorisosihteeri.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toiminnan yleiset tavoitteet perustuvat kuntien kulttuuritoiminnasta, yleisistä kirjastoista, nuorisotyöstä ja liikunnasta annettuun lainsäädäntöön. Toiminnalla edistetään kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta, aktiivista kansalaisuutta, yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia sekä kulttuurin, liikunnan ja vapaa-ajan palveluiden saavutettavuutta.

Talousarvio 2027	TP	TP	Ed.TA	TA
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKA-PALVELUT	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	326.819,25	297.771,02	227.200,00	330.500,00
Maksutuotot	310			
Tuet ja avustukset	67.890,00	118.513,95	161.030,00	192.740,00
Muut toimintatuotot	9.601,23	27.098,45	8.000,00	10.700,00
TOIMINTATUOTOT	**404.620,48**	**443.383,42**	**396.230,00**	**533.940,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-934.128,25	-896.563,33	-897.500,00	-1.010.980,00
Palvelujen ostot	-265.058,63	-269.065,37	-252.300,00	-289.950,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-131.880,61	-120.309,65	-112.570,00	-126.970,00
Avustukset	-414.848,38	-420.377,32	-416.500,00	-133.500,00
Muut toimintakulut	-39.443,18	-49.459,28	-43.650,00	-52.750,00
TOIMINTAKULUT	**-1.785.359,05**	**-1.755.774,95**	**-1.722.520,00**	**-1.614.150,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-1.380.738,57**	**-1.312.391,53**	**-1.326.290,00**	**-1.080.210,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	1,71	99,77		
VUOSIKATE	-1.380.736,86	-1.312.291,76	-1.326.290,00	-1.080.210,00

Suunnitelman mukaiset poistot	-300,07	-3.935,02	-9.850,00	-18.300,00
Poistot ja arvonalentumiset	-300,07	-3.935,02	-9.850,00	-18.300,00
***TILIKAUDEN TULOS**	**-1.381.036,93**	**-1.316.226,78**	**-1.336.140,00**	**-1.098.510,00**
***TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ**	**-1.381.036,93**	**-1.316.226,78**	**-1.336.140,00**	**-1.098.510,00**
***Sisäiset toimintatulot/menot**	-803.099,71	-856.823,42	-898.330,00	-979 590,00

*Vastuualueen tilikauden tulos on valtuustoon nähden sitova.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sivistys- ja kulttuuripalvelut	Tunnistettu riski/ kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1-3	Todennäköisyys 1-3	Vastuuhenkilö ja toimintayksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Tilojen käyttäjämäärien väheneminen pitkällä aikavälillä	Palveluiden keskittäminen	2	1	Kulttuuri- ja vapaa-aika päällikkö, yksiköiden päälliköt	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa tavoitteiden toteutumista, palveluiden käyttöä
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Pääsylipputulojen ja vuorojen myyntitulojen väheneminen	Toiminnan kehittäminen, kävijämäärien jatkuva seuranta, näkyvyys ja markkinointi, hintojen tarkistus	2	2	Liikuntapalvelupäällikkö, kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa talousarvion toteutumista, palveluiden käyttöastetta ja taloudellisten toimenpiteiden vaikuttavuutta.
Toimintaympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Tilojen, laitteiden ja kalusteiden kunto	Tiivis yhteistyö kaupunkikehityksen toimialan kanssa. sopimukset tilojen käyttäjien kanssa.	2	3	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö, yksiköiden päälliköt	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö seuraa tilojen, laitteiden ja kalusteiden kuntoa sekä yhteistyön ja sovittujen toimenpiteiden toteutumista.
Ulkopuoliset riskit	Ilkivalta ja rakennusten ja tilojen sotkeminen	Tilojen käytön valvonta (kameravalvonta), sopimusten selkeyttämäminen, vastuujakotaulukot	3	1	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö, yksiköiden päälliköt	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa turvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden toteutumista, havaittuja

						häiriötilanteita.
Palveluiden järjestämisen riskit	Henkilökunnan rekrytointi	Riittävän pätevä henkilökunta palvelualueelle	3	2	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö, yksiköiden päälliköt	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa henkilöstön rekrytoinnin onnistumista, henkilöstöresurssien riittävyyttä.
Henkilöstöriskit	Henkilöstön riittämättömyys, henkilöstön vaihtuvuus, osaavan henkilöstön saatavuuden haasteet sekä henkilöstön kuormittuminen ja työssä jaksamisen heikentyminen.	Henkilöstöresurssien ennakoiva suunnittelu, riittävän perehdytyksen ja osaamisen kehittämisen varmistaminen, työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen sekä tehtävien tarkoituksenmukainen jakaminen. Sijaisten saatavuuden ja toiminnan jatkuvuuden varmistaminen.	2	2	Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö, yksiköiden päälliköt	Sivistys- ja kulttuurilautakunta seuraa henkilöstötilannetta, henkilöstöresurssien riittävyyttä ja työhyvinvointia säännöllisesti

Palvelujen järjestäminen

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hallinto

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen hallinto vastaa vastuualueen toiminnan, talouden ja henkilöstön koordinoinnista sekä toiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä sekä yleisestä viestinnästä. Hallinto valmistelee sivistys- ja kulttuurilautakunnan päätöksentekoon tulevat asiat, huolehtii päätösten toimeenpanosta ja seuraa toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Hallinto tukee kulttuuri-, kirjasto-, nuoriso-, liikunta- sekä matkailupalveluiden kokonaisuuden johtamista ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä vastaa osaltaan järjestöyhteistyön ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hallinnon henkilöstö: 0,5 htv kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Kulttuuri ja vapaa-aikapalveluiden hankkeet

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa ulkopuolisella rahoituksella toteutetaan useita hankkeita, joilla kehitetään erityisesti lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia, lukutaitotyötä, koulunuorisotyötä sekä kulttuuri- ja luovien alojen toimintaa. Hankkeet täydentävät kaupungin peruspalveluja ja mahdollistavat uusien toimintamallien kehittämisen. Hanketoiminta vahvistaa kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vaikuttavuutta ja mahdollistaa palvelujen kehittämisen yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Koska alla esitellyt kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hankkeet ulottuvat 2-3 toimintavuoden ajalle, tasataan hankkeisiin saadut avustusmäärärahat toteutuneiden kulujen mukaan tilinpäätöksen 2026 jälkeen.

Harrastamisen Suomen malli 2026–2027-hankkeeseen on myönnetty 45 000 euron valtionavustus ja kaupungin omarahoitusosuus on 15 000 euroa. Hankkeessa tarjotaan perusopetuksen oppilaille maksutonta, koulupäivän yhteydessä järjestettävää harrastustoimintaa lasten ja nuorten toiveiden pohjalta. Toiminnassa hyödynnetään paikallisten seurojen, yhdistysten ja muiden harrastustoimijoiden osaamista. Toiminnan tarkoituksena on taata, että jokaisella Mänttä-Vilppulalaisella lapsella ja nuorella olisi vähintään yksi harrastus. Hanketoiminta oli vielä keväällä 2026 sivistyspalveluiden hallinnoima hanke ja siirtyi kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hallinoitiin syksyllä 2026.
Hankekausi 1.8.2026-31.7.2027.

Kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanon edistämiseen saadulla 48 727 euron avustuksella kehitetään kaupungin lukutaitotyötä ja eri toimijoiden yhteistyötä. Kaupungin omavastuu hankkeesta on 16 242 €. Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten lukutaitoa sekä juurruttaa lukutaitoa edistäviä toimintatapoja osaksi kaupungin palveluja.
Hankekausi 36.5.2026-21.12.2027.

Lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan on myönnetty 5 200 euron valtionavustus, jonka lisäksi kaupungin omarahoitusosuus on 577,80 euroa. Hanke tukee 7–18-vuotiaiden säännöllistä harrastustoimintaa ja loma-aikoina järjestettävää toimintaa yhteistyössä paikallisten seurojen, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.
Hankekausi 1.6.2026-31.5.2027.

Alakoulujen ja siirtymävaiheen (6-7lk) koulunuorisotyön hanke vahvistaa nuorten kohtaamista kouluympäristössä sekä yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää nuorisotyötä. Hankkeeseen on myönnetty 36 000 euron avustus ja kaupungin omarahoitusosuus on 9 000 euroa. Toimintaa toteutetaan yhteistyössä Vilppulakosken ja Savosenmäen alakoulujen ja muiden nuorten palveluiden kanssa.
Hankekausi 27.5.2026- 31.7.2028.

Taidekaupungin alueellinen luovan kasvun keskus (Kordelin) on laaja kulttuurin ja luovien alojen kehittämishanke, johon on myönnetty Kordelinin säätiöltä
210 000 euron avustus. Hankkeessa kehitetään alueellista luovien alojen toimintaympäristöä, yhteisötaidetta, lastenkulttuuria ja tapahtumatuotantoa sekä vahvistetaan taiteilijoiden, oppilaitosten, yhdistysten ja muiden toimijoiden yhteistyötä. Hankkeessa kehitetään Luovan kasvun keskusta. Hankkeessa työskentelee hankekoordinaattori ja kaksi osa-aikaista yhteisötaiteilijaa.
Hankekausi 1.9.2025-30.9.2027.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hankkeet henkilöstö: km. talousarviovuonna 3,6 htv (määräaikainen). Määräaikaisen kirjastopalvelupäällikön työajasta 40 % menee lukutaitostrategia-hankeen palkkakuluista. Lisäksi hankkeiden palkkakuluissa on kaksi yhteisötaitelijaa 60 % työajalla, kulttuurituottaja 1htv sekä alakoulujen koulunuorisotyöntekijä 1htv sekä tuntityöntekijöitä.

Talousarvio 2027	TP	TP	Ed.TA	TA
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUJEN HANKKEET	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	38.116,00	20.409,00		
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset	3.190,00	118.513,00	161.030,00	165.740,00
Muut toimintatuotot		15.000,00		
TOIMINTATUOTOT	41.306,00	153.923,00	161.030,00	165.740,00
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-36.738,00	-105.064,00	-114.930,00	-180.370,00
Palvelujen ostot	-25.436,00	-61.121,00	-63.250,00	-63.250,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.044,00	-7.704,00	-2.500,00	-2.500,00
Avustukset				
Muut toimintakulut	-2.518,00	-12.663,00	-5.800,00	-5.800,00
TOIMINTAKULUT	-74.702,00	-186.553,00	-186.480,00	-251.920,00

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-33.396,00	-32.630,00	-25.450,00	-86.180,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
VUOSIKATE	-33.396,00	-32.630,00	-25.450,00	-86.180,00
Suunnitelman mukaiset poistot				
Poistot ja arvonalentumiset				
***TILIKAUDEN TULOS**	-33.396,00	-32.630,00	-25.450,00	-86.180,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-33.396,00	-32.630,00	-25.450,00	-86.180,00

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen hankkeita ovat:

- **Kordelin säätiön hanke**
- **HSM liikuntaharrastuksesta polku seuratoimintaan**
- **Valtionavustukset lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan**
- **Koulunuorisotyön hankeavustus**
- **Harrastamisen Suomen malli 2026-2027**
- **Hankeavustukset kansallisen lukutaitostrategian toimeenpanon edistämiseen 2026**

Kulttuuripalvelut

Kulttuuri- ja matkailupalvelut tukevat ja kehittävät alueen kulttuuritoimintaa, matkailua ja paikallista elinvoimaa sekä koordinoivat järjestöyhteistyötä. Palvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia kulttuuriharrastuksiin, osallistumiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen. Toimintaa kehitetään yhteistyössä paikallisten taiteilijoiden, kulttuuritoimijoiden, yhdistysten, yrittäjien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Vuonna 2027 kulttuuripalveluiden painopisteinä ovat kulttuurihyvinvoinnin, kulttuurikasvatuksen ja tapahtumatoiminnan kehittäminen sekä kulttuurin saavutettavuuden vahvistaminen. Kulttuuripuu-kulttuurikasvatusohjelma tarjoaa lapsille ja nuorille mahdollisuuden tutustua taiteen eri muotoihin ja kaupungin kulttuuritoimijoihin osana kasvua ja koulupolkua. Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä sivistyspalveluiden, kulttuurilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa.

Henkilöstö: kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö 0,5 htv

Matkailupalvelut

Matkailun kehittämisessä painotetaan Taidekaupunki-brändin ja kaupungin kulttuurisen vetovoiman vahvistamista, yhteistyötä matkailutoimijoiden kanssa sekä seudullista matkailuyhteistyötä. Kulttuuri- ja matkailupalvelut toimivat myös yhdistävänä tekijänä kaupungin, kolmannen sektorin ja yrittäjien välillä. Järjestö- ja toimijafoorumit tukevat yhteistyötä, tiedonkulkua ja palveluiden yhteistä kehittämistä.

Henkilöstö: matkailukoordinaattori 1 htv

Kirjastopalvelut

Kirjastopalvelut turvaavat kuntalaisten pääsyn tietoon, kirjallisuuteen, kulttuurisisältöihin, mahdollistavat lukutaidon kehittymisen sekä tarjoavat tiloja oppimiseen, harrastamiseen, tapahtumiin, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Mänttä-Vilppulan kaupunginkirjastoon kuuluvat Mäntän, Vilppulan ja Kolhon kirjastot. Palveluita kehitetään yhteistyössä koulujen, varhaiskasvatuksen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden, oppilaitosten ja järjestöjen kanssa.

Vuonna 2027 kirjastopalveluiden kehittämisessä painottuvat lukemisen ja lukutaidon edistäminen, saavutettavat ja monipuoliset digitaaliset palvelut sekä kirjaston rooli kuntalaisten yhteisenä kulttuuri- ja kohtaamispaikkana. Mäntän kirjaston hyllyuudistus vuoden 2026 lopussa parantaa kirjaston toiminnallisuutta ja turvallisuutta. Vilppulan kirjastossa toimii jo omatoimikirjasto ja omatoimikirjastoa suunnitellaan käyttöönotettavaksi myös Mäntän kirjastoon vuoden 2027 alussa.

Henkilöstö 6,72 htv: kirjastopalvelupäällikkö 0,6 htv ja kirjastohenkilöstö 5,72 htv.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle, hyvinvoinnille ja terveydelle sekä järjestää liikuntapalveluja, tukea liikunnan kansalaistoimintaa ja huolehtia liikuntapaikkojen käytön ja kehittämisen edellytyksistä. Liikuntalain mukaan kunnan tehtävänä on järjestää liikuntapalveluja ja terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden, tukea kansalaistoimintaa sekä rakentaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Tehtäviä toteutetaan eri toimialojen yhteistyönä sekä yhteistyössä seurojen, yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Vuonna 2027 liikuntapalveluiden painopisteinä ovat erityisesti lasten ja nuorten liikkumisen edistäminen, omaehtoisen luonnossa liikkumisen lisääminen sekä uimahallin toiminnan ja käytön kehittäminen. Liikuntapalvelut edistävät liikuntapaikkojen monipuolista ja tehokasta käyttöä yhteistyössä kaupunkikehityspalveluiden ja muiden toimijoiden kanssa. Liikuntapaikkaverkostoa kehitetään liikunta- ja leikkipaikkaverkostosuunnitelmien sekä käytettävissä olevien investointimäärärahojen mukaisesti. Autereen polun kehittämistä jatketaan.

Uimahallin toimintaa kehitetään liikunnanohjauksen, tapahtumien ja kampanjoiden avulla sekä yhteistyössä koulujen, varhaiskasvatuksen ja muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on edistää eri-ikäisten kuntalaisten säännöllistä liikkumista, uimataitoa ja vesiliikunnan harrastamista. Uimahallin tuloihin on lisätty talousarvioon 6 000 € vuodelle 2027, joka toteutetaan maltillisella lippujen hinnan nostolla.

Mäntän Jääareena Oy:n kiinteistön ja liiketoiminnan siirtyminen kaupungille vahvistaa jäähallin asemaa osana kaupungin liikuntapalvelukokonaisuutta**.** Vuonna 2027 jäähallin toiminta ja sen kehittäminen integroidaan osaksi kaupungin liikuntapalveluja. Jäähalli tarjoaa puitteet koululiikunnalle, seuratoiminnalle, harrastamiselle ja erilaisille

tapahtumille. Hallin käyttöä kehitetään osana kaupungin liikuntapaikkaverkostoa yhteistyössä seurojen, yhdistysten, tapahtumajärjestäjien ja muiden toimijoiden kanssa. Jäähallin vuorojen varauksista vastaa kaupungin liikuntapalvelut. Vuoden 2026 konserniavustus 280 000 € Mäntän Jääareena Oy:lle on poistettu talousarviosta ja talousarvioon on lisätty jäävuorojen myynnistä saava tuloarvio 90 000 €.

Liikuntapalveluiden toiminnassa huomioidaan eri ikä- ja väestöryhmien tarpeet, palveluiden saavutettavuus sekä asukkaiden mahdollisuudet osallistua liikuntaa koskevien palvelujen ja toimintaympäristöjen kehittämiseen. Liikuntalain mukaisesti kunnan tulee myös arvioida asukkaidensa liikunta-aktiivisuutta osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Henkilöstö 5,2 htv: liikuntapalvelupäällikkö 1 htv, uinninvalvojat/liikunnanohjaajat 3 htv ja laitoshenkilöt 1,2 htv.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut edistävät nuorten hyvinvointia, osallisuutta ja omaehtoista toimintaa sekä tarjoavat turvallisia kohtaamispaikkoja ja ohjattua toimintaa. Toiminnan keskiössä ovat koulunuorisotyö, harrastus- ja kerhotoiminta sekä avoin nuorisotilatoiminta Mäntässä, Vilppulassa ja Kolhossa.

Vuonna 2027 nuorisopalveluiden painopisteinä ovat nuorten kohtaaminen, koulunuorisotyön kehittäminen, harrastamisen mahdollisuuksien lisääminen sekä nuorten osallisuuden vahvistaminen. Nuorisotilat (Kirkkis, Palis, Kolho) toimivat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoina ja mahdollistavat nuorten omaehtoisen toiminnan sekä yhteistyössä järjestettävät tapahtumat. Kouluyhteistyötä jatketaan ryhmäytymisten, teemapäivien ja muun koulunuorisotyön kautta.

Nuorisopalveluiden vuoden 2027 yhtenä tavoitteena on nuorisovaltuuston toiminnan kehittäminen. Nuorten osallisuutta vahvistetaan yhteistyössä nuorisovaltuuston kanssa. Nuorisovaltuustoa osallistetaan kaupungin toiminnan ja tapahtumien suunnitteluun, ja lasten ja nuorten foorumin järjestämistä jatketaan yhteistyössä nuorisopalveluiden ja nuorisovaltuuston kanssa.

Nuorisopalveluiden tuloissa on huomioitu mahdollinen 27 000 € perintörahojen siirto vastuualueelle.

Henkilöstö 3,4 htv: nuorisosihteeri 1 htv, kouluvalmentaja 1 htv, nuoriso-ohjaaja 1 htv ja tuntiohjaajat 0,4 htv.

Toiminnalliset tavoitteet 2027

Toiminnalliset tavoitteet tukevat strategian toteutumista. Tavoitteen tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan palvelualueen toimintaa kohti haluttua strategista päämäärää.

Strategiaa toteuttavat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen tavoite	Toiminnallinen tavoite talousarviossa	Mittari	Lähtötaso	Toteutuminen
Elinvoimainen koulutuskaupunki				
Houkutteleva elinkeinoelämän toimintaympäristö	Kehitetään kulttuuri- ja matkailupalveluiden sekä paikallisten yritysten yhteisiä palvelukokonaisuuksia.	Yhteisten kehittämistoimenpiteiden ja tapahtumakokonaisuuksien määrä: Vähintään 3 yhteistä toimenpidettä tai tapahtumakokonaisuutta	Nykyiset yhteistyömallit	Vähintään 3 yhteistä toimenpidettä tai tapahtumakokonaisuutta.
Laaja-alainen ja kansainvälinen koulutuskaupunki	Rakennetaan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden ja ammatillisen koulutuksen yhteistyötä SASKY:n kanssa.	Yhteisten toimintojen/ tapahtumien määrä: Toteutetaan SASKY:n kanssa vähintään 2 yhteistä tapahtumaa/ toimintoa.	Vuoden 2026 yhteistyö ja kulttuuripuu-toiminta.	
	Kulttuuripuu ja harrastustoiminta muodostavat jatkumon varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.	Kulttuuripuu-toiminnan toteutuminen eri koulutusasteilla: Kulttuuripuu- toiminnan toteutuminen eri luokka-asteilla vähintään 80 %. Varhaiskasvatuksessa 60 %		
	Käynnistetään kansainvälistä toimintaa kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa	Kansainvälinen toiminta alkanut/ ei alkanut		
Yhteinen ja yhteisöllinen Taidekaupunki				
Vahva yhteisöllisyys osana arkea	Käynnistetään Taidekaupunki tekee yhdessä -yhteistuotantomalli	Yhteistuotantojen määrä ja osallistuvien	Uusi toimintamalli, ei lähtötasoa	

	Toteutetaan vähintään yksi monialainen yhteistuotanto paikallisten toimijoiden kanssa.	toimijoiden määrä, Osallistuneet toimijat tilastoidaan.		
Saavutettava kaupunki ja mahdollistava asuminen	Kehitetään kaupungin kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen tilojen monikäyttöisyyttä ja kartoitetaan kulttuuri ja vapaa-aikatoimen eri tilat ja niiden mahdolliset käyttötarpeet.	Käyttöaste / tapahtumien ja käyttäjäryhmien määrä. (Tapahtumien ja toimintojen määrä tilastoidaan tiloittain)	Vuoden 2026 toiminta	

Tavoitteet 2027

1. **Houkutteleva elinkeinoelämän toimintaympäristö**
   Vuonna 2027 vahvistetaan Mänttä-Vilppulan elinvoimaa ja vetovoimaa kehittämällä kulttuuri-, matkailu- ja tapahtumapalveluita yhteistyössä paikallisten yritysten, taiteilijoiden ja muiden kulttuuri- ja matkailutoimijoiden kanssa. Kulttuuria, taidetta ja tapahtumia hyödynnetään kaupungin tunnettuuden, matkailun ja yritysten toimintaedellytysten edistämisessä. Tavoitteena on rakentaa uusia yhteistyömalleja ja yhteisiä palvelukokonaisuuksia, jotka tukevat paikallista elinkeinoelämää, lisäävät matkailijoiden kiinnostusta kaupunkia kohtaan ja vahvistavat Taidekaupungin omaleimaista profiilia. Yhteistyötä kehitetään toteuttamalla yritysten ja kulttuuri- ja matkailutoimijoiden yhteisiä kehittämistoimenpiteitä ja tapahtumakokonaisuuksia.

2. **Laaja-alainen ja kansainvälinen koulutuskaupunki**
   Vuonna 2027 vahvistetaan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden sekä ammatillisen koulutuksen välistä yhteistyötä SASKY koulutuskuntayhtymän kanssa. Kulttuurikasvatusta ja Kulttuuripuu-toimintaa kehitetään jatkumona varhaiskasvatuksesta perusopetuksen kautta ammatilliseen koulutukseen. Toteutuneet luokka-astekohtaiset kulttuuripuu-sisällöt kirjataan lukuvuosittain, ja niiden määrää verrataan suunnitelmassa määriteltyihin sisältöihin ja tavoitetasoihin. Tavoitteena on tarjota lapsille, nuorille ja opiskelijoille monipuolisia mahdollisuuksia kulttuuriin, harrastamiseen ja hyvinvointia edistävään toimintaan sekä lisätä oppilaitosten ja kaupungin välistä yhteistyötä. Lisäksi selvitetään opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksia kaupungin tapahtumien, kulttuurituotannon ja liikuntapalveluiden tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yh-

teistyöllä tuetaan opiskelijoiden osallisuutta, osaamisen hyödyntämistä ja kiinnittymistä kaupunkiin. Kansainvälistä Erasmus-toimintaa aloitetaan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa.

3. **Vahva yhteisöllisyys osana arkea**
   Vuonna 2027 vahvistetaan Mänttä-Vilppulan yhteisöllisyyttä ja asukkaiden osallisuutta kehittämällä kaupungin, yhdistysten, yritysten, taiteilijoiden, oppilaitosten ja muiden paikallisten toimijoiden välistä yhteistyötä. Käynnistetään, Taidekaupunki tekee yhdessä -yhteistuotantomalli, jossa eri toimijat suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä tapahtumia, harrastustoimintaa ja muita toimintakokonaisuuksia. Tavoitteena on lisätä yhteistä tekemistä, tarjota kuntalaisille mahdollisuuksia osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen sekä vahvistaa eri ikäisten asukkaiden yhteisöllisyyttä. Erityistä huomiota kiinnitetään lasten ja nuorten osallisuuteen sekä paikallisten toimijoiden osaamisen ja voimavarojen hyödyntämiseen. Yhteistuotantomallin avulla luodaan uusia toimintatapoja, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja kaupungin elävää kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintaa.

4. **Saavutettava kaupunki ja mahdollistava asuminen**
   Vuonna 2027 kehitetään kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen ~~kaupungin~~ tilojen ja liikuntapaikkojen monikäyttöisyyttä, saavutettavuutta ja tehokasta hyödyntämistä. Jäähallin toiminnan siirtyminen kaupungin järjestettäväksi mahdollistaa liikunta- ja tapahtumapaikkaverkoston kokonaisvaltaisen kehittämisen ja tilojen monipuolisemman käytön. Myös Mäntän kirjastossa vuoden 2026 lopulla toteutettu hyllyuudistus ja siihen liittyvät tilaratkaisujen muutokset tukevat tilojen tarkoituksenmukaista käyttöä. Kulttuuri ja vapaa-aikatoimen tiloja kehitetään yhteisinä toimintaympäristöinä liikunnalle, seuratoiminnalle, nuorisotoiminnalle, kulttuurille ja tapahtumille. Lisäksi kehitetään asukkaiden kohtaamispaikkoja ja edistetään tilojen joustavaa käyttöä eri käyttäjäryhmien tarpeisiin. Tavoitteena on parantaa tilojen käyttöastetta, lisätä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja mahdollistaa monipuolinen toiminta eri puolilla kaupunkia. Tilojen kehittämisessä huomioidaan saavutettavuus, toiminnallisuus ja kuntalaisten tarpeet.

Kehittämisen painopisteet

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden painopisteet vuonna 2027 ovat kuntalaisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen sekä palveluiden saavutettavuuden kehittäminen. Erityistä huomiota kiinnitetään lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin, ennaltaehkäisevään nuorisotyöhön, kulttuurihyvinvointiin ja kaikenikäisten liikunta-aktiivisuuden edistämiseen.

Toimintaa kehitetään yhteistyössä yhdistysten, seurojen, luovien alojen tekijöiden, yritysten sekä koulujen ja oppilaitosten kanssa. Kulttuurin, tapahtumien ja matkailun avulla vahvistetaan Taidekaupungin vetovoimaa ja elinvoimaa. Jäähallin siirtyminen kaupungin toiminnaksi ja Mäntän kirjaston uudet tilaratkaisut mahdollistavat tapahtumatoiminnan monipuolistamisen.

Kehittämisessä painotetaan yhteisiä toimintamalleja, asukkaiden osallistumismahdollisuuksia, resurssien tehokasta käyttöä ja hankerahoituksen hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä.

KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA

Palvelualue vastaa kaupungin teknisistä palveluista sekä elinvoiman kehittämisestä. Lautakunnan alaisuudessa toimii elinvoimajaosto, jonka tehtävänä on edistää elinkeinopalvelujen, asumisen ja matkailun kehittämistä, huolehtia yhteyksistä elinkeinoelämään ja huolehtia osaltaan elinkeinotoiminnan oppilaitosyhteistyöstä. Vastuualueet ovat seuraavat:

Hallinto. Hallinto sisältää toimialajohtajan, lautakunnan sihteerin (0,4 htv) sekä vastuualueiden yhteisen toimistosihteerin (1 htv). Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunkikehitysjohtaja

Tilapalvelut. Vastuualue sisältää rakennuttamisen, kiinteistöjen kunnossapidon, kiinteistönhoidon, vuokrauksen, puhtauspalvelut ja ruokapalvelut. Tilivelvollinen viranhaltija: kiinteistöpäällikkö

Infra- ja ympäristöpalvelut. Vastuualue sisältää kadut ja yleiset alueet, vesihuollon, puistot ja liikuntapaikat sekä ympäristöterveyshuolto ja ympäristönsuojelu. Tilivelvollinen viranhaltija: infrapalvelupäällikkö

Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut. Vastuualue sisältää kaavoituksen ja maankäytön, rakennusvalvonnan, paikkatiedon, kiinteistönmuodostuksen ja maastomittauksen. Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunkisuunnittelupäällikkö

Talousarvion 2027 painopistealueet lautakunnassa ovat:
Toiminnan muuttuminen SOTE-kiinteistöjen osalta yhtiöittämisen myötä
Jäähallin kiinteistön siirtyminen kaupunginhallintaan
Kiinteistöstrategian toteuttaminen

Talousarvio 2027	TP	TP	TA	TA
KAUPUNKIKEHITYSLAUTAKUNTA	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	308.180,59	364 987,19	449.570,00	514.330,00
Maksutuotot	89.658,96	75 374,85	46.800,00	45.800,00
Tuet ja avustukset	55.370,79	51 063,21		23.500,00
Muut toimintatuotot	3.340.749,74	3 441 306,15	1.037.450,00	1.037.450,00
TOIMINTATUOTOT	**3.793.960,08**	**3 932 731,40**	**1.533.820,00**	**1.621.080,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-3.115.458,33	-3 226 158,70	-3.268.751,00	-3.270.710,00
Palvelujen ostot	-2.465.908,75	-2 284 196,53	-2.122.017,00	-2.332.040,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2.611.041,48	-2 557 752,89	-1.931.140,00	-2.099.670,00
Avustukset	-101.844,92	-103 511,53	-98.000,00	-90.000,00
Muut toimintakulut	-223.920,14	-239 489,39	-221.290,00	-201.570,00
TOIMINTAKULUT	**-8.518.173,62**	**-8 411 109,04**	**-7.641.198,00**	**-7.993.990,00**

TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-4.724.213,54**	**-4 478 377,64**	**-6.107.378,00**	**-6.372.910,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	2.331,08	2 636,61		
VUOSIKATE	-4.721.882,46	-4 475 741,03	-6.107.378,00	-6.372.910,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-2.526.760,46	-2 315 990,03	-2.479.073,00	-2.479.090,00
Arvonalentumiset	-1.731.842,43	-559 971,49		
Poistot ja arvonalentumiset	-4.258.602,89	-3 044 320,00	-2.479.073,00	-2.424.700,00
TILIKAUDEN TULOS	**-8.980.485,35**	**-8 433 265,00**	**-8.586.451,00**	**-8.797.610,00**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-8.980.485,35**	**-8 433 265,00**	**-8.586.451,00**	**-8.797.610,00**
Sisäiset toimintatulot/menot	4.072.413,48	4 187 260.00	4.149.667,00	4.349.240,00

Henkilöstösuunnitelma kaupunkikehityslautakunta

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA (henkilötyövuosia)				
Kaupunkikehityslautakunta (htv)	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**MUUTOS**
Hallinto, kaupunkikehitysjohtaja	2,4	2,4	2,4	
Tilapalvelut kiinteistöpäällikkö	45	46	42,25	-3,75
Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut kaupunkisuunnittelupäällikkö	5,6	5,6	5,6	
Infra- ja ympäristöpalvelut Infrapalvelupäällikkö	15	15	14,7	-0,3
Vakituiset yhteensä	**68**	**69**	**64,95**	
Määräaikaiset				
Tilapalvelut	0	0	0,25*	0,25
Infra- ja ympäristöpalvelut	1	3,17	3,17*	
Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut	1,25	1,3	1,33*	0,03
Lautakunta yhteensä	**70,25**	**73,47**	**69,70**	**-3,77**

*Sisältää kesätyöntekijät

Henkilöstömäärä muuttuu siivous- ja ruokapalvelutyöntekijöiden osalta, muutoin säilyy edellisten vuosien kaltaisena.

Palvelualueen sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kaupunkikehitys-palvelut	Tunnistettu riski/kuvaus riskistä	Toimenpiteet riskin ennakoimiseksi ja hallitsemiseksi	Vaikutus 1-3	Todennäköisyys 1-3	Vastuuhenkilö ja toimintayksikkö	Riskien hallinnan toimenpiteiden seuranta ja raportointi
Toiminnallisten tavoitteiden riskit	Henkilöstön vaihtuvuus, jolloin tehtävien hoito keskeytyy tai hidastuu	Koulutus Perehdytys Seuranta	2	2	Kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Kaupunkikehitys-lautakunta seuraa
Taloudellisten tavoitteiden riskit	Hallitsemattomat kustannukset kasvavat odottamattomasti	Seuranta Reklamointi Koulutus	2	1	Kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Kaupunkikehitys-lautakunta seuraa
Toimintaympäristön ja toiminnan organisoinnin riskit	Ulkoisista olosuhteista johtuen ajaudutaan työ ja toimintatapoihin, joiden toimivuutta ei ehditä suunnittelemaan	Toimintaympäristön muutos	2	2	Kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Kaupunkikehitys-lautakunta seuraa
Ulkopuoliset riskit	Henkilöstö ja omaisuustietojen päätyminen vääriin käsiin	Varautumissuunnitelmat	2	2	Kaikki työntekijät	Kaupunkikehitys-lautakunta seuraa
Palveluiden järjestämisen riskit	Investointien kokoluokka kantokykyyn nähden	Tarkka etukäteissuunnittelu	2	2	Kaupunkikehitys	Johtoryhmät
Henkilöstöriskit	Sairastavuus ja poissaolot kasvavat	Työhyvinvoinnista huolehtiminen	2	1	Kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Johtoryhmä

Muut riskit	Maailmantilanteen muutos	Varautumissuunnitelmat	2	2	Kaupunkikehitysjohtaja vastuualueiden esihenkilöt	Johtoryhmä

Tilapalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö
Vastuualueen henkilöstö: Kiinteistöpäällikkö, tilapalveluvastaava, sähkötyövastaava, puhtaus- ja ruokapalveluesihenkilö, ruokapalveluesihenkilö, kunnossapitotyöntekijät, kiinteistönhoitajat, sähköasentaja, ruokapalvelutyöntekijät ja siivoojat.

Tilapalveluiden tehtäviin kuuluvat rakennuttaminen, vuokraaminen ja kaupungin omistamien kiinteistöjen ylläpitäminen, mikä käsittää kunnossapidon, kiinteistönhoidon sekä siivous- ja ruokapalveluiden järjestämisen. Tilapalvelut toimivat kaupungin kiinteistöhallinnanyksikkönä. Kaupungin omistamien tilojen käyttöä laskutetaan sisäisellä vuokralla.

Kiinteistöjen piha- ja viheralueiden hoitotyöt toteutetaan infrapalvelut-vastuualueen resursseilla sekä infra-palveluille kesäkaudeksi palkattaville kausityöntekijöillä.

Siivouspalvelun tehtäviin kuuluu päivittäiset ylläpitosiivoukset ja vuosittaiset perussiivoukset kaupungin eri toimipisteissä. Siivouspalvelut mahdollistavat asiakkaiden perustoiminnot tuoden viihtyisyyttä, turvallisuutta ja ylläpitäen terveyttä.

Ruokapalvelut valmistavat ateriat lasten, oppilaiden ja erityisryhmien tarpeisiin sekä henkilöstöruokailuun. Valmistuskeittiöitä on neljä ja kolme jakelupistettä (Kolhon päiväkoti ja Vilppulan päiväkoti ja Vilppulan yhteiskoulu).

Talousarvio 2027	**TP**	**TP**	**TA**	**TA**
TILAPALVELUT	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	50.844,93	113.601,24	181.570,00	269.330,00
Tuet ja avustukset	2.370,79			2.500,00
Muut toimintatuotot	3.211.814,05	3.213.408,13	912.950,00	912.950,00
TOIMINTATUOTOT	**3.265.029,77**	**3.327.009,37**	**1.094.520,00**	**1.184.780,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-2.053.586,56	-2.083.641,87	-2.036.920,00	-2.012.410,00
Palvelujen ostot	-1.239.860,17	-1.111.858,24	-786.990,00	-985.920,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2.319.887,58	-2.219.816,50	-1.644.610,00	-1.829.170,00
Muut toimintakulut	-180.208,96	-186.686,95	-193.250,00	-183.470,00

TOIMINTAKULUT	**-5.793.543,27**	**-5.602.003,56**	**-4.643.770,00**	**-5.010.970,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-2.528.513,50**	**-2.274.994,19**	**-3.549.250,00**	**-3.826.190,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	2.081,44	2.172,17		
VUOSIKATE	-2.526.432,06	-2.272.822,02	-3.549.250,00	-3.826.190,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-1.407.517,63	-1.335.266,49	-1.347.470,00	-1.294.520,00
Arvonalentumiset	-989.118,54	-349.774,72		
Poistot ja arvonalentumiset	-2.396.636,17	-1.685.041,21	-1.347.470,00	-1.294.520,00
TILIKAUDEN TULOS	**-4.923.068,23**	**-3.957.863,23**	**-4.896.720,00**	-5.120.710,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-4.923.068,23**	**-3.957.863,23**	**-4.896.720,00**	-5.120.710,00
Sisäiset toimintatulot/menot	4.153.739,52	4.208.540,21	4.258.722,00	4.349.240,00

Palvelujen järjestäminen

Palvelut järjestetään pääasiassa omalla henkilöstöllä mukaan lukien sähkötyöt, lukuun ottamatta Kolhon kiinteistöjen siivoamista, sekä erityisosaamista ja lupia vaativissa tehtävissä (putkityöt, kylmälaitteet jne.).

Toiminnalliset tavoitteet 2027

Toiminnalliset tavoitteet tukevat strategian toteutumista. Tavoitteen tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan palvelualueen toimintaa kohti haluttua strategista päämäärää.

Tilapalveluiden tavoitteena on tehostaa kaupungin kiinteistöomaisuuden käyttöä ja hallintaa sekä edistää tarpeettomista ja vajaakäyttöisistä tiloista luopumista. Kiinteistöjen kunnossapito- ja korjausinvestointeja suunnitellaan pitkäjänteisesti kiinteistöjen kunto, käyttötarve ja taloudelliset vaikutukset huomioiden. Tilojen terveellisyyttä, turvallisuutta ja toimivuutta pyritään parantamaan siinä määrin mitä se on taloudellisesti mahdollista.

Vuoden 2027 aikana edistetään uuden kouluhankkeen suunnittelua ja hankkeen valmistelua kaupungin päätösten, aikataulun ja taloudellisten reunaehtojen mukaisesti. Tavoitteena on varmistaa hankkeen kustannustehokas toteutus, toimiva ja terveellinen monikäyttöinen oppimisympäristö.

Strategiaa toteuttavat toiminnalliset tavoitteet				
Strateginen tavoite	**Toiminnallinen tavoite talousarviossa**	**Mittari**	**Lähtötaso**	**Toteutuminen**
Elinvoimainen koulutuskaupunki				
Laaja-alainen ja kansainvälinen koulutuskaupunki	Ruokapalveluissa kehitetään erityisruokavalioiden ja monikulttuuristen ruokapalveluiden osaamista.	Erityisruokavalioiden toteuttamisaste.	60%	
Yhteinen ja yhteisöllinen Taidekaupunki				
Hyvän elämän palvelut ja turvallinen elinympäristö	Varmistetaan terveelliset, turvalliset ja puhtaat tilat, sekä elintarvike- ja hygieniaturvallisuus: Terveystarkastusten ja laatukierrosten hyväksymisaste pitää säilyä 100%	Terveystarkastukset ja laatukierrokset	100 % hyväksytty	
Vahva yhteisöllisyys osana arkea	Tuetaan henkilöstön työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä.	Sairauspoissaolot ja koulutuspäivät / hlö	Nykyinen taso	
Aktiivinen ja vastuullinen seutukaupunki				
Strategisesti johdettu ja taloudeltaan kestävä kaupunkikonserni	Tuotetaan palvelut talousarvion mukaisesti ja kehitetään toiminnan tehokkuutta.	Talousarviossa pysyminen, siivous ja kiinteistönhoidon kustannukset mitoituksen mukaisesti.	Talousarvio 2026	

Tavoitteiden tarkemmat selitteet:

1. Monikulttuuristen oppilaiden huomioiminen ruokailun suhteen, kulttuuri voi aiheuttaa tiettyjen valmistusaineiden käyttöä
2. Tilat ovat turvalliset ja terveet käyttää, eivätkä aiheuta ongelmia käyttäjilleen.
3. Pyritään vahvistamaan henkilökunnan jaksamista työssä, puututaan mahdollisiin epäkohtiin aikaisessa vaiheessa.
4. Palvelujen tuottaminen kustannustehokkaasti ja laadukkaasti huomioiden asiakkaiden tarpeet.

Kehittämisen painopisteet

Vuonna 2027 tilapalveluiden kehittämisen painopisteinä ovat kunnossapidon suunnitelmallisuuden ja tehokkuuden parantaminen, tilojen käyttöasteen tehostaminen sekä tarpeettomista tiloista luopuminen. Lisäksi tavoitteena on parantaa sisäilmaolosuhteita ennakoivalla kunnossapidolla, oikea-aikaisilla korjaustoimenpiteillä ja

kiinteistöjen kunnon järjestelmällisellä seurannalla. Tavoitteena on varmistaa terveelliset ja turvalliset tilat, hallita ylläpitokustannuksia sekä parantaa tilapalveluiden kustannustehokkuutta pitkällä aikavälillä.

Puhtaus- ja ruokapalveluiden kehittämisen painopisteinä ovat asiakaslähtöisyys, palveluiden laadun ja turvallisuuden varmistaminen, henkilöstön osaamisen kehittäminen, vastuullinen ja ympäristöä säästävä toiminta, sekä kustannustehokkaiden palvelujen kehittäminen.

Infra- ja ympäristöpalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: infrapalvelupäällikkö
Vastuualueen henkilöstö: 14,7 vakituista

Infra ja ympäristöpalvelut sisältävät kadut ja yleiset alueet, vesihuollon, puistot ja liikuntapaikat sekä ympäristöterveyshuolto ja ympäristönsuojelu.

Talousarvio 2027	TP	TP	TA	TA
INFRA- JA YMPÄRISTÖPALVELUT	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	150.786,52	146 704,56	172.000,00	143.000,00
Muut toimintatuotot	17.580,14	57 688,72	12.000,00	12.000,00
TOIMINTATUOTOT	**168.366,66**	**204 393,28**	**184.000,00**	**155.000,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-706.702,25	-761 802,48	-814.502,00	-831.380,00
Palvelujen ostot	-865.544,56	-823 791,43	-915.700,00	-901.900,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-284.565,61	-323 901,61	-272.850,00	-256.800,00
Avustukset	-101.844,92	-103 511,53	-98.000,00	-90.000,00
Muut toimintakulut	-31.933,47	-32 598,67	-19.150,00	-14.650,00
TOIMINTAKULUT	**-1.990.590,81**	**-2 045 605,72**	**-2.120.202,00**	**-2.094.730,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-1.822.224,15**	**-1 841 212,44**	**-1.936.202,00**	**-1.939.730,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	49,89	71,89		
VUOSIKATE	-1.822.174,26	-1 841 140,55	-1.936.202,00	-1.939.730,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-1.119.242,83	-978 223,52	-1.126.611,00	-1.125.180,00
Poistot ja arvonalentumiset	-742.723,89	-1 188 420,29	-1.126.611,00	-1.125.180,00
TILIKAUDEN TULOS	**-3.684.140,98**	**-3 029 560,84**	**-3.062.813,00**	**-3.064.910,00**

TILIKAUDEN YLI-/ALI-JÄÄMÄ	**-3.684.140,98**	**-3 029 560,84**	**-3.062.813,00**	**-3.064.910,00**
Sisäiset toimintatu-lot/menot	*-36.182,34*	-65 692.36	*-64.291,00*	-67 710,00

Palvelujen järjestäminen

Vastuualueen tehtäviin kuuluvat katujen, puistojen, liikuntapaikkojen ja muiden yleisten alueiden (torit, leikkipaikat, satamat, matonpesupaikat, matkailuvaunualue ja koskikalastus) rakennuttaminen ja ylläpito sekä kaupungin metsien hoito ja yksityistieavustusten jakaminen. Vastuualue huolehtii yleisestä siisteydestä, viihtyisyydestä ja turvallisuudesta. Tulosyksikköön kuuluu myös ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelutehtävät sekä vesihuolto. Palvelut toteuttaa Keuruun kaupunki Mänttä-Vilppulan alueella ja käyttää niissä jaostolle annettua päätösvaltaa. Ympäristönsuojeluviranomainen on myös lainsäädännön mukainen kunnan maa-aines-lupa- ja valvontaviranomainen.

Mäntän alueella 1/3 teiden talvikunnossapidosta hoidetaan omalla kalustolla ja loput yksityisten urakoitsijoiden toimesta. Vilppulassa ja Kolhossa talvikunnossapito ostetaan kokonaisuudessaan ulkopuolisilta urakoitsijoilta. Kesäkunnossapito hoidetaan Mäntän alueella pääasiassa omalla kalustolla, Vilppulassa omalla kalustolla ja ulkopuolisten urakoitsijoiden toimesta ja Kolhossa pääosin ulkopuolisten urakoitsijoiden toimesta etäisyydestä johtuen. Hoidettavia katuja on 102 km, erillisiä kevyen liikenteen väyliä 20 km ja katuvalopisteitä 3200 kpl.

Suurin osa puistoista yleisistä alueista ja liikuntapaikoista hoidetaan omana työnä, mutta osa tehtävistä ostetaan ulkopuolisilta urakoitsijoilta ja palveluntuottajilta, mm. Vilppulan satama-alueen matkailualueen vuokrauspalvelut ja muut ylläpitotehtävät.

Infrapalveluihin kuuluu myös osittain kaupungin kiinteistöjen käsin tehtävät piha-alueiden talvikunnossapitotyöt. Kesäkunnossapitotyöt tehdään infrapalveluiden henkilöstöllä myös kaikkiin kaupungin omistamiin kiinteistöihin. Henkilöstösuunnitelmassa on varauduttu neljällä kuuden kuukauden ja yhdellä viiden kuukauden ajanjaksolla kausityöntekijöitä kesäkunnossapitoon. Lisäksi henkilöstösuunnitelmassa on varauduttu yhdeksään kuukauden mittaiseen kesätyöjaksoon.

Kaupungin alueella on noin 160 tiekuntaa, joista kunnossapitoavustusta saa noin 96 tiekuntaa määrärahojen puitteissa. Perusparantamisavustusta maksetaan määrärahojen puitteissa sellaisille tiekunnille, jotka saavat Elinvoimakeskuksen avustusta tai Metka-avustusta, kun tiellä on kolme vakinaista asuntoa tai tiellä on huomattava liikenteellinen merkitys. Vuodelle 2027 ei ole varauduttu talousarviossa perusparannusavustuksiin, koska ei ole tiedossa tulevia perusparannushankkeita.

Vilppulan alueen metsäsuunnitelma on voimassa 2021–2030 ja Mäntän alueen metsäsuunnitelma on voimassa 2018–2027. Suunnitelmat sisältävät yhteensä 630 hehtaaria metsämaata, mihin sisältyy myös puistometsiä. Kaupungin hankintahakkuut ja hoitotyöt tehdään ostopalveluina.

Liikunnan kehittämishankkeet ja hyvinvointityö on siirretty pääasiassa kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluille.

Keuruun, Jämsän, Mänttä-Vilppulan ja Virtain kaupunkien sekä Kuhmoisten ja Ruoveden kuntien yhteisen Keurusselän ympäristölautakunnan sekä Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien yhteisen Keurusselän ympäristönsuojelujaoston isäntäkuntana toimii Keuruun kaupunki. Ympäristölautakunnan tehtävänä on elinympäristöön vaikuttavin toimenpitein edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia. Lautakunta huolehtii terveydensuojelulain 763/94 ja elintarvikelain 297/21 mainittujen lakien mukaisista ympäristöterveydenhuollolle määrätyistä tehtävistä. Keuruun Ympäristölautakunta toimii kunnan terveydensuojeluviranomaisena. Heille kuuluu elintarvikevalvonta, tupakkavalvonta, asuntoterveys, kuluttajaturvallisuus, uimavedet, talousvedet ja eläinlääkäripalvelut. Keurusselän ympäristösuojelujaoston tehtävänä on edistää ympäristön säilymistä ekologisesti kestävänä, arvoiltaan monimuotoisena, viihtyisänä ja virikkeellisenä. Ympäristönsuojelujaosto huolehtii kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lainsäädännössä säädetyistä tehtävistä toimialueensa Keuruun ja Mänttä-Vilppulan kaupunkien osalta ja käyttää niissä jaostolle annettua päätösvaltaa. Ympäristönsuojeluviranomainen on myös lainsäädännön mukainen kunnan maa-aineslupa- ja valvontaviranomainen. Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto laskuttaa yhteistyökunnilta yhteistoimintasopimuksen mukaisesti kuntien.

Vesihuollon kehittäminen yhdessä Mäntän Kaukolämpö ja Vesi Oy:n kanssa ja muun muassa lisäämällä yhteistyötä paikallisten vesiosuuskuntien kesken. Pohjavesiensuojelusuunnitelman ja vesihuollon kehittämissuunnitelman toimenpiteitä pyritään toteuttamaan talousarvion puitteissa.

Toiminnalliset tavoitteet 2027

Toiminnalliset tavoitteet tukevat strategian toteutumista. Tavoitteen tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan palvelualueen toimintaa kohti haluttua strategista päämäärää.

Strategiaa toteuttavat toiminnalliset tavoitteet				
Strateginen tavoite	**Toiminnallinen tavoite talousarviossa**	**Mittari**	**Lähtötaso**	**Toteutuminen**
Elinvoimainen koulutuskaupunki				
Saavutettava kaupunki ja mahdollistava asuminen	Laadukkaat leikkipaikat ja leikkipaikkojen kokonaismäärän vähentäminen.	kpl	Nykytila	
Aktiivinen ja vastuullinen seutukaupunki				
Strategisesti johdettu ja taloudeltaan kestävä kaupunkikonserni	Yksityisteiden katuvaloista luopuminen.	kpl	Nykytila	

Tavoitteiden tarkemmat selitteet:

1. Leikkipaikkojen määrän vähentäminen ja jäävien leikkipaikkojen laadun parantaminen. Selvitetään eri asuinalueiden lapsimäärät koskien 10 vuotiaita tai alle.

2. Yksityisteiden katuvalojen poistaminen käytöstä tai niiden siirtäminen tiekuntien ylläpidettäväksi. Koskee yksityisteitä Vilpun yksityistie, Viitalan yksityistie, Vuohijoen yksityistie, Hietalanniemen yksityistie, Juholan yksityistie, Kitusen yksityistie ja Juurakon yksityistie.

Kehittämisen painopisteet

Kehittämisen painopisteet vuonna 2027 kohdistuvat leikki- ja liikuntapaikkojen ylläpitoon.

Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Kaupunkisuunnittelupäällikkö

Vastuualueen henkilöstö 6,90 hv: kaupunkisuunnittelupäällikkö, maankäyttöinsinööri, paikkatietosuunnittelija, kartoittaja, rakennustarkastaja ja lupasihteeri (60%) sekä rakennusrekisterityön projektityöntekijä (määräaikainen). Lisäksi mittauksen maastokaudella eli kesällä n. 4kk mittauksen harjoittelija.

Talousarvio 2027	TP	TP	TA	TA
KAUPUNKISUUNNITTELU- JA LUPAPALVELUT	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	106.549,14	104 681,39	96.000,00	102.000,00
Maksutuotot	89.658,96	75 374,85	46.000,00	45.800,00
Tuet ja avustukset	53.000,00	51 063,21		21.000,00
Muut toimintatuotot	111.355,55	170 209,30	112.500,00	112.500,00
TOIMINTATUOTOT	**360.563,65**	**401 328,75**	**255.300,00**	**281.300,00**
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-355.169,52	-380 714,35	-417,326,00	-426.920,00
Palvelujen ostot	-360.504,02	-348 546,86	-437.350,00	-444.220,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6.588,29	-14 034,78	-13.700,00	-13.700,00
Muut toimintakulut	-11.777,71	-20 203,77	-8,800,00	-3.450,00
TOIMINTAKULUT	**-734.039,54**	**-763 499,76**	**-877.266,00**	**-888.290,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-373.475,89**	**-362 171,01**	**-621.966,00**	**-606.990,00**
Rahoitustuotot ja -kulut	199,75	392,55		
VUOSIKATE	-373.276,14	-361 778,46	-621.966,00	**606.990,00**
Suunnitelman mukaiset poistot		-2.500,02	-5.000,00	-5.000,00
Poistot ja arvonalentumiset		-2.500,02	-5.000,00	-5.000,00
TILIKAUDEN TULOS	**-373.276,14**	**-364.278,48**	**-626.966,00**	**-611.990,00**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-373.276,14**	**-364.278,48**	**-626.966,00**	**-611.990,00**
Sisäiset toimintatulot/menot	-45.143,70	-43.753,68	-44.764,00	*-48 000,00*

Palvelujen järjestäminen

Kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut vastaa kaupunkiympäristön yleis- ja toteutussuunnittelusta, kaavoituksesta, kiinteistö- ja mittauspalveluiden tuottamisesta, kartta- ja paikkatietopalveluista, kiinteistön muodostuksen tehtävistä Mäntän asemakaava-alueella, rakennusvalvonnasta, rakennus- ja huoneistorekisterin pitämisestä ja tietojen toimittamisesta muille viranomaisille, osoitejärjestelmästä, maaomaisuuden hallinnoinnista, tonttien markkinoinnista ja myynnistä, poikkeamislupien ja suunnittelutarveratkaisujen valmistelusta. Vastuualue osallistuu myös maakunnalliseen ja seudulliseen kaavoitustyöhön ja vastaa kaupungin maankäytön strategisesta suunnittelusta. Kaupunki omistaa maata noin 1.300 hehtaaria.

Kaavahankkeita on vuoden 2027 aikana vireillä useita, joista osa on omana työnä laadittavia. Tietomallimuotoisen kaavoituksen aloittamiseen saatiin tukea valtiolta 21 000 euroa. Hankkeessa pilotoidaan Mäntän entisen virastotalon asemakaavamuutoksella tietomallimuotoista kaavoitusta ja tarkoituksena on hankkeen myötä tuottaa jatkossa kaikki kaavat RYHTI yhteensopivina, tietomallimuotoisina kaavoina. Kaavoituksen tulee olla tietomallimuotoista vuoden 2029 alusta. Myös tonttijakojen laatiminen kuuluu hankkeen sisältöön ja myös tonttijaot on laadittava tietomallinmuotoisina vuoden 2029 alusta lähtien.

Kaupunki toimii kiinteistörekisterin pitäjänä Mäntän asemakaava-alueella. Kaupungin lakisääteiset kiinteistöinsinöörin tehtävät hoitaa sopimusperusteisesti Maanmittauslaitos 1.7.2023 lähtien. Kaupungin rekisteripalvelut ovat CGI:n toimittamassa Facta-kuntarekisterissä. Paikkatietojärjestelmää ja sen käyttöä kehitetään yhteistyössä Keuruun ja Virtain sekä järjestelmätoimittajien kanssa. Nykyinen ESRI-tuoteperheen yhteinen kuntalisenssisopimus on voimassa 29.3.2027 asti. Tonttipörssi ja palvelukartat tullaan siirtämään uudelle alustalle ArcGIS online Collectorin tuki loppui vuoden 2026, joten tonttipörssi uudistettiin samana vuonna keskittyen tonttipörssin visuaalisuuteen ja helppokäyttöisyyteen. Tarkoitus on kehittää sitä jatkuvan kehittämisen periaatteella.

Rakennusvalvonnan lupahakemukset hoidetaan sähköisesti Lupapiste.fi –palvelun kautta. Kaupungin nettisivuilla karttapalveluja tarjotaan Swecon karttapalvelusovelluksen kautta kaupunkilaisten käyttöön. Vuoden 2027 aikana on tarkoitus aloittaa Ylä-Pirkanmaan rakennusvalvontaviranomaisen työ eli yhdistää alueen rakennusvalvonnat yhdeksi rakentamislain tavoitteiden mukaisesti.

Kiinteistö- ja mittauspalvelut myy sopimusperusteisesti Mäntän Kaukolämpö- ja Vesihuolto Oy:lle kunnallistekniikan mittaus- sekä johtotietojen ylläpitopalvelun. Johtotiedot ylläpidetään KeyAqua sovelluksella.

Rakennusrekisterin tarkistustyö on käynnistetty vuonna 2020. Työn keskeisimpänä tarkoituksena on saattaa kaupungin rakennusrekisteri ajan tasalle koskien rakennuksia, jotka puuttuvat rekisteristä, tai joiden tiedoissa on rekisterissä puutteita. Samalla tasapuolistetaan kiinteistöverojen maksamista kaupungin alueella.

Joukkoliikennepalvelut sisältää asiointi- ja palveluliikenteen, ostetut linja-autovuorot sekä Traficomin järjestämän joukkoliikenteen. Koulukuljetuksista vastaa sivistyspalvelut. Elinvoiman osalta nähdään erityisen tärkeäksi vähintään riittävän liikennetason ja saavutettavuuden turvaaminen, mutta myös niiden kehittäminen mahdollisuuksien ja resurssien mukaan.

Palvelu- ja asiointiliikenne (KYYTI) on kaikille avointa taajaman ulkopuolista liikennettä ja tarkoituksena on tavoittaa kauppa-, virasto ym. palvelut. Asiointireittejä on 4 kpl (ma,ti,ke ja pe), palvelu ostetaan Matka Mäkelä Oy:ltä. Kaupunki ostaa koulupäivisin linja-autovuoron välille Mänttä-Kolho Matka Mäkelä Oy:ltä. Traficomin järjestämää joukkoliikennettä on 5 reitillä; Mänttä-Ruovesi (Bussi-Manninen), Tampere-Orivesi-Juupajoki-Mänttä-Vilppula (Valkeakosken Liikenne), Keuruu-Mänttä (Matka Mäkelä), Mänttä-Jämsä ja Mänttä-Halli (Tilausliikenne Lampinen). Traficom maksaa 70 % kustannuksista.

Toiminnalliset tavoitteet 2027

Toiminnalliset tavoitteet tukevat strategian toteutumista. Tavoitteen tarkoituksena on pyrkiä ohjaamaan palvelualueen toimintaa kohti haluttua strategista päämäärää.

Strategiaa toteuttavat toiminnalliset tavoitteet				
Strateginen tavoite	**Toiminnallinen tavoite talousarviossa**	**Mittari**	**Lähtötaso**	**Toteutuminen**
Aktiivinen ja vastuullinen seutukaupunki				
Mänttä-Vilppula rakentaa yhdessä Ylä-Pirkanmaan alueen elinvoimaa	Ylä-Pirkanmaan rakennusvalvontojen yhdistyminen	Sopimus lainvoimainen ja allekirjoitettu	Ei sopimusta	
Hyvinvoivat ja kehitysmyönteiset työyhteisöt menestystekijänä	RYHTI hankkeen läpivienti koskien tietomallimuotoista kaavoitusta ja tonttijakoa	RYHTI-hanke valmistuu vuoden loppuun mennessä	Hanke alkanut syksyllä 2026	

Tavoitteet 2027:

1. Ylä-Pirkanmaan rakennusvalvontojen on tarkoitus yhdistyä vuoden 2027 aikana. Tavoitteena on lainvoimainen sopimus vuoden loppuun mennessä. Yhdistymisellä tavoitellaan yhtenäistä ja tehokasta rakennusvalvontaa Ylä-Pirkanmaan alueelle, jotta myös loma-aikoina ja henkilöstövaihdosten yhteydessä on mahdollista pitää palvelutasoa yllä. Yhdistymisellä varaudutaan myös mahdolliseen lakimuutokseen koskien rakennusvalvonnan väestöpohjaa.

2. Tietomallimuotoisen kaavoituksen ja tonttijaon hanke on tavoite viedä onnistuneesti läpi vuoden 2027 loppuun mennessä. Kaiken kaavoituksen on oltava tietomallimuotoista vuoden 2029 alusta. Hankkeeseen on saatu 100 % avustusta valtiolta yhteensä 21 000 e. Hankkeessa pilotoidaan tietomallimuotoista kaavoitusta Mäntän entisen virastotalon asemakaavamuutoksella ja opetellaan uudet toimintatavat ennen määräaikaa.

Kehittämisen painopisteet

Kehittämisen painopisteet vuonna 2027 kohdistuvat kaavoituksen ja tonttijakojen kehittämiseen tietomallimuotoisiksi sekä Ylä-Pirkanmaan rakennusvalvontojen yhteistoiminnan kehittämiseen.

TULOSLASKELMAOSA

Talousarvion ja -suunnitelman kokonaistaloudellinen kuva välittyy tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Tuloslaskelma osoittaa tulorahoituksen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Oheinen tuloslaskelma on laadittu ulkoisista tuotoista ja kuluista. Tiedot eivät ole vertailukelpoisia edelliseen talousarvioon ja tilinpäätöksen toteutumiin nähden johtuen sote-uudistuksen muutoksista organisaatioon.

Talousarvion toimintatuotot ja toimintakulut

Toimintatuotot muodostuvat myynti- ja maksutuotoista, tuista ja avustuksista, vuokratuotoista ja muista toimintatuotoista. Toimintatuotot ovat 3 215 730 euroa ja kasvavat mm. jääareenan arvioitujen toimintatuottojen myötä.

Toimintakulut muodostuvat henkilöstökuluista, palvelujen ostosta, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostosta, avustuksista, vuokrista ja muista kuluista. Toimintakulut ovat -27 071 060,00 euroa. Toimintakulut kasvavat mm. palvelujenostojen osalta muden palvelujen ostojen ryhmässä.

Verotulot

Verotulot koostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon sekä kiinteistöverosta.
Vuonna 2027 kuntaveroprosentti on 9,90%

Vuonna 2027 kiinteistöveroprosentit ovat:

Maapohjan yleinen kiinteistövero	1,30%
Yleinen kiinteistövero	1,20%
Vakituinen asuinrakennus	0,65%
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,25%
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00
Voimalaitokset	3,10%

Verotulojen arvioinnissa on käytetty hyväksi Kuntaliiton veroennustekehikkoa tarkistaen sitä alueellisilla suhdanne-ennusteilla. Verotulojen yhteismäärä on 25 228 000 euroa.

Valtionosuudet

Valtionosuudet perustuvat valtiovarainministeriön tekemiin laskelmiin. Valtionosuuslaskelmissa on huomioitu verotuloihin perustuva tasaus ja veromenetysten korvaus. Valtionosuuksien yhteydessä huomioidaan ja maksetaan tai peritään myös kotikuntakorvauksen netto-osuus. Valtionosuudet ovat negatiiviset, -79 460 euroa.

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja toimintakulujen summa. Käytännössä se kertoo, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2027 toimintakate on -23 855 280 euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut esitetään ennen vuosikatetta. Rahoituserissä merkittävimmän erän muodostavat korkokulut. Korkotaso on noussut voimakkaasti viimeisen vuoden aikana ja korkokehityksen ennakoidaan jatkuvan. Mänttä-Vilppulan kaupungilla on korkosuojausaste tällä hetkellä noin 70 %. Korkokulut on talousarvioon arvioitu -0,41 miljoonan euron suuruisina.

Mänttä-Vilppulan kaupungin lainakannan arvioidaan laskevan ensi vuonna 16,3 miljoonan euroon. Lainalla rahoitetaan investointeja ja mahdollisia pääomasijoituksia. lyhytaikaiseen rahoitukseen turvaudutaan myös kassanriittävyyden turvaamiseksi konsernitilin osalta.

Vuosikate

Vuosikate on tuloslaskelman toimintakatteen, verotulojen, valtionosuuksien ja rahoitustuottojen ja -kulujen summa. Jotta kunnan talous olisi tasapainossa vuosikatteella tulisi pystyä kattamaan poistot ja lainan lyhennykset. Jos vuosikate on negatiivinen, tulorahoitus ei riitä kattamaan menoja vaan ne tulee rahoittaa vieraalla pääomalla.
Talousarvioesityksessä vuosikatteeksi muodostuu ulkoisten erien osalta 1.504.260,00 euroa.

Poistot

Poistot ovat kaupungin käyttöomaisuuden jaksotettuja vuosikuluja. Poistot on laskettu kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistot on kirjattu kustannuspaikoille. Poistojen kokonaismäärä on talousarviossa 2,4 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos kertoo tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotuksen poistojen jälkeen.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Näiden jälkeen muodostuu tilikauden ylijäämä/alijäämä. Positiivinen tulos lisää kaupungin vapaata omaa pääomaa tai kaupungin varauksia. Negatiivinen tulos syö omaa pääomaa eikä varauksia ole mahdollista tehdä.

Tilikauden alijäämäksi talousarviossa 2027 muodostuu -938.740,00 euroa.

Tuloslaskelma 2027

Tuloslaskelma esitetään talousarviossa ulkoisin luvuin.

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNKI TULOSLASKELMA	TP 2025	Ed.TA 2026	TA 2027
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	1.918.763,48	1.218.930,00	1.425.730,00
Maksutuotot	326.008,09	273.800,00	266.800,00
Tuet ja avustukset	658.332,55	382.730,00	473.900,00
Muut toimintatuotot	3.478.012,40	1.046.050,00	1.049.350,00
TOIMINTATUOTOT	6.381.116,52	2.921.510,00	3.215.780,00
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut	-16.227.795,89	-15.850.390,00	-15.943.400,00
Palvelujen ostot	-5.796.357,68	-5.723.620,00	-6.147.220,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3.029.529,64	-2.489.290,00	-2.705.070,00
Avustukset	-2.324.064,62	-2.435.100,00	-1.856.700,00
Muut toimintakulut	-324.930,54	-505.790,00	-407.170,00
TOIMINTAKULUT	**-27.702.678,37**	**-27.004.190,00**	**-27.059.560,00**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-21.321.561,85**	**-24.082.680,00**	**-23.843.780,00**
Verotulot	25.865.587,29	27.478.000,00	25.228.000,00
Valtionosuudet	1.400.681,00	-586.670,00	-79.460,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	134.164,65	90.000,00	90.000,00
Muut rahoitustuotot	148.289,42	100.000,00	520.000,00
Korkokulut	-435.442,93	-420.000,00	-410.000,00
Muut rahoituskulut	-133,94	-2.000,00	-500
Rahoitustuotot ja -kulut	-153.122,80	-232.000,00	199.500,00

VUOSIKATE	**5.791.583,64**	**2.576.650,00**	**1.504.260,00**
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2.331.554,66	-2.506.060,00	-2.443.000,00
Arvonalentumiset	-559.971,49		
Poistot ja arvonalentumiset	-2.891.526,15	-2.506.060,00	-2.443.000,00
TILIKAUDEN TULOS	**2.900.057,49**	**70.590,00**	**-938.740,00**
Varausten ja rahastojen muutokset			
Poistoeron muutos	56.027,46		
Varausten ja rahastojen muutokset	56.027,46		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**2.956.084,95**	**70.590,00**	**-938.740,00**

Taloussuunnitelma 2027–2029

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNKI TULOSLASKELMA	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	1.425.730,00	2286	1426
Maksutuotot	266.800,00	267	267
Tuet ja avustukset	473.900,00	474	383
Muut toimintatuotot	1.049.350,00	1049	1049
TOIMINTATUOTOT	3.215.780,00	**4076**	**3125**
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut	-15.943.400,00	-16044	-17011
Palvelujen ostot	-6.147.220,00	-6100	-6100
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2.705.070,00	-2640	-2550
Avustukset	-1.856.700,00	-1850	-1850
Muut toimintakulut	-407.170,00	-1157	-1157
TOIMINTAKULUT	**-27.059.560,00**	**-27791**	**-28668**
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	**-23.843.780,00**	**-23715**	**-25543**
Verotulot	25.228.000,00	25632	26237
Valtionosuudet	-79.460,00	-530	-550
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	90.000,00	90	80
Muut rahoitustuotot	520.000,00	600	600
Korkokulut	-410.000,00	-500	-580
Muut rahoituskulut	-500		

Rahoitustuotot ja -kulut	199.500,00	190	100
VUOSIKATE	**1.504.260,00**	**1577**	**244**
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2.443.000,00	-2500	-2500
Arvonalentumiset			
Poistot ja arvonalentumiset	-2.443.000,00	-2500	-2500
TILIKAUDEN TULOS	**-938.740,00**	**-625**	**-1744**
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-938.740,00**	**-625**	**-1744**

Suunnitelmavuosien 2028-2029 tulosta arvioitaessa on huomioitu henkilöstöeriin korotus, inflaation vaikutus ja voimaanpanolain päättyminen ja sotekiintiöiden yhtiöittämisvelvoite sekä valtionosuudet nykyisen lain mukaisina parhain mahdollisin käytettävissä olevin tiedoin. Laskelmissa on myös huomioitu investointiohjelmassa olevat uudisrakennushankkeet korkoineen ja leasingmenoineen. Investointien rahoitusmallia ei kuitenkaan ole vielä päätetty.

INVESTOINTIOSA

Investointiosassa käsitellään pitkävaikutteiset menot, jotka tuloslaskelmassa vuosittain käsitellään suunnitelman mukaisina poistoina.

Hankeryhmä tarkoittaa investointikokonaisuutta joko siten, että yhteen ylläpitokohteeseen tehdään useampi investointi tai hankeryhmä sisältää useamman ylläpitokohteen, joihin investoidaan. Kaupunginvaltuusto myöntää määrärahat ja tuloarviot hankeryhmälle kokonaisuutena. Hankeryhmän alla esitetty kokonaisuus on suunnitelma, jonka sisällä käytettävät määrärahat ja tuloarviot voivat ylläpitokohteiden välillä muuttua, mutta hankeryhmän määräraha ja tuloarvio on valtuustoon nähden sitova.

Investointiosan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamääräraha on tarkoitettu sellaisen irtaimen hankintaan, jonka hankintahinta on pääsääntöisesti yli 10.000 euroa (ilman arvonlisäveroa). Tätä pienemmät hankinnat ovat aina käyttömenoja. Vuosikorjaukset ovat aina käyttömenoja riippumatta hankintahinnasta. Osakkeet ja osuudet sekä maan osto merkitään investointiosaan, joista ei tehdä poistoja.

Investoinnit käsitellään osana hankeryhmiä, jotka ovat:

1. Maa- ja vesialueet sekä osakkeet ja osuudet
2. Tietojärjestelmät
3. Rakennukset
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet
5. Koneet ja kalusto
6. Kulttuuri ja taide

Investointiesitys vuodelle 2027 on nettomäärältään 3 231 016 euroa. Hankeryhmän alla esitetty kokonaisuus on suunnitelma, jonka sisällä käytettävät määrärahat ja tuloar-

viot voivat ylläpitokohteiden välillä muuttua, mutta hankeryhmän määräraha ja tuloarvio on valtuustoon nähden sitova. Kaikkien hankeryhmien tämänhetkiset toteumat, talousarviovuoden 2027 esitys ja suunnitelmavuosien 2028-2029 arviot ovat seuraavassa taulukossa.

Hankeryhmät	TA2027 menot	TA2027 tulot	TA2027 netto	TS2027 (1000€)	TS2028 (1000€)
1. maa- ja vesialueet sekä osakkeet ja osuudet	100 000		100 000	100 000	100 000
2. tietojärjestelmät					
4. rakennukset	-1 120 000	100 000	-1 020 000	-15 000 000	
5. kiinteät rakenteet ja laitteet	-2 086 016	60 000	-1 970 000	-20000	-20000
6. koneet ja kalusto	-85 000		-85 000	-20	-20
7. kulttuuri ja taide					
Investointimenot	**3 391 016**				
Investointitulot		**160 000**			
investointinetto			**-3 231 016**		
Omaisuuden myynti					
Rahoitusosuudet		**160 000**			

Investoinneista liikuntaa ja hyvinvointia tukevia investointeja on yhteensä 231 016 euroa. Infraa ylläpitäviä ja kehittäviä hankkeita 2 010 000 euroa ja rakennuksiin kohdistuvia 1 120 000 euroa.

INVESTOINTIKORTIT

Kortit sisältävät tarkemmat kuvaukset vuoden 2027 esitetyistä investointihankeryhmistä.

Maa- ja vesialueet, osakkeet ja osuudet

Maa-alueiden, tonttien, osakkeiden hankinta	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	-100 000		**-100 000**	**-100 000**	**-100 000**

Investoinnin nimi: Maa-alueiden, tonttien ja osakkeiden osto

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / kaupunkisuunnittelu- ja lupapalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Kaupunkisuunnittelupäällikkö

Varaus maa-alueiden, tonttien ja osakkeiden ostoihin toimintaedellytysten turvaamiseksi ja tulevaisuuden investointien mahdollistamiseksi. Maata hankitaan tapauskohtaisesti arvioiden tarjolla olevan maan potentiaali ja tarve kaupungin kehittämiseksi. Varaus on tärkeä viipymättömän toiminnan mahdollistamiseksi.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Vilppulankosken koulun saattoliikenteen piha-alueen päällystys	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	25000		25000		

Investoinnin nimi: Vilppulankosken koulun saattoliikenteen piha-alueen päällystys

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Lisämääräraha vuonna 2026 aloitettuun investointiin. Vuonna 2026 tehtiin piha-alueelle muutostyöt, mutta hankkeen määräraha ei riittänyt päällystykseen. Investoinnin kokonaishinta 104 235 euroa.

Kolhon lentomuistomerkin levähdysalue	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	15000		15000		

Investoinnin nimi: Kolhon lentomuistomerkin levähdysalue

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Kolhon lentomuistomerkin levähdysalue on tullut elinkaarensa päähän, joten se tulee uusia kokonaisuudessaan.

Leikkivälineet	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	20000		**20000**	**20000**	**20000**

Investoinnin nimi: Leikkivälineet

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Leikkipaikkojen välineiden uusinta kolmen vuoden suunnitelma-aikana. Leikkipaikkojen/välineiden määrä ei lisäänny, vaan investoinnilla pyritään siihen, että leikkipaikkojen leikkivälineet ovat kunnossa ja laadukkaita.

Tiestön ja katujen perusparannukset	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	1 740 000		**1 740 000**	**100 000**	**750 000**

Investointien nimet: Savonlinnantien peruskorjaus väliltä Korpelantie – Rauhalammintie, Virtasalmentien peruskorjauksen suunnittelu väliltä Miinanpellonkatu – Pakkaajankatu, Mustalahden kiertoliittymä, Satamatien päällystys, katujen päällystys

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

- Savonlinnantien kadulle uusitaan rakennekerrokset, rakennetaan hulevesiviemäri ja katuvalaistus. Peruskorjaus täytyy tehdä yksi ajokaista kerrallaan, koska liikenteen kiertomahdollisuutta ei ole. Tiivistämisessä voi tulla ongelmia, joten päällystäminen on turvallisinta tehdä seuraavana vuonna, jotta jälkipainumilta vältytään.
- Virtasalmentien kadun peruskunnostus ja asianmukaisen hulevesiviemäröinnin tekeminen.
- Mustalahden kiertoliittymän rakentaminen. Toteutuminen edellyttää Elinvoimakeskuksen osallistumista hankkeeseen.
- Satamatien päällystyksen uusiminen, koska kadulle on tehty useita asfalttipaikkauksia vesihuollon toimesta ja päällystys kärsinyt.

- Kunnostussuunnitelman mukaiset katujen asfaltointipäällysten uusimiset. Katu nimetään tarkemmin kartoituksen jälkeen.

Hulevesien eriyttäminen	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	50000		50000	50000	50000

Investoinnin nimi: Hulevesien eriyttäminen jätevesiverkostosta

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Hulevesien eriyttäminen jätevesiverkostosta. Investointi toteutetaan yhteistyössä MKV Oy:n kanssa.

Energiatehokkaat katuvalot	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	50000		50000	50000	50000

Investoinnin nimi: Katuvalaistuksen uusiminen LED-valaisimiin

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Alustavana suunnitelmana uusia Kauppakadun valaistus, jossa uusitaan myös perustat ja valaisinpylväät.

Liikuntapaikkojen älykäsvalaistus	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	70 000		70 000		

Investointien nimet: Mäntän urheilukeskuksen kuntoradan valaistus liiketunnistimilla, Vilppulan Parkkivuoren jääkiekkokaukalon älykäs valaistus

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Kuntoradan valaistus on tullut elinkaarensa päähän. Syysmyrskyssä 2026 valaisinpylväitä tuhoutui useampi. Valaistus rakennetaan LED-valaisimilla ja varustetaan liiketunnistimilla. Valaisimien takaisin maksuaika 3-4 vuotta (koska energiaa kuluu Led-valaisimilla vähemmän). Todennäköisesti pylväät puiset, ei teräspylväät + maakaapelointi.

Parkkivuoren jääkiekkokaukalossa on 13 kpl monimetallivalaisimia, joiden energiakulutus on suuri. Tilalle hankitaan vähemmän energiaa vievät LED-valot. Ohjaus siten, että valaisimet palavat tietyn aikaa suuremmalla teholla ja jonkun ajan kuluttua alkavat himmenemään, että käyttäjät ymmärtävät käydä painamassa kentän vieressä olevaa nappia, niin teho taas valaistuksessa nousee. Takaisinmaksuaika 3-4 vuotta. Sama ohjaus jo Parkkivuoren pulkkamäessä.

Mäntänvuoren takalenkki ja valaistus koko alueelle.

	Talousarvio 2027	**Tulot 2027**	**Menot 2027**	**Taloussuunnitelma 2028**	**Taloussuunnitelma 2029**
	60 000	**60 000***	**60000**	**150 000**	
		tulot kohdistuvat kok hankeajalle			

Investoinnin nimi: Mäntänvuoren takalenkki ja valaistus koko alueelle.

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Liikuntapalvelupäällikkö

Valaistus tullut tiensä päähän. Valaistus rakennetaan LED-valaisimilla ja varustetaan liiketunnistimilla. Valaistusinvestoinnin takaisin maksuaika 3-4 vuotta (koska energiaa kuluu Led-valaisimilla vähemmän). Todennäköisesti pylväät puiset, ei teräspylväät + maakaapelointi. Takalenkki maapohjalta heikossa kunnossa ja vaatii peruskunnostuksen. Lisäksi takalenkistä tehdään muutettu reittisuunnitelma, kulkemaan Tammikankaan ja Vuorenalustan välistä maastoa, jolloin reitistä tulee helpommin hiihdettävä/ kuljettava.

Rakennukset

Vilppulan kunnantalon remontointi yhteisötaloksi

Yhteisö-talo	Talousar-vio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuun-nitelma 2028	Taloussuun-nitelma 2029
	120 000	**100 000**	**120 000**		

Investoinnin nimi: Vilppulan kunnantalon remontointi yhteisötaloksi

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityslautakunta/Tilapalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö

Vilppulan kunnantalon remontointi koko kaupungin yhteisötaloksi. Investoinnit on suunniteltu toteutettavan hankerahoituksella Kuntaliiton onnellisuusrahastosta. Haettava avustus on 100 000 € ja avustuksen omarahoitusvaatimus on 20 000 €. Investointi on ehdollinen avustuksen saamiseen osalta, 100 000€ remonttia ei toteuteta ilman rajoitusosuutta.

Investointiin varattava omavastuuosuus 20 000€ toteutetaan ilman ehdollisuutta joka tapauksessa avustuspäätöksestä huolimatta. Omavastuuosuudella on tarkoitus toteuttaa kellaritilan tiivistyskorjaukset, jotka ovat oleelliset rakennuksen käytettävyyden kannalta.

Onnellisuusrahaston hausta sekä siihen liittyvästä ehdollisesta yhteisötalosuunnittelusta (ei rakennustekniset asiat) vastaa kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut.

Uusi koulukeskus	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuun-nitelma 2028	Taloussuun-nitelma 2029
	1 000 000		**-1 000 000**	**14 000 000**	

Investoinnin nimi: Uuden koulun rakentaminen

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityslautakunta/Tilapalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Kaupunkikehitysjohtaja

Mänttä-Vilppulassa yläkoulu sijaitsee kahdessa eri toimipisteessä. Toinen toimipiste sijaitsee Vilppulan yhteiskoulun tontilla ja toinen Koskelan alueella. Mäntän lukio sijaitsee myös Koskelan alueella. Toimipisteiden välinen etäisyys on vain noin 7 km.

Yläkoulujen ja lukion yhdistäminen samaan toimipisteeseen seuraavista syistä:

Oppilasmäärä laskee, koulukiinteistöt ovat vanhoja ja remontin tarpeessa, yhdistäminen on pedagogisesti järkevää, yhdistäminen on taloudellisesti järkevää.

Päätös hankesuunnittelun aloittamisesta tehty Kaupunginvaltuuston kokouspöytäkirja 26.05.2025/§ 38

Varaus mahdollisen rakennushankkeen käynnistämiseen.

Koneet ja kalusto

Autot	**Talousarvio 2027**	**Tulot 2027**	**Menot 2027**	**Taloussuunnitelma 2028**	**Taloussuunnitelma 2029**
	35000		**35000**		

Investoinnin nimi: Vilppulan puistopuolen pakettiauto

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Hilux vm. 2009 on tarkoitus korvata 5 hengen pakettiautolla, jossa on myös lava. Hankinta toteutetaan kiertotaloushankintana, koska vuosittaiset kilometrit ovat vähäiset. Uusi pakettiauto mahdollistaa työntekijöiden ja työkalujen siirron eri kohteeseen. Hilux siirretään liikuntatoimen käyttöön ja liikuntatoimelta myydään Toyota henkilöauto, joka on tullut elinkaarensa päähän.

Kauhaharja	**Talousarvio 2027**	**Tulot 2027**	**Menot 2027**	**Taloussuunnitelma 2028**	**Taloussuunnitelma 2029**
	25000		**25000**		

Investoinnin nimi: Taajamakoneen ympäripyörivä kauhaharja.

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Kaupungilla on jo olevassa yksi ympäripyörivä kauhaharja ja tarkoitus hankkia samanlainen. Kauhaharja on tehokkaampi kuin perinteinen keräävä harja. Sillä esim. myös lehtien keruu asfaltilta onnistuu loistavasti. Kahdella kauhaharjalla saadaan nopeammin paikat puhdistettua keväisin hiekoitushiekasta.

Polkuautot	Talousarvio 2027	Tulot 2027	Menot 2027	Taloussuunnitelma 2028	Taloussuunnitelma 2029
	25000		25000		

Investoinnin nimi: Vilppulan liikennepuiston polkuautojen uusinta

Investoinnista vastaa: Kaupunkikehityspalvelut / infra- ja ympäristöpalvelut

Vastuunalainen viranhaltija: Infrapalvelupäällikkö

Polkuautot ovat käyttöikänsä päässä ja uusimisen tarpeessa.

RAHOITUSOSA

Kuntalain 110 § mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan.

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kaupungin kassavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kaupungin toiminnan ja sen investointien rahavirran ylijäämäisyys tai alijäämäisyys. **Rahoituksen rahavirralla** osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituksellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman ja investointien muuttamiseen. **Toiminnan rahavirta** osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta. **Investointien rahavirrat** osoittavat sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytyksien järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä. **Rahoituksen rahavirrat** osoittavat antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto- omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Vuosikate rahoituslaskelmassa on tulorahoituserä, joka on siirretty tuloslaskelmasta rahoituslaskelmaan. Vuosikate osoittaa kaupungin oman tulorahoituksen riittävyyttä investointeihin. Jos nettoinvestoinnit ylittävät vuosikatteen määrän, kaupungin täytyy rahoittaa loppuosa lainarahoituksella. Investointitulot käsittävät investointimenoihin saatavat valtionosuudet ja muut investointiosan tulot esim. käyttöomaisuudet ja myynnit.

Nettoinvestointien määrä vuonna 2027 on 3 391 050 euroa. Kaupungin tulorahoitus eli vuosikate on 1.504.260,00 euroa.

Ulkopuolinen rahoitus ja lainanottovaltuudet

Hallintosäännön mukaan talousjohtaja päättää talousarviolainojen sekä tilapäisluoton ottamisesta talousarviossa määriteltyyn enimmäismäärään asti ja kaupungin lainakantaa koskevista korkosuojaussopimuksista talousarviossa määritellyn periaatteen mukaisesti. Talousarviossa anto- ja ottolainoista voidaan säätää myös erillisesti.

Lainaa ennakoidaan talousarviovuonna tarvittavan lyhytaikaisena rahoituksena käyttötalouden menojen kattamiseen ja konsernitilin maksuvalmiuden turvaamiseen ja pitkäaikaisena rahoituksena investointimenojen kattamiseen. Investointien lainoitustarve on 1,7 miljoonaa euroa. Lisäksi uusittavana on vuonna 2027 erääntyvä bullet-luotto vuodelta 2022.

Talousjohtajalla on oikeus vuonna 2027 ottaa pitkäaikaista, laina-ajaltaan vähintään vuosi ja enintään 25 vuotta, lainaa enintään 11,7 miljoonaa euroa, mikä vastaa uusittavien luottojen (vuosien 2025 ja 2027 bullet-luotot) 10 miljoonaa euroa ja investointien rahoituksen 1,7 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus saa talousarviovuonna 2027 myöntää korkeintaan 1.000.000 euron suuruisia antolainoja yhteensä 2.000.000 euron edestä konserniyhteisöille. Välirahoituslainoihin varataan yhteensä 200 000 euroa. Välirahoituksen myöntämisestä päättää kaupunginhallitus.

Talousjohtajalla on oikeus vuonna 2027 ottaa lyhytaikaisia lainoja, joita saa olla enintään yhteensä 15.000.000 euroa maksuvalmiuden turvaamiseksi, päättää myöntää lyhytaikaisia lainoja (alle vuoden lainoja) kaupunkikonserniin kuuluville tytäryhtiöille tai näiden tyttärille, enintään 100.000 euroon asti sekä tehdä korkoriskin hallintaan liittyviä korkojohdannaissopimuksia (korkosuojaussopimuksia).

Laina-asioita käsiteltäessä ja päätöksiä tehtäessä on jokaisen toimenpiteen osalta yksityiskohtaisesti kirjattava selvitykset ja perustelut.

Maksuvalmius perustuu kassanhallintaan ja kuntatodistusrahoitukseen. Kuntatodistukset ovat lyhytaikaisia lainoja rahoituslaitoksilta, joiden määrä vaihtelee talousarviovuoden aikana riippuen kassanriittävyydestä, esim. lomarahojen maksuista, tulojen epäsäännöllisyydestä ja verotilitysten oikaisujen maksukuukausina tai konsernitilin käyttöasteesta. Kokonaislainakannan arvioidaan vuoden 2027 lopussa olevan 16,3 miljoonaa euroa ja 1821 euroa per asukas.

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	TP2025	Ta2026	Ta2027
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	5.791.583,64	2.576.650,00	1.504.260,00
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät	-101 912,88		
Toiminnan rahavirta yht.	5 689 670,76	2 576 650	1.504.260,00
Investointimenot	-1 929 274,57	-3 067 000	-3 391 016
- Rahoitusosuudet investointi-menoihin	79. 403,11	1 095 000	160 000
Pysyvien vastaav. hyöd. luovutus-tulot	112 051,38		
Investointien rahavirta yht.	-1 737 820,08	-1 942 000	-3 231 016
Toiminnan ja investointien raha-virta yht.	**3 951 850,68**	**634 650**	**-1 886 756**
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen lisäykset	-428 787,88	-200 000	-400 000
Antolainasaamisten vähennykset	-108 333,85	98 333	2 846 666
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		5 000 000	7 800 000
Pitkäaikaisten lainojen vähen-nys	-7 530 562,96	-3 530 000	-930 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 250 000	-5 000 000	-7 800 000
Muut maksuvalmiuden muutok-set			
Toimeksiant. varat ja PO muutok-set	55 753,96		
Vaihto om. muutos			
Saamisten muutos	327 207,75		
Korottomien velkojen muutos	-58 259,95		
Muut maksuvalmiuden muutokset	324 701,76		
Rahoituksen rahavirta	**-5.398.441**	**-3 631 667**	**-1 330 000**
Rahavarojen muutos	**-1.218.855**	**-2 997 017**	**-3 216 756**

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNKIKONSERNI

Konsernikäsitteellä kuvataan kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostamaa kokonaisuutta. Kunnan ja kuntayhtymän, joka kuntalain tarkoittamalla tavalla muodostaa tytäryhteisöineen kuntakonsernin, tulee laatia konsernitilinpäätös. Konsernisuhde perustuu kirjanpitolain tarkoittamaan määräysvaltaan toisessa yhteisössä.
Konserniyhteisöjen taseet yhdistellään tilinpäätöksessä konsernitaseeksi. Konserniyhteisöjen luvut lasketaan yhteen ja niistä eliminoidaan keskinäiset omistukset, saamiset ja velat. Konserniyhteisöjä ei yhdistellä talousarviossa.
Mänttä-Vilppulan kaupungin kuntakonsernin muodostavat tytäryhteisöt ja –yhtiöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt. Mänttä-Vilppula konserni muodostuu emoyhteisön lisäksi seuraavista yhteisöistä:

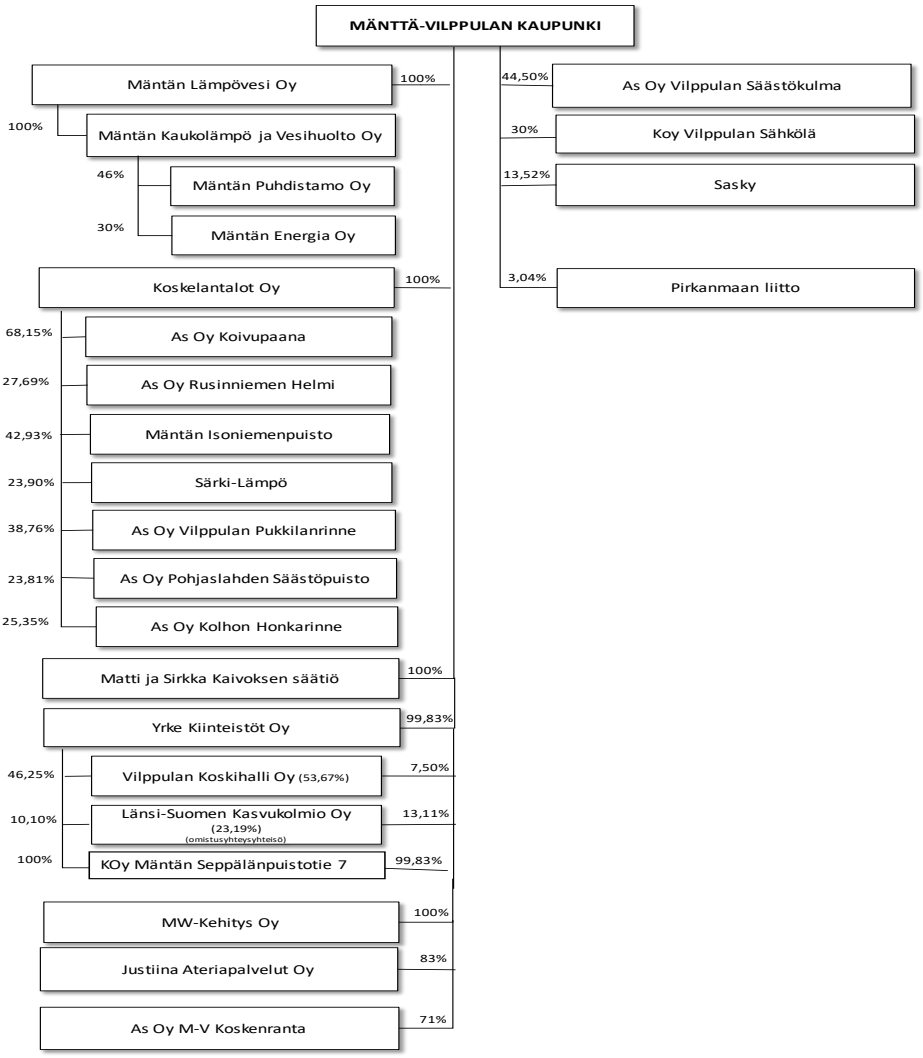

Kaupungin määräysvallassa olevia yhtiöitä ohjataan konserniohjeella. Konserniohje on Mänttä-Vilppulassa päivitetty syksyllä 2022 (KH 29.8.2022 §48) Mänttä-Vilppulan kaupungin konserniin kuuluville yhteisöille valtuusto voi asettaa tavoitteita talousarvion yhteydessä. Talousarviossa ase-

tetaan merkittäville tytäryhteisöille yhteisökohtaiset tavoitteet. Nämä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on määritelty jäljempänä yhteisön kohdalla. Muut yhteisöä koskevat tiedot ovat informatiivisia.

Keskeisten konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin osavuosikatsausten yhteydessä. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekoelimissä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita.

Konserniohjeen mukaisesti jokaisella konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai yhteisöllä tulee olla vuosittain päivitetty strategia sekä toimiva johtamisjärjestelmä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kaikille kaupungin tytäryhtiöille asetetaan yhteisiksi tavoitteiksi seuraavat taloudelliset tavoitteet:

1. Mänttä-Vilppulan kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden toiminta on tarkoituksenmukaista ja liiketaloudellisesti kannattavaa.
2. Yhtiön tehtävät suoritetaan taloudellisesti ja tehokkaasti
3. Tukipalvelut tuotetaan konsernin sisällä keskitetysti

Yhtiökohtaisesti tavoitteiksi määritellään seuraavat:

Justiina Ateriapalvelut Oy:

- Liikevoittotavoite 3%
- Yhtiö sopeuttaa toimintaansa niin, että toiminta ei tuota alijäämää

Justiina Ateriapalvelut Oy:n liikevoittotavoite on määritelty yhtiön perustamisasiakirjoissa. Tulosennuste on budjetoitu ylijäämäiseksi 56 000 euroa.

Koskelantalot Oy

- Liikevoittotavoite: nolla tulos
- Käyttöaste keskimäärin 90 %
- Yhtiö laatii vähintään viiden vuoden mittaisen kiinteistöstrategian toimenpiteineen

Yhtiön yhtiöjärjestyksessä on määritelty, että yhtiö on voittoa tavoittelematon. Liikevaihdon odotetaan vuonna 2027 olevan 2 825 231 euroa. Tulosennuste on nolla.

MW-Kehitys Oy

- Liikevoittotavoite: nolla tai ylijäämäinen tulos
- Oman pääoman vahvistaminen

- Uusien yritysten perustamispalvelujen, toimivien yritysten neuvontapalvelujen ja yritysten sijoittumispalvelujen kehittäminen ja perustoiminta-ajatuksen ja resurssien oikein kohdentaminen.

- MW-Kehitys Oy toimii vaikuttavana kumppanina työllisyyspalvelujen ja työllisyysalueen kanssa.

Yhtiöjärjestys määrittelee, että yritys ei tavoittele toiminnallaan voittoa ja ei jaa osinkoa. Tulosennuste ensi vuodelle on ylijäämäinen 986 euroa.

Mäntän Kaukolämpö ja Vesihuolto Oy

- Liikevoittotavoite: nolla tulos
- Kaukolämmön energiahinnan vakiinnuttaminen kestävälle tasolle; energiatuottamisen kehityssuunnitelman vahvistaminen
- Vesihuollon palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti
- Investointi- ja hankintatarpeet priorisoidaan ja toteutetaan kustannustehokkaasti yhteistyössä kaupungin kanssa

Yhtiön tulosennuste vuodelle 2027 on ylijäämäinen 169 000 euroa.

Yrke Kiinteistöt Oy

- Liikevoittotavoite: nolla tulos
- Yhtiö keskittyy omistamiensa ja hallinnoimiensa kiinteistöjen ylläpitoon ja kehitykseen

Yhtiöntulosennuste on alijäämäinen -190 390 euroa.